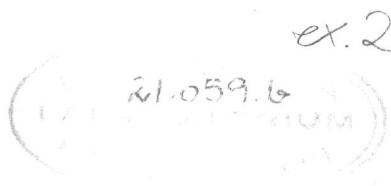


Betænkning om rationalisering af udskrivningsvæsenet

*Afgivet af den af
indenrigsministeriet den 3. november 1971 nedsatte
styringskomite vedrørende rationalisering af udskrivningsvæsenet*



BETÆNKNING NR. 875
KØBENHAVN 1979



trykt på genbrugspapir

ISBN 87-503-2998-7
Stougaard Jensen/København
In 00-5-bet.

BETÆNKNING

OM RATIONALISERING AF UDSKRIVNINGSVÆSENET.

	side
<u>I</u> <u>Indledning</u>	7
1.1. Styringskomiteens kommissorium og sammensætning	7
1.2. T. Bak-Jensens principrapport	8
1.3. FOUSHIP- og Regulativudvalgene	9
1.4. Værnepligtsudvalget	9
 <u>II</u> <u>Hovedtrækkene i de hidtidige reformplaner og ændrede forudsætninger herfor</u>	11
2.1. Bedømmelse og vedtegningssystem	11
2.2. Sessionens; sammensætning og kompetence m.v.	12
2.3. Ankeinstans	13
2.4. Fornyet sessionsbedømmelse	13
2.5. Organisation af udskrivningsvæsenet	13
2.5.1. Den centrale organisation	14
2.5.2. Deri lokale organisation	14
2.6. Udsættelse	15
2.6.1. Værnepligtsudvalgets 2. delbetænkning ...	15
2.6.2. Undervisningsministeriets arbejdsgruppe .	16
2.7. Ændrede forudsætninger for reformen	17
2.8. Styringskomiteens overvejelser om det videre arbejde	20
 <u>III</u> <u>Styringskomiteens forslag</u>	21
3.1. Sessionens, sammensætning og kompetence m.v.	21
3.2. Fornyet sessionsbedømmelse og spørgsmålet om ankeadgang	23
3.3. Ændring i sessionens saglige og personelle kompetence	31
3.4. Organisation af udskrivningsvæsenet	32
3.4.1. Det nuværende udskrivningsvæsen	32
3.4.1.1. Stedlig kompetence	33
3.4.1.2. Befolkningsunderlag	34
3.4.1.3. Saglig kompetence og opgavefordeling	35

3.4.1.4. Udskrivningsvæsenets personale .	38
3.4.2. Den fremtidige organisation	39
3.4.2.1. Indenrigsministeriets værnepligts- styrelse	45
3.4.2.2. Lokalkontorer	46
3.4.2.3. Stedlig kompetence	49
3.4.2.4. Saglig kompetence og opgaveforde- ling	50
3.4.2.5. Personalebehov	52
3.5. Behovet for sessionsofficerer	60
3.6. Udsættelse. Værnepligtsnævnets kompetence	60
 IV Sammenfatning af betænkningens forslag	 02
 <u>Afsluttende bemærkninger</u>	 64

BILAGSFORTEGNELSE.

Bilag 1: Beretning fra den af indenrigsministeriet nedsatte arbejdsgruppe vedrørende udarbejdelse af nyt regulativ for bedømmelse af de værnepligtiges tjenstdygtighed. (De i beretningen nævnte bilag er ikke optaget i nærværende betænkning).	69
Bilag 2: Anordning nr. 552 af 8. november 1978 om det værnepligtige mandskabs tjenstdygtighed og det udskrevne mandskabs fordeling	89
Bilag 3: Indenrigsministeriets cirkulære nr. 204 af 8. november 1978 om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligtige	92
Bilag 4: Redegørelse fra undervisningsministeriets arbejdsgruppe vedrørende uddannelsesregistre om de eksisterende uddannelsesregistre samt disses mulige	

anvendelse af fordelings- og udskrivningsmyndig- hederne (februar 1978).....	113
Bilag 5: Skrivelse af 18. januar 1978 fra forsvarsministe- riet (j.nr. 2.kt. K.4 - 17/71/83).....	121
Bilag 6: Civilforsvarsstyrelsens notat om eventuel overflyt- ning af opgaver fra civilforsvarsstyrelsens værne- pligtsafdeling til en kommende værnepligtsstyrelse (juni 1978).....	124
Bilag 7: Indenrigsministeriets cirkulære nr. 205 af 8. no- vember 1978 om forretningsgangen på sessionerne .	128
Bilag 8: Oversigt over udskrivningsvæsenets personale pr. 1. juli 1978	130
Bilag 9: Finanslovsforslag 1979. Personaleoversigt for ud- skrivningsvæsenet	131

I. Indledning.

1.1. Styringskomiteens kommissorium og sammensætning.

På baggrund af et ønske om at foretage en rationaliseringsundersøgelse af udskrivningsvæsenets samlede organisation og administration og i samme forbindelse at overveje en samlet revision af værnepligtslovgivningen nedsatte indenrigsministeren ved skrivelse af 3. november 1971 en styringskomite vedrørende rationalisering af udskrivningsvæsenet.

Komiteen fik til opgave "at foretage en undersøgelse af og fremkomme med forslag til en rationalisering af udskrivningsvæsenets samlede organisation og administration. Komiteen skal endvidere undersøge spørgsmålet om, hvorvidt der - til brug for såvel udskrivningsvæsenet som de brugende myndigheder - bør oprettes et centralt værnepligtsregister, og i bekræftende fald fremkomme med forslag herom. Komiteen skal endvidere vurdere den økonomiske og praktiske gennemførlighed af de forslag, som de den 4. marts 1971 af indenrigsministeriet nedsatte udvalg (FOUSHIP. og Regulativudvalgene) måtte fremkomme med. Endelig skal styringskomiteen forestå gennemførelsen af de beslutninger, som måtte blive truffet af indenrigsministeriet på grundlag af komiteens indstillinger".

Styringskomiteen, der har haft en skiftende sammensætning, har ved betænkningens afgivelse følgende sammensætning:

Sessionslæge Asger Arnberg ,
Foreningen af sessionslæger,
Fuldmægtig K. F. U. Christiansen,
Foreningen af tjenestemænd i udskrivningsvæsenet,
Kommandørkaptajn P.K. Hansen,
Forsvarskommandoen, Værnepligtssektionen,
Kontorchef Louis Anker Heegaard , formand,
Indenrigsministeriet,
Kaptajn 3. Jelstrup,
Forsvarsministeriet,

E3rigadechef J.C. Krieger,
Civilforsvarsstyrelsen,

Kontorchef J.U. Moos,
Administrationsdepartementet,

Udskrivningschef Aage Munkgaard,
1. udskrivningskreds -
Styrelsen for civil værnepligt,

Direktør Henrik Nielsen,
Sekretariatet for personregistrering,

Udskrivningschef C.J. Pedersen,
7. udskrivningskreds,

Overassistent Mogens Korsskov Pedersen,
Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund i Danmark.

Som sekretærer for styringskomiteen ved betænkningens afgivelse er udpeget fuldmægtig Mogens Bjørnbak-Hansen og fuldmægtig Rent Klinte, indenrigsministeriet samt fuldmægtig Kjeld Olsen, 1. udskrivningskreds - Styrelsen for civil værnepligt.

1.2. T. Rak-Jensens principrapport.

lil at bistå styringskomiteen ved udførelsen af dens opgaver engageredes konsulentfirma T. Bak-Jensen A/S. På grundlag af en statusrapport af 7. februar 1973 indeholdende en redegørelse for det indtil da foregåede arbejde i FOUSHIP- og Regulativudvalgene, jfr. nedenfor under I.3., samt i styringskomiteen, blev konsulentfirmaet bedt om at fortsætte arbejdet for komiteen i overensstemmelse med det arbejdsprogram, som var indeholdt i en forundersøgelsesrapport af februar 1972. I november 1973 afgav T. Bak-Jensen en principrapport vedrørende udskrivningsvæsenets systemer og organisation.

Styringskomiteen behandlede den 21. november 1973 T. Bak-Jensens principrapport. Der var principiel enighed om de væsentligste forslag i rapporten, og styringskomiteen traf beslutning om videreførelse af arbejdet - blandt andet gennem nedsættelse af to arbejdsgrupper - med henblik på udfærdigelse af detailplaner for det fremtidige udskrivningsvæsenets systemer og organisation.

Det videre arbejde kom imidlertid fra august måned 15'74 til at afvente overvejelser i indenrigsministeriet om, hvorvidt arbejdet skulle videreføres under hensyn til dels de indvendinger, der fremkom mod væsentlige dele af reformen, blandt andet fra Foreningen af udskrivningschefer, dels den dengang herskende usikkerhed om en ændring af værnepligtslovens udsættelsesregler, de Is endelig situationen på værnepligtsområdet i det hele taget, jfr. den senere regeringsbeslutning af 20. marts 1975 om i fremtiden at fritage en væsentlig del af de værnepligtige for normal værnepligts-tjeneste og om en øget vægt på frivillig aftjening af værnepligten, hvortil kom overvejelser om indførelse af en forbedret aflønning af de værnepligtige.

1.3. FOUSHIP- og Regulativudvalgene.

Allerede i slutningen af 1960'erne blev det klart, at udviklingen havde skabt et behov for en omfattende revision af indenrigsministeriets bedømmelsesregulativ (cirkulære nr. 172 af 22. december 1954).

På denne baggrund nedsatte indenrigsministeren efter drøftelse mellem indenrigsministeriet og forsvarsministeriet den 4. marts 1971 et udvalg, der skulle fremkomme med forslag til revision af det nævnte bedømmelsescirkulære af 22. december 1954 indeholdende regulativ for bedømmelsen af de værnepligtiges tjenstdygtighed (Regulativudvalget) samt et udvalg med den opgave at vurdere behovet for en ændring af udskrivningssystemet (FOUSHIP-udvalget).

Sammen med disse to udvalg afgav styringskomiteen i 1975 en betænkning om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligtige (betænkning nr. 746/1975).

1.4. Værnepligtsudvalget.

Blandt andet på baggrund af en rapport af 16. december 1972 fra styringskomiteen om, hvorledes de nuværende udsættelsesregler kan ændres - og den diskussion, som denne skitse til nye udsættelsesregler gav anledning til nedsatte indenrigsministeren ved skrivelse af 11. september 1975 et særligt underudvalg under værnepligtsudvalget (nedsat af indenrigsministeren den 5. november 1973) med den opgave at vurdere de samfundsmæssige besparelser/

merudgifter ved en skærpelse af den eksisterende adgang til at opnå udsættelse samt i lyset heraf at udarbejde forslag til udsættelsesregler, der i videst muligt omfang tilgodeser ønsket om en mere ensartet alderssammensætning af tjenstgørende værnepligtige, det ønskelige i at der ikke sker afbrydelse af påbegyndte studieforløb, samt forsvarets fremtidige behov for værnepligtige med en særlig uddannelse.

Værnepligtsudvalget fremsatte i 1976 i sin 2. delbetænkning forslag til nye udsættelsesregler (betænkning nr. 771/1976).

II. Hovedtrækkene i de hidtidige reformplaner og ændrede Forudsætninger herfor.

De vigtigste dele af de forslag til reform, som er indeholdt i T. Bak-Jensens principrapport (november 1973), betænkning om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligtige (746/1975) og i værnepligtsudvalgets 2. delbetænkning vedrørende udsættelsesregler (771/1976) jfr. ovenfor under punkterne 1.2., 1.3., og 1.4. kan gengives således:

2.1. Bedømmelse og vedtegningsystem.

Af FOUSHIP- og Regulativudvalgene er udarbejdet et udkast til nyt cirkulære vedrørende bedømme Isen af værnepligtiges tjenstdygtighed (regulativ), der skulle muliggøre en mere hensigtsmæssig bedømmelse af fysiske og psykiske lidelsers indflydelse på de værnepligtiges tjenstdygtighed, og et nyt udkast til vedtegnings-system med en registrering af blandt andet den værnepligtiges ønske om bestemt mødested, tjenstegren eller mødetidspunkt. Der har i foråret 1974 og i foråret 1975 været afholdt forsøg hermed.

For at tilvejebringe det bedst mulige grundlag for bedømmelse af de værnepligtiges tjenstdygtighed blev foreslået indført et helbredsspørgehæfte, der skal udsendes til de værnepligtige inden mødet på sessionen, således at der bliver god tid til at behandle de besvarede hæfter, herunder til at indhente eventuelt fornødne yderligere oplysninger om den enkelte værnepligtige hos sygehuse, skoler m.v., før hans tjenstdygtighed skal bedømmes. Der har ligeledes været afholdt forsøg med helbredsspørgehæftet.

Den 5. oktober 1976 nedsatte indenrigsministeriet en arbejdsgruppe, som havde til opgave at udarbejde et udkast til nyt regulativ for bedømmelse af værnepligtiges tjenstdygtighed samt at tage stilling til indførelse af det nævnte helbredsspørgehæfte på grundlag af de forsøgsvisе erfaringer, der er gjort med dette hæfte på sessionen i efteråret 1976. Arbejdsgruppens grundlag var den af FOUSHIP- og Regulativudvalgene afgivne betænkning om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligtige (746/1975) ligesom den i sit arbejde skulle tage højde for den udvik-

ling inden for værnepligtsområdet, som havde fundet sted siden betænkningens afgivelse, herunder regeringsbeslutningen af marts 1975.

Arbejdsgruppen afgav i oktober 1978 indstilling, jfr. bilag 1, til indenrigsministeriet om at der med virkning fra 1. januar 1979 blev ikraftsat et nyt bedømmelses-cirkulære, som i alt væsentligt svarer til det udkast, som er indeholdt i betænkningen fra FOUSHIP- og Regulativudvalgene. Dog foreslog arbejdsgruppen, at man som følge af den udvikling, der har fundet sted siden betænkningens afgivelse, bevarer den eksisterende opdeling mellem de tre vedtegninger, ubetinget tjenstdygtig, betinget tjenstdygtig og tjenstudygtig.

Arbejdsgruppen anbefalede endvidere, at der som foreslået i betænkningen indføres et helbredsspørgehæfte m.v. fra forårssessionen 1979.

Ved kgl. anordning nr. 552 af 8. november 1978 om det værnepligtige mandskabs tjenstdygtighed og det udskrevne mandskabs fordeling og ved indenrigsministeriets cirkulære nr. 204 af samme dato om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligtige er de nævnte nye regler med virkning fra 1. januar 1979 ikraftsat i overensstemmelse med arbejdsgruppens forslag, jfr. bilag 2 og 3.

2.2. Sessionens sammensætning og kompetence m.v.

Betænkning om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligtige foreslog, at de gældende regler om sessionens sammensætning og kompetence, jfr. værnepligtslovens §§ 7, 8 og 9 samt 12, stk. 1, nr. 2, ændres således, at kompetencen til at fastsætte tjenstdygtighedsprofil og tjenstdygtighedsvedtegning og dermed tage stilling til, om den værnepligtige skal erklæres tjenstdygtig, tjenstudygtig eller forbigås af helbredsgrunde, henlægges til sessionslægen. Betænkningen foreslog desuden, at det folkevalgte element udgår af sessionen, således at der ikke fremtidig medvirker kommunalpolitikere ved den daglige sessionsbehandling, og at de resterende arbejdsopgaver for sessionen - fastsættelse af en tjenestevedtegning, en mødesteds- og fordelingsvedtegning og en spærretidsvedtegning og/eller en ønskevedtegning - fordeles på en nærmere angiven måde mellem sessionens

medlemmer.

Et mindretal af styringskomiteen tog i betænkningen afstand fra disse forslag og foreslog, at kompetencen til at træffe afgørelse i tjenstdygtighedsspørgsmålet henlægges til et kollegium bestående af udskrivningschefen som formand, en officer og sessionslægen som medlemmer. Kollegiet burde efter mindretallets opfattelse også fastsætte de ovenfor nævnte vedtegninger m.v.

2.3. Ankeinstans.

Betænkningen foreslår desuden, at der etableres en adgang for de værnepligtige til at kunne påanke sessionsafgørelser til en ankeinstans, hvor tjenstdygtighedsspørgsmål afgøres på lægeligt grundlag, og hvor øvrige spørgsmål afgøres under medvirken af anden sagkundskab, herunder et folkevalgt medlem. Det tidligere nævnte mindretal anbefalede ligeledes, at der oprettes en klageinstans, men at afgørelsen af spørgsmål, hvori indgår en lægelig bedømmelse, ej heller i ankeinstansen bør træffes alene af en læge.

2.4. Fornyset sessionsbedømmelse.

Betænkningen foreslår, at fornyet bedømmelse af værnepligtiges tjenstdygtighed fremtidig kun bør tillades, såfremt den værnepligtige ved lægeerklæring eller på anden måde kan sandsynliggøre, at der er sket sådanne ændringer i hans tjenstdygtighed, at han efter de til enhver tid gældende regler om fordeling af værnepligtige ikke vil blive indkaldt.

2.5. Organisation af udskrivningsvæsenet.

Med baggrund blandt andet i T. Bak-Jensens principrapport har styringskomiteens arbejde tidligere været baseret på forudsætningen om en omfattende omorganisation af udskrivningsvæsenet. Principrapportens forslag herom kan i store træk gengives således

Den nuværende organisation, der er baseret på 7 sideordnede udskrivningskredse - med nogle centrale opgaver henlagt til 1. udskrivningskreds, forsvarskommandoen, civilforsvarsstyrelsen,

forsvarsministeriet og indenrigsministeriet, tænkes afløst af en mere centraliseret og forenklet organisation.

2.5.1. Den centrale organisation.

En vigtig del af den påtænkte omorganisation er etableringen af en central styrelse (indenrigsministeriets værnepligtsstyrelse), som skal forestå den overordnede styring af hele udskrivningsvæsenet. Opgaverne for denne centrale enhed vil blandt andet bestå i en centraliseret sessionstilrettelæggelse, tilsigelse til og udsættelse med session, indkaldelse til aftjening af værnepligten og udsættelse med indkaldelse. Den centrale enhed skulle ifølge rapporten overtage forsvarskommandoens, civilforsvarsstyrelsens og 1. udskrivningskreds - Styrelsen for civil værnepligts arbejde med fordeling (herunder fritagelser og administration af frivillig værnepligt) af de værnepligtige samt indkaldelse af og udsættelse til de værnepligtige. Administrationen af et centralt udskrivningsregistersystem indeholdende samtlige data om de værnepligtige fra de modtager første orientering om værnepligtsforhold til de er mødt til aftjening af værnepligten, skulle ligeledes foregå her.

Endelig foreslog rapporten, at en række ikke-departementale opgaver fra forsvarsministeriet og indenrigsministeriet skulle overgå til den centrale enhed, der herefter ville administrere samtlige værnepligtige lige fra første orientering om værnepligtsforhold indtil mødet til aftjening af værnepligten. Styrelsen tænkes henlagt under indenrigsministeriets ressort.

Begrundelsen for etableringen af en central værnepligtsstyrelse var en række administrative og økonomiske gevinster, ligesom ordningen ville rumme muligheder for en forbedret service overfor de værnepligtige og større ensartethed i sagsbehandlingen.

2.5.2. Den lokale organisation.

De nuværende 7 udskrivningskredse forestår inden for hvert sit geografiske område tilrettelæggelsen og afholdelsen af sessioner samt sagsbehandling vedrørende de værnepligtiges møde på session, herunder udsættelse med session. Hertil kommer opgaver vedrørende kartoteksføring og anden registrering af de værne-

pligtiges data samt sædvanlige administrative opgaver til opretholdelse af kredsenes kontorer.

Såfremt tankerne om etablering af den ovennævnte centrale værnepligtsstyrelse gennemføres, vil de lokale enheders opgaver blive stærkt reduceret.

I principrapporten blev der stillet forslag om at de nuværende 7 udskrivningskredse (med faste og rejsende sessioner) afløses af 9 faste sessionssteder spredt ud over landet (excl. Bornholm). På disse sessionssteder skulle sessionen afholdes i lokaler indrettet til dette formål.

2.6. Udsættelse.

2.6.1. Værnepligtsudvalgets 2. delbetænkning.

Værnepligtsudvalget af 1973, hvori var repræsenteret samtlige de ved udvalgets nedsættelse i Folketinget repræsenterede partier har i sin 2. delbetænkning (maj 1976) udarbejdet en skitse, hvis tilgrundliggende tanke var, at der som hovedregel kun skal gives udsættelse med session og kun undtagelsesvis udsættelse med indkaldelse. Skitsen går iøvrigt ud på følgende:-

Sessionsalderen nedsættes til 18 år, og de værnepligtige indkaldes som hovedregel $\frac{1}{2}$ til 1% år efter udløbet af det sessionshalvår, hvor de er blevet sessionsbehandlet, det vil sige 19 til 20 års-alderen.

Der skal dog gives adgang til udsættelse med henblik på afslutning af studentereksamen og højere forberedelseseksamen og normalt desuden til gennemførelse af lærlingeuddannelse eller dertil svarende uddannelse af højst 4 års varighed.

Ifølge betænkningens forslag skal der desuden kunne gives udsættelse med henblik på gennemførelse af bestemte uddannelser, som forsvaret i særlig grad har behov for. De værnepligtige kan vælge, om de vil benytte sig af den nævnte udsættelsesmulighed med henblik på aftjening af værnepligten i forsvaret, eller om de ønsker at aftjene værnepligten med det samme ved forsvaret, civilforsvaret eller ved civilt arbejde.

Der skal herudover kun kunne gives udsættelse med session og indkaldelse af hersyn til den værnepligtiges eller hans pårørendes velfærd.

En afgørende forudsætning for gennemførelse af de udsættelsesregler, som er foreslået af værnepligtsudvalget (1976-modellen), er, at der gives de værnepligtsadministrerende myndigheder adgang til oplysninger om de værnepligtiges uddannelsesforhold.

Ovenstående skitse blev af undervisningsministeriet tiltrådt som en subsidiær løsning.

2.6.2. Undervisningsministeriets arbejdsgruppe.

Under henvisning hertil har der under undervisningsministeriet været nedsat en arbejdsgruppe, som har behandlet spørgsmålet om problemerne omkring de eksisterende uddannelsesregistre og disses mulige anvendelse i forbindelse med en gennemførelse af værnepligtsudvalgets skitse til nye udsættelsesregler.

I en redegørelse fra arbejdsgruppen, der er optaget som bilag 4, behandles 3 forskellige løsninger for, hvordan man kan tænke sig de værnepligtsadministrerende myndigheders behov for oplysninger om de værnepligtiges uddannelsesforhold tilgodeset i forbindelse med udsættelse.

Den første går ud på, at værnepligtsmyndighederne får adgang til Danmarks Statistiks registre. Danmarks Statistik har imidlertid definitivt afslået af give adgang til sine registre, og undervisningsministeriet vil ikke fremsætte et lovforslag, der gør det til en pligt for Danmarks Statistik at udlevere de fornødne statistiske oplysninger om de studerende værnepligtige til værnepligtsmyndighederne, ligesom undervisningsministeriet heller ikke ønsker ad lovgivningsvejen at pålægge uddannelsesinstitutionerne at indberette det relevante materiale til værnepligtsmyndighederne.

Den anden mulighed er, at de enkelte uddannelsesinstitutioner indsender samme oplysninger til sessions- og fordelingsmyndighederne, som de indsender til Danmarks Statistik. Dette kan Danmarks Statistik ikke acceptere og undervisningsministeriet vil i givet fald ikke gå videre end til at henstille til de institutioner, der måtte vægre sig ved at sende en kopi af oplysningerne til sessions- og fordelingsmyndighederne om at gøre dette. Undervisningsministeriet vil altså ej heller på dette område tage lovgivningsinitiativ.

Som en tredie mulighed har undervisningsministeriet foreslået

at det pålægges de værnepligtige, der har opnået udsættelse, selv overfor udskrivningsmyndighederne at dokumentere, at de fortsat er aktivt studerende. Såvel indenrigsministeriet som forsvarsministeriet og udskrivningsvæsenets repræsentanter har i redegørelse tilkendegivet, at en gennemførelse af forslaget om at pålægge de værnepligtige selv at dokumentere, at de fortsat er aktivt studerende, ikke vil betyde en forbedring af den nuværende ordning.

Konklusionen af arbejdsgruppens beretning er, at der - på grund af de nævnte uopfyldte behov for oplysninger om de værnepligtiges uddannelsesforhold - ikke er mulighed for at gennemføre værnepligtsudvalgets skitse til nye udsættelsesregler, og at der ikke i arbejdsgruppen har kunnet opnås enighed om den af undervisningsministeriet foreslåede løsning. Der synes derfor ikke at være grundlag for at etablere et udsættelsessystem, som er baseret på, at der som hovedregel gives udsættelse med session.

Med hensyn til undervisningsministeriets ændrede holdning henvises iøvrigt til bilag 4, navnlig sidste stykke.

2.7. Ændrede forudsætninger for reformen.

Som følge af det i 1973 indgåede forsvarsforlig, hvorefter kun en del af de tjenstdygtige værnepligtige skal indkaldes til aftjening af normal værnepligtstjeneste, opstod der et betydeligt overskud af værnepligtige.

På denne baggrund traf regeringen den 20. marts 1975 beslutning om en regulering af værnepligtsmassen. Hovedpunkterne i beslutningen, som har haft vidtgående konsekvenser for hele værnepligtsadministrationen kan gengives således:

- 1) Overførelse af overskydende værnepligtige - udskrevet før den 1* januar 1975 - til civilforsvaret uden for civilforsvarskorpset og dermed fritagelse for normal værnepligtstjeneste.
- 2) Løbende overførelse af herefter udskrevne overskydende værnepligtige til civilforsvaret uden for civilforsvarskorpset og dermed fritagelse for normal værnepligtstjeneste.
- 3) En systematisering af den bestående adgang for værnepligtige til at ønske indkaldelse til forsvaret eller civilforsvaret på betingelse af, at der gives afkald på muligheden for overførelse til civilforsvaret uden for civilforsvarskorpset ("frivillig værnepligtstjeneste").

- 4) Afskaffelse af adgangen til at blive midlertidig hjemsendt efter mødet ved forsvaret eller civilforsvaret med henblik på overførelse til civilt arbejde.

Da forsvarsministeriets tilslutning til forslaget om oprettelse af en central værnepligtsstyrelse, der skulle varetage opgaverne med fordeling og indkaldelse af samtlige værnepligtige, altid har været betinget af, at der opnås en for forsvaret tilfredsstillende løsning på udsættelsesproblematikken, blev forsvarsministeriet på baggrund af ovennævnte udvikling, herunder især vanskelighederne ved at få gennemført nye udsættelsesregler, og de drøftelser, dette gav anledning til i styringskomiteen, af indenrigsministeriet bedt om at besvare følgende 3 spørgsmål:

1. En redegørelse for aktiviteterne i forsvarskommandoen med henblik på rekruttering af "frivillige værnepligtige" til brug for en vurdering af, hvorvidt disse aktiviteter vil kunne overtages af en kommende central værnepligtsstyrelse.

2. En udtalelse om, hvorvidt forsvarsministeriet kan tilslutte sig, at der i givet fald træffes beslutning om, at rekrutteringen af "frivillige værnepligtige" forbliver i forsvarskommandoen, hvorimod opgaven med hensyn til fordeling og indkaldelse af de værnepligtige overføres til en kommende central værnepligtsstyrelse.

3. En konkretisering af forsvarsministeriets betænkeligheder og krav i forbindelse med overførelse af administrationen af samtlige værnepligtige indtil mødedagen fra forsvarsministeriet/forsvarskommandoen til indenrigsministeriet/ny værnepligtsstyrelse.

I skrivelse af 18. januar 1978, der er gengivet som bilag 5, besvarede forsvarsministeriet denne henvendelse. Det fremgår heraf, at forsvarsministeriet mener, at rekrutteringen af "frivillige værnepligtige" er en uadskillelig del af den samlede fordelingsprocedure. Forsvarsministeriet kunne derfor ikke tiltræde, at der i givet fald træffes beslutning om at adskille de to sæt opgaver.

Det blev endvidere udtalt, at forsvarsministeriets tilslutning til forslaget om oprettelse af en central værnepligtsstyrelse, der skal varetage opgaverne med fordeling og indkaldelse af værnepligtige, fortsat er betinget af, at der opnås en for forsvaret tilfredsstillende løsning af udsættelsesspørgsmålet, og hermed tænkes især på et udsættelsessystem, der i langt højere grad end det nuværende er baseret på udsættelse med session.

Under henvisning til at et sådant udsættelsessystem kun vil kunne administreres tilfredsstillende, hvis udskrivningsmyndighederne får adgang til oplysninger i eksisterende/kommende uddannelsesregistre og til at det efter afslutningen af arbejdet i den ovenfor nævnte arbejdsgruppe under undervisningsministeriet nu synes at stå klart, at ingen af værnepligtsmyndighederne vil kunne få adgang til sådanne uddannelsesoplysninger, udtalte forsvarsministeriet, at man på det foreliggende grundlag ikke kunne tiltræde, at administrationen af samtlige værnepligtige indtil mødedagen, blev overført fra forsvarsministeriet/forsvarskommandoen til indenrigsministeriet/ny værnepligtsstyrelse.

Om forsvarsministeriets redegørelse iøvrigt i forbindelse med besvarelsen af ovennævnte spørgsmål henvises der til bilag b.

I et notat af 27. juni 1978, der er gengivet som bilag 6, har civilforsvarsstyrelsen tilkendegivet sin holdning til spørgsmålet om eventuel overflytning af opgaver fra civilforsvarsstyrelsens værnepligtsafdeling til en kommende værnepligtsstyrelse. Notatet er baseret på forudsætningen om at der ikke er mulighed for at gennemføre værnepligtsudvalgets forslag til nye udsættelsesregler, at administrationen af værnepligtige til forsvaret forbliver i forvarskommandoen og at forvarskommandoen fortsat virker som fordelingsmyndighed også for civilforsvarets værnepligtige.

Under de nævnte forudsætninger tager civilforsvarsstyrelsen afstand fra, at opgaverne med fordeling, indkaldelse og udsættelse til værnepligtige til CF overføres fra civilforsvarsstyrelsen til værnepligtsstyrelsen.

Civilforsvarsstyrelsen anbefaler i stedet, at den nuværende opgavefordeling, som fungerer udmærket, bibeholdes, og at det som hidtil bliver civilforsvarsstyrelsen, der - i direkte samarbejde med fordelingsmyndigheden (forvarskommandoen) - varetager samtlige opgaver med hensyn til fordeling og indkaldelse af værnepligtige til civilforsvaret.

Om de synspunkter, der iøvrigt ligger til grund for civilforsvarsstyrelsens holdning til det nævnte spørgsmål henvises til bilag 6.

2.8. Styringskomiteens overvejelser om det videre arbe.]de.

Efter at det således lå klart, at forudsætningerne for den hidtidigt påtænkte reform af udskrivningsvæsenet, herunder om samling af a1 administration af værnepligtige indtil mødedagen under en kommende værnepligtsstyrelse, ikke længere var til stede, jfr. ovenfor om undervisningsministeriets ændrede holdning i forbindelse med opfyldelse af ønsket om oplysning om de værnepligtiges uddannelsesforhold, forsvarsministeriets skrivelse af 18. januar 1978 og civilforsvarsstyrelsens notat af 27. juni 1978, var der enighed i styringskomiteen om, at arbejdet med udformningen af et forslag til reform måtte have et mere begrænset sigte, således som det fremgår af forslagene i det følgende.

III. Styringskomiteens forslag.

3.1. Sessionens sammensætning og kompetence m.v.

Efter § 7, stk. 2, i lov om værnepligt, jfr. lovbekendtgørelse nr. 15 af 20., januar 1970 er sessionen sammensat af:

- udskrivnings chefen som formand
- et kommunalbestyrelsesmedlem
- en officer.

Dette kollegium har afgørelseskompetencen (fastsætter tjenstdygtigheden og tildeler på grundlag heraf den værnepligtige en tjenstdygtighedsvecitegning samt meddeler de øvrige vedtegninger).

Til grund for tjenstdygtighedsbedømmelsen ligger en lægeundersøgelse foretaget af en dertil af indenrigsministeriet beskikket læge (§ 7, stk. 4). Lægen har imidlertid ingen selvstændig afgørelseskompetence, idet han alene afgiver en indstilling til sessionskommissionen.

På sessionen medvirker endvidere personale fra udskrivningsvæsenet til varetagelse af noteringsopgaver etc.

Begrundelsen for det kommunale medlemsskab af sessionen, der har været gældende siden 1849, har, som betænkningen angående revision af værnepligtsloven fra 1952 udtrykker det, været:..... (at) man ikke kan se bort fra værdien af den tryghedsfølelse, dens tilstedeværelse kan give de sessionsmødende værnepligtige; for de fleste købsi:æders vedkommende og på landet kommer hertil betydningen af det personlige kendskab til de værnepligtige, som kommunalbestyrelsesmedlemmet..... ofte vil have",.

Om denne begrundelse anføres det (afsnit 4, side 34) i betænkning 746/1975 om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligt]ge, at styringskomiteen er af den opfattelse, at det folkevalgte element har været af væsentlig værdi for sessionen, men at det blandt andet som følge af den reducerede betydning, som dennes; lokalkendskab har i dag, ikke synes at være mulighed for en rimelig placering af en kommunalpolitiker i den daglige sessionsbehandling. Styringskomiteen foreslog derfor, at der i fremtiden ikke medvirker kommunalpolitikere ved sessions-

behandlingen.

I samme betænkning er et flertal af styringskomiteen og FOU-SHIP- og Regulativudvalgene gået ind for, at kompetencen til at fastsætte tjenstdygtighedsvedtegnings henlægges til sessionslægen. Dette forslag blev begrundet med, at sessionslægens indstilling i langt de fleste tilfælde allerede i dag følges af sessionen, idet denne i alt væsentligt er baseret på lægelige vurderinger og skøn.

Det er af flertallet fremhævet, at den foreslåede kompetenceændring må ses i snæver sammenhæng med komiteens samtidige forslag om etablering af en klageadgang, idet den sikkerhed, der ligger i, at sessionsafgørelserne i dag træffes af et kollegium blandt andet bestående af et folkevalgt medlem, efter flertallets opfattelse er mindre påkrævet, når sådanne afgørelser kan påklages.

Et mindretal fandt, at kompetencen til at træffe afgørelse i tjenstdygtighedsspørgsmål burde henlægges til et kollegium, bestående af udskrivningschefen som formand, sessionsofficeren og sessionslægen. Mindretallet anså det for lidet betryggende såvel for de værnepligtige som for forsvaret m.v., at hele kompetencen til at bedømme de værnepligtiges tjenstdygtighed overlades til et enkelt menneske, blandt andet fordi der ved vurderingen af tjenstdygtigheden ikke alene indgår lægelige forhold, men også hensyn af social og menneskelig karakter, særlige hensyn overfor forsvaret m.v. Mindretallet fandt, at den øgede sikkerhed, som ligger i, at sessionsafgørelserne træffes af et kollegium, ikke er mindre påkrævet i en situation, hvor der etableres en ankeadgang.

Mindretallet advarede på denne baggrund imod den af flertallet foreslåede kompetencefordeling.

Som der senere vil blive redegjort for, er de forudsætninger, som et flertal i styringskomiteen hidtil har bygget på nu ændret, hvorfor komiteen har fundet det nødvendigt at tage spørgsmålet om kompetencefordelingen på sessionen op til fornyet overvejelse. Det har hidtil stået fast, at afgørende for, om tjenstdygtighedsspørgsmålet i det fremtidige system bør træffes af sessionen som et kollegialt organ, må være, om retssikkerhedskravene til sessionsbehandlingen tilsiger, at kompetencen til at afgøre tjenstdygtighedsspørgsmål fortsat skal tilkomme flere per-

soner, eller om del: på anden måde kan sikres, at det for den værnepligtige meget væsentlige tjenstdygtighedsspørgsmål behandles under forhold, der frembyder tilsvarende sikkerhed for afgørelsens rigtighed. En ordning, hvorefter sessionslægen har enekompetencen til at afgøre tjenstdygtighedsspørgsmålet, må ud fra rets-sikkerhedsbetragtninger forudsætte, at sessionslægens afgørelser kan indbringes for en ankeinstans. Som der nedenfor vil blive redegjort for, har det vist sig yderst vanskeligt at etablere en ankeadgang, hvorfor forudsætningen for sessionslægens enekompetence ikke længere synes at være tilstede.

Styringskomiteen mener herefter ikke at kunne fastholde forslaget om at give sessionslægen enekompetence til at afgøre tjenstdygtighedsspørgsmålet.

3.2. Fornyet sessionsbedømmelse og spørgsmålet om ankeadgang

I betænkning nr. 746/1975 om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligtige (afsnit 5, side 34) hedder det blandt andet:

"Ifølge § 8 i værnepligtsloven er sessionernes afgørelser om de værnepligtiges tjenstdygtighed endelige, og de kan således ikke indbringes for anden myndighed, men kun prøves af en session påny, jfr. værnepligtslovens § 12. Ordningen kan i et vist omfang synes rimelig, når man tager i betragtning, at afgørelserne træffes af et kollegium, "sessionen", hvori også folkevalgte har sæde. Allerede i dag kan det dog forekomme beklageligt kun at kunne henvise værnspligtige til fornyet sessionsbehandling af det organ, de føler sig uretfærdigt behandlet af. Ønsket om etablering af en klageadgang synes yderligere velbegrundet i det af styringskomiteens flertal foreslåede sessionssystem, hvor kompetencen til at afgøre tjenstdygtighedsspørgsmål samt til at fastsætte vedtegninger m.v. henlægges til enkeltpersoner. Det må endelig fremhæves, at de værnepligtige meniges talsmænd har anset det for betydningsfuldt, at der etableres en klageadgang.

På denne baggrund foreslår styringskomiteen, at der etableres en adgang for de værnepligtige til at kunne påanke sessionsafgørelser til en ankeinstans, hvor tjenstdygtighedsspørgsmål afgøres på lægeligt grundlag, og hvor øvrige spørgsmål afgøres under medvirken af anden sagkundskab, herunder et folkevalgt ele-

ment. Den nærmere udformning af en sådan ankeinstans og dens indpasning i udskrivningsvæsenets fremtidige struktur bør ske som led i den fremtidige organisationsopbygning.

Selv om et mindretal ikke kan tiltræde flertallets forslag til kompetencefordeling, kan også mindretallet anbefale, at der oprettes en klageinstans. I konsekvens af sit forslag om, at sessionsafgørelsen bør træffes af et kollegium (udskrivningschef, officer og læge), mener mindretallet, at afgørelsen af spørgsmål, hvori indgår en lægelig bedømmelse, ej heller i ankeinstansen bør træffes alene af en læge."

Det hedder videre i betænkning nr. 746/1975 (afsnit 6, side 35):

"Ifølge § 12 i den gældende værnepligtslov har værnepligtige, der er af den opfattelse, at en dem tidligere meddelt tjenstdygtighedsbedømmelse bør ændres, ret til påny at fremstille sig for sessionen til bedømmelse. Dette fortolkes i praksis således, at den værnepligtige end ikke behøver at tilvejebringe nogen form for dokumentation for sin formodning.

Såfremt der som foreslået etableres en adgang til at påklage sessionsafgørelser, synes behovet for, at det tillades de værnepligtige påny at møde på session, at blive reduceret. Endvidere vil resultatet af sessionsbehandlingen, såfremt de af styringskomiteen stillede forslag om ændring af udsættelsesreglerne gennemføres, være langt mere aktuelt på mødedagen ved forsvaret, idet det er tanken at reducere afstanden mellem sessionsbehandling og mødet til aftjening af værnepligt.

Styringskomiteen foreslår derfor, at fornyet bedømmelse af en værnepligtigs tjenstdygtighed fremtidigt kun bør tillades, såfremt den værnepligtige ved lægeerklæring eller på anden måde kan sandsynliggøre, at der er sket sådanne ændringer i hans tjenstdygtighed, at han efter de til enhver tid gældende regler om fordeling af værnepligtige ikke vil blive indkaldt. Lægeerklæringer af denne art vil kunne behandles administrativt, uden at den værnepligtige behøver at møde på sessionen påny.

Såfremt den værnepligtige ikke kan sandsynliggøre en forringelse af sin tjenstdygtighed som nævnt, bør han henvises til at

få sin tjenstedygtighed bedømt efter mødet til aftjening af værnepligt. Det må i denne forbindelse nævnes, at det af FOUSHIP-udvalget foreslåede sessionssystem ikke rummer mulighed for udskrivning til garnisonstropperne, men at overflytning til skåne-tjeneste vil kunne ske efter mødet.

Styringskomiteen er endelig af den opfattelse, at selv i tilfælde, hvor der hengår længere tid end normalt mellem sessionsbehandling og mødet til aftjening af værnepligt, f.eks. fordi der meddeles den værnepligtige udsættelse med aftjening af værnepligt, bør fornyet bedømmelse kun tillades, såfremt den værnepligtige sandsynliggør ændringer i sin tjenstedygtighed som omtalt ovenfor. Andre ændringer i tjenstedygtighedsbedømmelsen vil kunne ske i forbindelse med ovennævnte lægeeftersyn".

I den gældende værnepligtslovgivning er der som nævnt en fri adgang for de værnepligtige til at begære sig fremstillet for en ny session. Som et korrelat hertil findes der ingen mulig hindring for at indbringe sessionens afgørelser af tjenstedygtighedsspørgsmål for anden administrativ myndighed.

Den gældende ordning er begrundet i det forhold, at såvel forsvaret/civilforsvaret som de værnepligtige er interesserede i, at de værnepligtige på en smidig og hurtig måde - helt frem til mødedagen - uden restriktioner skal kunne begære deres tjenstedygtighedsvedtegnin g undergivet en fornyet prøvelse, idet man i modsat fald må kunne forudse en stigning i antallet af efterkassationer af værnepligtige, der imellem sessionstidspunktet og mødetidspunktet ville være fundet tjenstedygtige.

Styringskomiteen finder, at såfremt der opstilles regler, der gør det sværere: at komme til en fornyet sessionsbedømmelse samtidig med, at der gennemføres en betingelsesløs adgang til at påklage sessionens afgørelser, må det alt andet lige medføre et stort antal ankesager og dermed brug af ressourcer til at behandle disse ankesager.

Til illustration af de komplicerede problemer, der vil melde sig, såfremt der etableres en ankeadgang, kan der peges på følgende hændelsesforløb:

En værnepligtig kommer på session på et tidspunkt, hvor han er 18 - 19 år. Han får en tjenstedygtighedsvedtegnin g, som han ik-

ke er tilfreds med, og som han derfor anker. Afgørelsen i ankeinstansen opretholder 1. instansafgørelsen.

Han påbegynder herefter en længerevarende uddannelse og opnår successivt udsættelse med sin indkaldelse, indtil han 5 - 6 år efter sessionstidspunktet har afsluttet sin uddannelse. På dette tidspunkt ønsker han sin tjenstdygtighedsbedømmelse vurderet påny.

Det forhold, at han er sessionsbehandlet een gang, og at ankeinstansen har stadfæstet sessionens afgørelse, bør ikke betyde, at han vil være afskåret fra en ny sessionsbehandling, idet såvel hensynet til forsvaret, jfr. ovenfor, som det lange tidsrum, der er gået siden 1. sessionsbehandling, taler for at lade ham komme på en ny session.

Herefter rejser spørgsmålet sig, hvorvidt han bør kunne anke den tjenstdygtighedsvedtegning, der måtte blive resultatet af en ny sessionsbehandling (det forudsættes i dette eksempel, at sessionen opretholder sin tidligere tjenstdygtighedsbedømmelse). Af samme grund som nævnt ovenfor bør man formentlig tillade ham at anke.

Idet det i eksemplet lægges til grund, at ankeinstansen opretholder sessionens nye tjenstdygtighedsbedømmelse, kan man rejse det spørgsmål, om ikke den første anke var "overflødig".

Den værnepligtige har i dette eksempel så vidt ses ikke nogen anerkendelsesværdig interesse i på førstnævnte tidspunkt at kunne anke sessionens afgørelse. Noget andet er, at der fra hans synspunkt selvfølgelig er en interesse i at kunne anke, idet anken kunne falde ud til hans fordel (kassation), hvorved han ville få en endelig afklaring af sine værnepligtsforhold.

På den anden side kan det hævdes, at kun de værnepligtige, der erklæres tjenstdygtige på sessionen, kommer til endelig afklaring af deres værnepligtsforhold. De udskrevne (hvortil den nævnte værnepligtige forudsættes at høre) får først klarhed over deres værnepligtsforhold, enten når en tilmelding til "frivillig værnepligt" akcepteres, eller når fordelingen er foretaget, og de pågældende har modtaget enten underretning om, at de ikke vil blive indkaldt til værnepligtstjeneste eller har modtaget indkaldelsesordre. Først på dette tidspunkt kan det så vidt ses med føje hævdes, at den værnepligtiges interesse i at kunne anke er blevet anerkendelsesværdig.

Eksemplet pege:: derfor i retning af at begrænse adgangen til at anke til de tilfælde, hvor de værnepligtige har modtaget deres indkaldelsesordre.

Ved lov nr. 289 af 10. juni 1976 om ændring af lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde, jfr. nu § 2, stk. 1, i lovebekendtgørelse nr. 473 af 20. september 1976, blev det lovfæstet, at ansøgninger om overførelse til civilt arbejde skal være indsendt inden 4 uger efter indkaldelsesordrens modtagelse.

I bemærkningerne til bestemmelsen er der peget på, at forsvarsrets/civilforsvarsrets værnepligtige på et tidspunkt, der ligger 1 - 1½ år før deres møde ved forsaret/civilforsvarskorpset, søges fordelt således, at de enkelte tjenestesteders behov for værnepligtige med forskellige uddannelser og forskellige egenskaber så vidt muligt opfyldes. Sker der efter fordelingstidspunktet afgang af værnepligtige på grund af overførelse til civilt arbejde, søger fordelingsmyndighederne - for så vidt dette kan ske med et rimeligt indkaldelsesvarsel - at supplere op med værnepligtige af beslægtet kvalitet. I det omfang dette ikke er muligt, sker der en ødelæggelse i kvalitativ henseende af de halvårslige for delinger til forsaret/civilforsvarskorpset.

Samme hensyn gør sig for så vidt gældende, såfremt de værnepligtige skulle kunne anke en sessionsbedømmelse helt frem til mødedagen, hvorfor der vil være god mening i at bestemme, at hvis denne adgang til anke ikke er brugt, inden forløbet af en vis frist, f.eks. 4 uger fra modtagelsen af indkaldelsesordren, bør ankeadgangen bortfalde, og den værnepligtige har da alene mulighed for at benytte adgangen til fornyet sessionsbehandling.

Det ovenfor udviklede må - såfremt der skal etableres en ankeadgang - efter styringskomiteens opfattelse medføre, at det opstilles som en (første) betingelse for at kunne anke, at dette sker inden 4 uger fra modtagelsen af indkaldelsesordren. Efter dette tidspunkt bortfalder ankeadgangen og den værnepligtige har alene muligheden for at benytte adgangen til fornyet sessionsbehandling.

I denne forbindelse melder sig også problemet om, på hvilket grundlag ankeinstansen vil kunne afgøre ankesagerne. Der er så vidt ses to muligheder:

- a) Ankeinstansen afgør anken på det grundlag, der fore-

lå for sessionen, samt den værnepligtiges anbringender, over hvilke sessionen forudsættes hørt.

- b) Ankeinstansen afgør anken på grundlag af en ny sessionsbedømmelse, samt den værnepligtiges anbringender. Den fornyede sessionsbedømmelse forudsættes at ske i forbindelse med, at den værnepligtige anker.

I det omfang den første betingelse for at kunne anke godta-
ges (inden 4 uger fra indkaldelsesordrens modtagelse) følger så
vidt ses, at den under b) nævnte mulighed bør vælges, idet den
første betingelse betyder, at der typisk vil være gået et stykke
tid fra sessionsbehandlingen og til det tidspunkt, hvor den vær-
nepligtige har en retlig interesse i at kunne anke. Dette bety-
der videre - såfremt mulighed a) vælges - at ankeinstansen base-
rer sin afgørelse på et forældet og ufuldstændigt grundlag.

Vælges derimod mulighed b), undgås det uheldige og tillids-
nedbrydende i, at en ankeinstans i "alt for mange" tilfælde un-
derkender sessionens afgørelser, allerede fordi det for ankein-
stansen foreliggende materiale afviger fra det, der oprindeligt
forelå for sessionen. Disse betragtninger fører så vidt ses til,
at der yderligere opstilles som en (anden) betingelse for over-
hovedet at kunne anke, at vedkommende personligt fremstiller sig
til fornyet sessionsbedømmelse, således at sessionen får lejlig-
hed til at berigtige muligt begåede fejl.

Det kan formodes, at etablering af en betingelsesløs ankead-
gang af sessionens tjenstdygtighedsbedømmelse vil medføre et væ-
sentligt antal ankesager og dermed behov for opbygning af en an-
keinstans og ansættelse af yderligere personale (ankelæge m.v.)
samt bevirke, at der opstår uantageligt store huller i indkaldel-
sesholdene til forsvaret/civilforsvaret. En eventuel ankeadgang
bør derfor være betinget af 1) at anken iværksættes inden 4 uger
fra modtagelsen af indkaldelsesordren og 2) at den værnepligtige
i forbindelse med iværksættelse af anken personligt fremstiller
sig til fornyet sessionsbehandling.

Af habilitetsgrunde må man formentlig kræve, at en eventuel
ankelæge ikke selv virker som sessionslæge. Dette vil imidlertid
kunne medføre, at ankelægen ikke har mulighed for at vedligehol-
de/tilegne sig den viden og ekspertise, som sessionslægerne ty-
pisk vil have.

Blandt andet af denne grund må det antages at være yderst

vanskeligt dels at finde en tilstrækkelig kvalificeret ankelæge, der ikke er inhabil, dels at tilvejebringe tilstrækkelig beskæftigelse for en sådan.

Sammenfattende må styringskomiteen fastslå, at der knytter sig meget betydelige vanskeligheder til etableringen af en ankeordning for sessionernes afgørelse af tjenstdygtighedsspørgsmålet. Den afgørende komplikation for tilrettelæggelsen af en hensigtsmæssig ankeordning er ikke mindst det meget væsentlige hensyn, som må tages såvel over for de værnepligtige som over for forsvaret/civilforsvaret, til at reducere antallet af efterkassationer til et minimum. Efter at det har vist sig umuligt i øjeblikket at gennemføre en reform af udsættelsesreglerne base:ret på udsættelse med session, må det fastslås, at behovet for, at de værnepligtige har en nem adgang til at få genvurderet/nyvurderet deres tjenstdygtighed i den ofte lange periode, der vil kunne være tale om mellem sessionen og mødedagen, fortsat vil være stor. Denne - i forhold til styringskomiteens tidligere overvejelser ændrede - forudsætning før det nærliggende at antage, at de nævnte vanskeligheder/svagheder ved en ankeordning under alle omstændigheder vil være så betydelige, at de retssikkerhedsmæssige betragtninger, der ligger bag forslaget herom, vil kunne tilgodeses på en mere hensigtsmæssig måde ved at fastholde den hidtidige kollegiale sessionsbedømmelse i kombination med den hidtidige frie adgang til fornyet sessionsbehandling.

I betænkning nr. 746/1975 har såvel komiteens flertal som dens mindretal fremhævet den retlige sikkerhed, der ligger i, at sessionsafgørelserne træffes af et kollegium, og det er påpeget, at flertallets forslag om at gøre sessionslægen enekompetent i tjenstdygtighedsspørgsmålets afgørelse, må ses i snæver sammenhæng med forslaget om etablering af en ankeadgang. Da styringskomiteen finder, at de ovennævnte vanskeligheder ved etablering af en tilfredsstillende ankeordning er så betydelige, at det oprindelige forslag efter komiteens opfattelse må opgives, fører dette til, at man for at bevare en tilstrækkelig retssikkerhed for bedømmelsen må bibeholde sessionen som et kollegium, dog således, at sessionslægen optages som medlem af kollegiet.

Sessionslægens medlemskab af sessionen vil ikke blive oplevet som nogen væsentlig ændring i forhold til gældende praksis, idet lægen allerede i dag gennem sin vurdering af tjenstdygtig-

hedsspørgsmålet har en afgørende indflydelse på sessionernes afgørelse. Efter at afgørelsen af tjenstdygtighedsspørgsmålet efterhånden er blevet det helt centrale ved sessionsbehandlingen, er det en ganske naturlig og selvfølgelig ting at gøre sessionslægen til medlem af sessionskommissionen. Da sessionslægen ofte ikke vil være tilstede i det lokale, hvor sessionskollegiet befinder sig, må det i givet fald påhvile udskrivningschefen at tilkalde sessionslægen for, at en samlet rådslagning kan finde sted. For det tilfælde, at stemmerne i kollegiet står lige i tjenstdygtighedsspørgsmålet, har komiteen fundet det rigtigst at lade sessionslægens stemme være udslagsgivende, da denne må formodes at have den største ekspertise på området.

Ovenfor er det anført, at det har været overvejet at afskaffe kommunalpolitikernes medvirken i sessionsbehandlingen. Set i den nu foreliggende sammenhæng (kollegiebehandling - manglende adgang til anke) forekommer det forhold, at sessionen indeholder det lægmandselement, som en lokalpolitiker repræsenterer, at være en yderligere garanti såvel for den værnepligtige som for kommissionens medlemmer for, at der træffes rigtige og for den værnepligtige forståelige afgørelser, således at det fortsat må anses for ønskeligt i det kommende system at lade sessionens afgørelser af tjenstdygtighedsspørgsmålet være endelige.

Alt i alt forekommer det styringskomiteen, at der ved den foreslåede sammensætning af sessionskollegiet på den ene side er opretholdt de fornødne retssikkerhedsgarantier for rigtige og saglige afgørelser samtidig med, at hensynet til forsvarets og civilforsvarets interesse i at reducere antallet af efterkassationer mest muligt på den anden side er tilgodeset.

Sammensættes sessionskommissionen som her foreslået, er en væsentlig begrundelse for at etablere en ankeadgang, hvortil der ville være knyttet de foran påviste vanskeligheder og ulemper, efter styringskomiteens opfattelse bortfaldet.

En konsekvens af opgivelsen af ankeordningen må være en bevarelse af adgangen for ikke tjenstgørende værnepligtige at begære sig fornyet sessionsbedømt, idet der under alle omstændigheder er et behov for, at sådanne værnepligtige kan bede sessionen foretage en nyvurdering af tjenstdygtighedsspørgsmålet, enten som følge af den værnepligtiges utilfredshed med den første bedømmelse eller som følge af nye anbringender om lidelser/svagheder.

Som nævnt ovenfor foreslog styringskomiteen i betænkning nr. 746/1975, at fornyet sessionsbedømmelse i fremtiden kun skulle tillades, såfremt den værnepligtige kan sandsynliggøre, at der er sket sådanne ændringer i hans tjenstedygtighed, at han efter de til enhver tid gældende regler om fordeling af værnepligtige ikke vil blive indkaldt.

Som forudsætning for dette forslag blev nævnt, at etablering af en ankeordning ville reducere behovet for, at det tillades de værnepligtige påny at møde på session. Ligeledes blev der i denne forbindelse peget på forventningen om nye udsættelsesregler baseret på udsættelser med session.

Ingen af disse forudsætninger er som nævnt nu længere til stede. Hertil kommer, at de seneste års erfaringer ikke tyder på, at der er nævneværdige ulemper forbundet med den hidtidige frie adgang til fornyet sessionsbehandling. Tværtimod kan det hævdes, at de forbedrede muligheder for at imødegå ulemperne ved afgang inden mødedagen sammen med en øget interesse i såvel hos de værnepligtige som hos forsvaret/civilforsvaret såvidt muligt at undgå efterkassationer, gør det ønskeligt at bevare den frie adgang til fornyet sessionsbehandling.

3.3. Ændring i sessionens saglige og personelle kompetence.

Efter gældende ret omfatter sessionens saglige kompetence blandt andet - jfr. værnepligtslovens § 8, stk. 2, litra s) - c), - afgørelsen af følgende spørgsmål:

- om en person er værnepligten undergivet,
- om en person i henhold til § 11, jfr. §§ 36 - 37 er forpligtet til at fremstille sig til bedømmelse for session eller for er udskrivningschef,
- om en person af grunde, der ikke vedrører tjenstedygtigheden og ikke vedrører udelukkelse på grund af straf, jfr. værnepligtslovens § 3 har krav på, at værnepligten for ham bortfalder.

Disse tre sagstyper er så vidt ses udelukkende af retlig karakter i modsætning til de mere skønspregede afgørelser af tjenstedygtighedsspørgsmålet og spørgsmålet om udelukkelse fra tjeneste i forsvaret på grund af straf.

Dette forhold synes at tale for, at sådanne afgørelser af

ikke skønsmæssig karakter henlægges til værnepligtsstyrelsen for derved at sikre en ensartet behandling, jfr. senere.

Styringskomiteen foreslår derfor, at afgørelsen af disse typer sagen henlægges til værnepligtsstyrelsen.

Når kompetencen henlægges til værnepligtsstyrelsen, følger det af de almindelige regler om rekurs af administrative afgørelser, at værnepligtsstyrelsens afgørelser kan indbringes for indenrigsministeriet og derefter til domstolene. I lyset heraf bør reglerne i værnepligtslovens § 9, stk. 1 og 2, formentlig ophæves.

Efter gældende ret er der ikke fastsat detaljerede regler for det indbyrdes forhold mellem sessionens medlemmer (den personelle kompetence), men det følger af § 7, stk. 2, nr. 1, at udskrivningschefen er formand for kollegiet og derfor leder og tilrettelægger sessionens arbejde. Efter gældende ret består kollegiet af et ulige antal medlemmer, hvorfor stemmelighed ikke kan forekomme. Ovenfor er det foreslået at gøre sessionslægen til medlem af sessionskollegiet, hvorved dette får et lige antal medlemmer. Med en sådan sammensætning kan der opstå situationer, hvor kollegiet deler sig, således at der er lige mange stemmer for og imod en afgørelse. For at tage højde for en sådan situation må formanden for sessionskollegiet have den udslaggivende stemme, bortset fra de formentlig ikke særligt hyppigt forekommende tilfælde, hvor der er stemmelighed ved afgørelse af spørgsmålet om en værnepligtigs tjenstdygtighed. I en sådan situation bør lægens stemme være udslaggivende, idet der her er tale om en skønspræget afgørelse, der navnlig er af lægelig karakter.

Med hensyn til de enkelte sessionsmedlemmers funktioner henvises til indenrigsministeriets cirkulære nr. 205 af 8. november 1978 om forretningsgangen på sessionerne. Dette cirkulære er optaget som bilag 7. Styringskomiteen forudsætter, at dette cirkulære revideres under hensyn til den her foreslåede udvidelse af sessionskommissionen.

3.4. Organisation af udskrivningsvæsenet.

3.4.1. Det nuværende udskrivningsvæsen.

Som nævnt ovenfor under pkt. 2.5., er det nuværende udskriv-

nincsvæsen baseret på 7 - i princippet - sideordnede udskrivningskredse, jfr. værnepligtslovens § 6 sammenholdt med indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 154 af 15. april 1970. Sjælland er inddelt i 2 kredse (1. og 2. udskrivningskreds), Fyn og Bornholm udgør hver 1 kreds (henholdsvis 3. og 4. udskrivningskreds), medens Jylland er inddelt i 3 kredse (5., 6. og 7. udskrivningskreds).

Hver kreds ledes af en udskrivningschef (hvis funktioner som formand for sessionskommissionen kort er omtalt: ovenfor under pkt. 3.1. og 3.3.). For tiden er chefstillingen i 2. kreds besat ved konstitution, medens chefen for 7. kreds for tiden tillige fungerer som chef for 3. kreds.

For 6. kreds¹ vedkommende fungerer kommandanten på Bornholm som udskrivningschef.

Udskrivningsvæsenet er underlagt indenrigsministeriet, der således er rekursmyndighed for de af kredsene trufne administrative afgørelser, ligesom ministeriet varetager koordinerende styrelsesfunktioner for det samlede udskrivningsvæsen (herunder ikke-departementale opgaver som f.eks. personaleadministration, mødetilrettelæggelse og efteruddannelse).

For 1. udskrivningskreds gælder det særlige, at visse fællesfunktioner for det samlede udskrivningsvæsen er henlagt hertil, jfr. senere, ligesom kredsen er styrelse for administrationen af den civile værnepligt samt beskæftiger personale, der varetager værnepligtsnævnets sekretariatsfunktioner.

3.4.1.1. Stedlig kompetence.

Hver udskrivningskreds varetager sessionsafholdelsen og de dermed forbundne administrative opgaver indenfor de fastlagte kredsgrænser.

Kredsgrænserne følger altovervejende de amtskommunale grænser, kun er grænsen mellem 5. og 7. kreds trukket midt igennem Ringkøbing amtskommune, således at amtskommunens 11 nordlige kommuner hører til 5. kreds, medens de resterende 7 kommuner hører til 7. kreds. Løvdal omfatter 1. kreds København og Frederiksberg kommuner, samt Københavns og Frederiksborg amtskommuner. 2. kreds omfatter Roskilde, Vestsjællands og Storstrøms amtskommuner. 3. kreds omfatter Fyns amtskommune. 4. kreds omfatter Vejle

og Århus amtskommuner. 5. kreds omfatter en del af Ringkøbing amtskommene samt Viborg og Nordjyllands amtskommuner. 6. kreds omfatter Bornholms amtskommune, og 7. kreds omfatter, foruden den resterende del af Ringkøbing amtskommune, Ribe og Sønderjyllands amtskommuner.

Den i værnepligtslovens § 6 indeholdte bemyndigelse for indenrigsministeren til generelt at fastsætte antal og grænser for udskrivningskredsene indebærer, at indenrigsministeren har hjemmel til at ændre kredsgrænserne og dermed nedlægge de kredse, det måtte skønnes hensigtsmæssigt. Indenrigsministeren kan dog efter gældende ret ikke nedlægge samtlige udskrivningskredse, idet loven forudsætter en flerhed af udskrivningskredse.

Sessionsafholdeisen varetages dels på kredsenes hjemsteder, dels fra en række sessionssteder jævnt fordelt over landet. Ved valget af de enkelte sessionssteder har afgørende været, at den rejsetid til og fra sessionen, som de værnepligtige måtte anvende, ikke bliver urimeligt lang. Endvidere har man ved valget af sessionslokaler opstillet en række kvalitetskrav, til sikring af, at sessionsbehandlingens enkelte elementer kan forløbe effektivt og uden væsentlige gener for de værnepligtige. I de senere år er stedse flere værnepligtige blevet selvbefordrende. Endvidere har kravet om en stadig mere effektiv sessionsbehandling øget kravet til lokalernes kvalitet. Navnlig den lægelige undersøgelse af de værnepligtige stiller store krav til de anvendte lokaler. Disse forhold har medført, at indenrigsministeriet i 1978 besluttede at foretage en nedskæring i antallet af sessionssteder fra 112 til 74. Hermed har indenrigsministeriet ment at opnå en generel kvalitetsforbedring af de anvendte lokaler, uden af nedskæringen kan siges at have medført væsentlige ulemper i retning af øget rejsetid for de værnepligtige.

3.4.1.2. Befolkningsunderlag.

Til illustration af kredsenes indbyrdes "størrelse" kan anføres folketallet i hver kreds (pr. 1. januar 1976):

1. kreds	1.576.235 = ca.	31%
2. kreds	712.316 = ca.	14%
3. kreds	446.223 = ca.	9%
4. kreds	880.160 = ca.	17%
5. kreds	884.118 = ca.	18%
6. kreds	47.126 = ca.	1%
7. kreds	519.135 = ca.	10%
Ialt	5.065.313 =	100%

1. kreds er således den "største" med næsten 1/3 af samtlige landets indbyggere, medens 2., 4. og 5. kreds omtrent er af samme "størrelse".

3.4.1.3. Saglig kompetence og opgavefordeling.

Som det er nævnt ovenfor varetager kredsene sessionsafholdeisen samt de dermed forbundne administrative opgaver, ligesom kredsene i princippet indbyrdes skal varetage parallelle funktioner.

I det følgende skal nærmere redegøres for, først hvilke opgaver samtlige kredse varetager, dernæst hvilke særlige opgaver, der er henlagt til 1. kreds.

Samtlige kredse.

De enkelte funktioner (opgaver) er opført i kronologisk orden således:

- A. Før de værnepligtiges optagelse i sessionsregistret (et dataregister).
- B. Efter optagelsen i sessionsregistret, men før sessionsmødet.
- C. Sessionsafholdeisen.
- D. Opfølgende funktioner efter sessionsafholdeisen.
- E. Øvrige funktioner hele året.

ad A: - gennemgang af materiale vedrørende konstabelelever,
- forlods optagelse af værnepligtige, der er straffet,
- forlods optagelse af værnepligtige, der melder sig til frivillig tjeneste i hjemmeværnet,
- forlods optagelse af værnepligtige, der søger forlods sessionsbehandling,
- udsendelse af adgangskort til session til disse værnepligtige.

- ad B:
- udsættelse med sessionen,
 - undersøgelse af statsborgerforhold,
 - undersøgelse af tilhørsforhold til Færøerne og Grønland,
 - gennemgang af helbredsspørgehæfter,
 - udstedelse af adgangskort til værnepligtige, der ønsker session forlods,
 - klargøring af kortmateriale til session,
 - udfærdigelse af sessionsplakat,
 - fremstilling af lodtrækningsnumre,
 - leje af lokaler til sessionens afholdelse,
 - tilsigelse til session,
 - tildeling af sessionsofficerer efter forsvarsministeriets anvisning,
 - tildeling af sessionslæger,
 - udsendelse af meddelelser om sessionens afholdelse til Københavns borgerrepræsentation, Frederiksberg kommunalbestyrelse og amtsrådene,
 - udsendelse af meddelelse om sessionens afholdelse til diverse dag- og lokalblade,
 - bearbejdelse af forswarets og civilforsvarets livsstillingskrav,
 - ændring af sessionsmødedag,
 - behandling af anmodninger fra værnepligtige, der begærer fornyet sessionsbehandling, herunder rekvisition af helbredskort m.v. fra fordelingsmyndigheder, udstedelse af vejledninger til læger, tingsvidner m.m. samt tilsigelse til session,
 - daglig fremtagning og stempling af sessions- og helbreds-kort,
 - udsendelse af sessionsplakater til ophængning hos offentlige myndigheder.
- ad C:
- sessionsafholdelse, herunder
 - psykoteknisk prøve,
 - farvesansprøve,
 - høreprøve,
 - lægeundersøgelse,
 - fremstilling for kommissionen.
- ad D:
- notering af sessionens afgørelser på diverse kort, herunder indrapportering af CRM-ændringer til CPR samt kod-

ning af helbredskort,

- indberetning til fordelingsmyndigheder om sessionens afgørelse for så vidt angår værnepligtige, der har begæret sig undersøgt,
- behandling af udeblivere, herunder forespørgsler til folkeregistre, sømandsskattekontoret, udsendelse af tilsigelser, bødeforlæg samt tiltalerejsning gennem politiet,
- førelse af sessionsstatistik,
- fremsendelse af helbredskort m.v. til fordelingsmyndigheder.

- ad E:
- ajourføring af aktive registre (register-, sessions- og helbredskort) ved stamhulkort 2,
 - registrering af f.t. tjenstudygtige fra de militære afdelinger m.v.,
 - notering og statistik af afgørelser fra bedømmelseskommissioner,
 - efterkassetioner af CF-værnepligtige samt værnepligtige, der udfører civilt statsarbejde,
 - behandling af § 3-sager,
 - behandling af ansøgninger om optagelse i hjemmeværnet,
 - ekspedition af forespørgsler fra forsikringsselskaber,
 - ekspedition af forespørgsler fra kriminalforsorgen,
 - udfærdigelse af udskrifter til brug for helbredsnavn, stillingsansøgninger m.v.,
 - besvarelse af diverse henvendelser fra værnepligtige o. a.,
 - udarbejdelse af finanslovsbidrag,
 - regnskabsførelse,
 - øvrige servicefunktioner: postekspedition, journalisering, skrankeekspedition, omstilling, skrivestuearbejde og off-settrykning.

1. udskrivningskreds.

Udover de almindelige opgaver, der varetages af samtlige kredse, varetager 1. udskrivningskreds:

- overførelse af værnepligtige til civilt arbejde,
- forelæggelse af sager for værnepligtsnævnet,
- blanketforvaltning,
- administrativ styring af den datamæssige registrering af

- samtlige værnepligtige,
- administration af stråfindberetning samt videresendelse til udskrivningskredsene med henblik på rejsning af § 3-sag,
- administration af loven om værnepligtens opfyldelse ved bistandsarbejde i U-landene.

Endvidere varetager 1. kreds, som nævnt, styrelsesfunktioner for så vidt angår civil værnepligt (civilt statsarbejde).

Dette indebærer blandt andet:

- udsættelse med indkaldelse af civile værnepligtige,
- indkaldelse af samme,
- tilståelse af orlov, behandling af konkrete sager iøvrigt,
- budgetlægning samt administration af skole, lejre m.v.,
- personaleadministration,
- administration af de værnepligtiges ydelser m.v.

Under 1. udskrivningskreds sorterer endvidere udstationeringskontoret, der varetager udstationering¹ af civile værnepligtige.

Endelig beskæftiger kredsen, som nævnt, personale, der varetager værnepligtsnævnets sekretariatsfunktioner.

3.4.1.4. Udskrivningsvæsenets personale.

Udskrivningsvæsenets samlede personale udgør pr. 1. juli 1978 ialt 120 - herunder også deltidbeskæftigede - personer, heri medregnet personale, der for tiden overvejende er beskæftiget med administrationen af civil værnepligt samt personale, beskæftiget ved værnepligtsnævnets sekretariat.

Personalet består af følgende kategorier, jfr. bilag 8:

- statstjenestemænd,
- HK-ansatte,
- AC-ansatte,
- sessionslæger, samt
- øvrigt personale (studenter, medhjælpere, rengøring).

Pr. 1. januar 1979 var der 96 normerede heltidsstillinger ved udskrivningsvæsenet, heraf 45 tjenestemandstillinger, jfr. bilag 9.

De to største personalegrupper udgøres af statstjenestemænd og HK-ansatte.

Tjenestemændene deler sig aldersmæssigt i 2 markante grupper: 14 i aldersgruppen 20 - 40 år, heraf 7 i gruppen 31 - 35 år, og 18 i aldersgruppen mellem 51 og 70 år, heraf 7 i gruppen 56 - 60 år.

6 tjenestemænd er 60 år eller mere.

Den gennemsnitlige alder er 47 år, medens den gennemsnitlige anciennitet er 21 år.

15 tjenestemænd, eller 40% af samtlige tjenestemænd i udskrivningsvæsenet, har mere end 20 års anciennitet.

For så vidt angår de HK-ansatte, er aldersfordelingen jævnere. 5 HK-ansatte er 60 år eller mere.

Derimod har mange HK-ansatte ringe anciennitet. 16 ansatte, eller 36% af samtlige HK-ansatte, har 5 års anciennitet eller derunder.

I denne personalekategori har 14, eller 31%, mere end 20 års anciennitet.

Den gennemsnitlige alder er 43 år, medens den gennemsnitlige anciennitet er 13 år.

3.4.2. Den fremtidige organisation.

Det er ovenfor under pkt. 2.5.1. anført, at etableringen af en værnepligtsstyrelse vil medføre en række administrative og økonomiske gevinster. Selvom styringskomiteen, som nævnt ovenfor under pkt. 2.8., har måttet forlade tanken om oprettelse af en centralstyrelse, der omfatter forvaltningen af samtlige værnepligtige lige til nøddagen, er det dog komiteens overbevisning, at der vil være fordele forbundet med at oprette en centralstyrelse med et mere begrænset forretningsområde.

Oprettelsen af værnepligtsstyrelsen er en forudsætning for en ønskværdig overførelse af ikke-departementale arbejdsopgaver fra indenrigsministeriet. Ministeriets behandling af sager, der ikke kan siges at have departemental karakter, kan virke tiindrende for en hensigtsnæssig styring af den samlede forvaltningsgren.

Styringskomiteen har derfor besluttet at arbejde videre med udformningen af et reformforslag med et mere begrænset sigte. Efter ændringen af de hidtidige forudsætninger for etablering af en

organisation til varetagelse af administrationen af samtlige værnepligtige frem til mødedagen, har komiteen ønsket at opstille en model alene i indenrigsministeriets regi til varetagelse af det "reducerede" opgavekompleks (d.v.s. udskrivningsvæsenets nuværende opgaver samt ministeriets ikke-departementale opgaver).

Man har under drøftelserne diskuteret to modeller, der begge ville kunne varetage de tiltænkte opgaver, den såkaldte "statsamtsmodel" og den såkaldte "afdelingskontormodel".

Fælles for modellerne er etableringen af en central værnepligtsstyrelse - forskellen består alene i den lokale administrations organisatoriske opbygning (herunder den lokale enheds tilknytning til værnepligtsstyrelsen).

Statsamtsmodellen.

Som følge af, at udskrivningsvæsenets lokale enheder (i dag: de nuværende kredse) af rationelle grunde må have et vist befolkningsmæssigt underlag, må det anses for uhensigtsmæssigt at tildele samtlige landets 14 statsamter værnepligtsopgaver, herunder sessionsafholdelse.

Derimod kunne en passende geografisk opdeling af landet være grundlag for, at visse statsamter fik til opgave at varetage lokale værnepligtsfunktioner.

Forudsættes det, at lokalkontorets geografiske placering ikke skal ændres væsentligt i forhold til i dag, og at 1. udskrivningskreds' opgaver varetages af værnepligtsstyrelsen, vil følgende amter kunne komme i betragtning:

- | | |
|-----------------------|------------|
| a. Roskilde amt | (Roskilde) |
| b. Fyns amt | (Odense) |
| c. Arhusamt | (Århus) |
| d. Nordjyllands amt | (Aalborg) |
| e. Bornholms amt | (Rønne) |
| f. Sønderjyllands amt | (Åbenrå). |

En sådan løsning vil indebære flytning af 3. og 7. kreds' kontorer fra henholdsvis Svendborg til Odense og Sønderborg til Åbenrå.

Som tidligere nævnt har chefen for 7. kreds siden den 1. september 1975 været konstitueret som chef for 3. kreds. Denne ordning har hidtil fungeret upåklageligt, ligesom kredsenes samlede befolkningsunderlag (ca. 1.000.000 indbyggere) bringer 3. og 7. kreds under eet op på et i administrativ henseende hensigtsmæssigt niveau.

Sammenlægges 3. og 7. kreds' nuværende område til eet område med de deraf følgende "stordriftsfordele", ville valget stå mellem Fyns amt og Sønderjyllands amt som lokalenhed.

Hensynet til lokalenhedens servicemæssige betjening af områdets samlede befolkning synes at tale for at vælge det amt, der har det største befolkningsunderlag (Sønderjyllands amt).

For så vidt angår det sjællandske område vil 1. udskrivningskreds kunne varetage samtlige 2. udskrivningskreds' opgaver, hvilket vil åbne mulighed for en mindre reduktion af det samlede personale ved de 2 kredse. Det forekommer derfor ikke længere hen-

sigtsmæssigt at opretholde 2 enheder i dette område. En værnepligtsstyrelse vil kunne varetage sessionsafholdelsen og de dermed forbundne administrative opgaver for hele området øst for Storebælt.

Sammenfattende indebærer "statsamtsmodellen", at Århus, Nordjyllands og Sønderjyllands amter kunne varetage opgaverne.

Statsamterne varetager i dag opgaver under en række forskellige ministerier, hovedsagelig justitsministeriet og indenrigsministeriet. Statsamternes personale ledes lokalt af amtmanden. En yderligere overdragelse af indenrigsministerielle opgaver (udskrivningsvæsenets) til statsamterne vil ikke bevirke nogen ændring heri.

Amtmanden vil fortsat være personalets umiddelbare foresatte (have kompetence til at "lede og fordele arbejdet").

Dette indebærer, at statsamtets varetagelse af lokale udskrivningsopgaver administrativt må udføres på amtmandens ansvar.

Afdelingskontormodellen.

Opbygning af en centralenhed (værnepligtsstyrelsen) med egne lokale forvaltningsenheder vil i modsætning til "statsamtsmodellen" følge et traditionelt mønster.

Denne model forudsætter ingen nødvendige flytninger af personale- eller kontorfaciliteter, medmindre ændringer i de nuværende forhold under alle omstændigheder må anses for hensigtsmæssige.

Det samlede personale er underlagt een chef, og systemet indebærer traditionelle "kommandolinier", og en større ekspertise hos personalet end ved "statsamtsmodellen".

Placeringen af de enkelte afdelingskontorer må følge samme principper som gældende for "statsamtsmodellen". Som nævnt er udgangspunktet de nuværende kredsgrænser. Afdelingskontorer kan herefter placeres i Århus, Aalborg og Sønderborg.

Der er ikke hermed taget stilling til, hvilket geografisk område det enkelte lokalkontor skal dække. Dette må forudsætte en nærmere analyse, der ikke skal foretages her, men som mest praktisk må kunne iværksættes af værnepligtsstyrelsen.

Det er f.eks. muligt, at et afdelingskontor for Sønderjylland/Fyn med fordel vil kunne placeres i en anden by, som er be-

liggende mere centralt i forhold til det samlede udskrivningsområde.

I dag afholdes der, bortset fra enkelte dage, ikke session i en sommerperiode å 2 - 3 måneders varighed samt en vinterperiode å ca. 1 måneds varighed. I disse perioder beskæftiges personalet med løbende udsættelsessager, øvrige konkrete sager samt forbereder den kommende session.

"Statsamtsmodellen" ville i beskæftigelsesmæssig henseende indebære, at personalet i eventuelle "sessionsløse" perioder kunne beskæftiges indenfor amtets øvrige sagskategorier, hvilket igen ville give mulighed for en forbedret udnyttelse af de personalemæssige ressourcer. Den nævnte gevinst er dog af yders; t begrænset omfang, idet sessionsafholdeisen fremtidig tænkes at skulle foregå på en langt mere intensiv måde end i dag, hvortil kommer, at modellen indebærer risiko for, at sessionsarbejdet kommer til at indtage en sekundær plads i de pågældende amtsmedarbejderes samlede beskæftigelse.

Styringskomiteen er af den opfattelse, at "statsamtsmodellen" på den ene side synes at indebære visse fordele i henseende til anvendelse af personale og kontorfaciliteter. På den anden side synes den at kunne medføre, at forbindelsen mellem lokalenhed og styrelse ikke vil opfattes som værende direkte, hvilket vil have "uklare kommandolinier" til følge.

"Afdelingskontormodellen" synes at implicere en organisation med entydige "kommandolinier" og med et personale, der føler tilknytning til en veldefineret organisation, og som vil have mulighed for at varetage indbyrdes sammenhængende opgaver samt opnå et dybtgående kendskab til områdets regler og praksis.

Efter indgående overvejelser finder styringskomiteen ikke at kunne anbefale "statsamtsmodellen", idet komiteen skønner, at denne model ikke på tilfredsstillende måde vil kunne varetage udskrivningsvæsenets opgaver.

Styringskomiteen har derfor i sine videre overvejelser udelukkende bygget på "afdelingskontormodellen", der forekommer at være bedst egnet til at varetage udskrivningsvæsenets opgaver.

Specielt for så vidt angår Bornholm, kunne egnsudviklingssynspunkter og traditionen tale for at opretholde en lokal udskrivningskreds på øen.

Efter en gammel tradition fungerer kommandanten på Bornholm

tillige som udskrivningschef på øen. Dette er for så vidt i strid med den herskende opfattelse, hvorefter udskrivningen af mandskab til forsvaret skal forestås af en civil myndighed.

Til at bistå sig med udskrivningsopgaverne på Bornholm har kommandanten dels kontormæssig bistand, dels lægelig bistand. Med udskrivningsmæssige opgaver på øen er - bortset fra kommandanten selv, der ikke aflønnes over udskrivningsvæsenets budget - ialt beskæftiget en heldags og en halvdags kontorfunktionær samt en sessionslæge.

På efterårssessionen 1977 blev ialt bedømt 250 personer i 6. udskrivningskreds. Det tilsvarende tal for forårssessionen 1978 var 207. Gennemsnitstallet var 229 pr. sessionshalvår.

I hele landet blev i de nævnte sessionshalvår bedømt henholdsvis 25.644 og 23.005 eller i gennemsnit 24.325.

De sessionsbedømte værnepligtige på Bornholm udgjorde med andre ord 0,9 % af det samlede antal sessionsbedømte.

Nedenfor i afsnit 3.4.2.5. er det påvist, at en lokalenhed i gennemsnit vil kunne sessionsbehandle ca. 35 - 40 værnepligtige pr. dag.

Lægges det laveste tal til grund vil det sige, at selve sessionsbehandlingen på Bornholm pr. sessionshalvår kan afsluttes på i gennemsnit 7 dage, svarende til 14 dage pr. kalenderår.

Selv om der er andre opgaver for en udskrivningskreds end sessionsafholdelse, er der ingen tvivl om, at det - set ud fra en snæver effektivitetssynsvinkel - ikke er rationelt at opretholde en lokal udskrivningsenhed på Bornholm, da en sådan vil "gå i tomgang" i en stor del af året, samtidig med at de faste udgifter (lønninger, husleje, telefon m.v.) fortsat vil skulle afholdes.

Styringskomiteen er imidlertid opmærksom på, at der på Bornholm gør sig særlige hensyn gældende, dels vedrørende beredskab og mobilisering, dels vedrørende egnsudvikling. Hertil kommer, at man ved at fjerne en eksisterende administration fra øen kan forøge den bornholmske befolknings indtryk af isolation. Det henstilles derfor, at man opretholder den nuværende ordning, hvorefter kommandanten varetager funktionen som leder af sessionen. Det henstilles endvidere, at det overlades til værnepligtsstyrelsen at fremkomme med indstilling om, hvorvidt og i hvilket omfang kontormæssige opgaver eventuelt kan henlægges til en anden lokal statsmyndighed.

3.4.2.1. Indenrigsministeriets værnepligtss'tyrelse.

Mens der i styringskomiteen har været drøftelser om, hvorvidt den lokale administration skulle opbygges som en integreret del af en samlet værnepligtsorganisation, eller om enkelte statsamter skulle overdrages varetagelsen af de lokale opgaver, har det stået fast, at der burde etableres en værnepligtsstyrelse til varetagelse af koordinations- og styrelsesfunktioner for det samlede udskrivningsvæsen.

Som tidligere nævnt er de nuværende udskrivningskredse autonome forvaltningsenheder under indenrigsministeriet. Oprindeligt har en sådan organisationsform været velbegrundet i en tid med få og langsommelige samfærdselsmidler, ligesom systemet har været tilpasset en traditionel opfattelse af udskrivningsvæsenets opgaver i en mobiliseringssituation.

I de senere år har hensynet til effektivisering og ønskede besparelser i administrationen nødvendiggjort overvejelser om ændringer i organisationsformen.

Det er styringskomiteens opfattelse, at etablering af en organisation til varetagelse af udskrivningsopgaver bestående af en styrelse samt et antal lokalt placerede underenheder vil tilgode-se behovet for administrativ forenkling og økonomiske besparelser uden, at de meget væsentlige hensyn til de værnepligtige sættes over styr. Tværtimod vil oprettelse af en centralenhed kunne bidrage til en større sikkerhed for ensartede afgørelser, ligesom en centralt ledet sessionstilrettelæggelse vil medføre mulighed for en mere hensigtsmæssig udnyttelse af de til sessionsafholdelsen medgåede ressourcer.

En justering af udskrivningsområderne i forbindelse med den her foreslåede organisationsform vil forbedre muligheden for en samlet styring af sessionstilrettelæggelsen.

Efter at det har været nødvendigt at forlade tankerne om gennemførelse af en omfattende reform på hele værnepligtsområdet, jfr. ovenfor, der blandt andet ville have haft til følge, at værnepligtsstyrelsen skulle administrere samtlige værnepligtige frem til mødet ved forsvaret/civilforsvaret (herunder administrere udsættelsesadgangen også med hensyn til indkaldelse), skal værnepligtsstyrelsen efter de nu foreliggende forslag varetage:

- sessionsafholdelsen i et område (svarende til 1. og 2. samt eventuelt en del af af 3. kreds' nuværende område), jfr. senere,

- samtlige de opgaver, der i dag specielt varetages af 1. udskrivningskreds - Styrelsen for civil værnepligt,
- de opgaver, der herudover vil blive delegeret fra indenrigsministeriet (de såkaldte ikke-departementale opgaver),
- afgørelser i 1. instans af visse retlige spørgsmål på værnepligtsområdet, samt
- øvrige opgaver til sikring af en hensigtsmæssig styring af udskrivningsvæsenet (budget- og personaleadministration, sessionstilrettelæggelse, møde- og videreuddannelsesvirksomhed, fastsættelse af generelle regler etc., i det eventuelle edb-systemer og manuelle administrative procedurer udformes således, at de behov, som forsvaret/civilforsvaret har i forbindelse med fordeling og indkaldelse til samt udsættelse med værnepligtstjenesten kan tilgodeses).

Spørgsmålet om, hvilket personalebehov værnepligtsstyrelsen vil kræve, vil blive behandlet i et senere afsnit.

3.4.2.2. Lokalkontorer.

Styringskomiteen har, foruden det ovenfor omtalte spørgsmål om, hvilken organisatorisk tilknytning de lokale enheder skulle have til den centrale udskrivningsmyndighed ("statsamts"-/"afdelingskontormodellen"), navnlig drøftet

1. antallet af nødvendige lokalenheder, samt
2. lokalenhedernes opgaver.

Det første spørgsmål afhænger på den ene side af de værnepligtiges antal og fordeling over landet og på den anden side af de rejseafstande, det findes dels hensigtsmæssigt, dels nødvendigt at inkorporere i sessionsbehandlingen såvel for de værnepligtige som for sessionspersonalet.

Det andet spørgsmål afhænger af en vurdering af, i hvilket omfang rationaliserings- og effektivitetsbestræbelser samt servicehensyn overfor de værnepligtige og personalebeskæftigelsesmæssige hensyn indbyrdes skal prioriteres. Endvidere må spørgsmålet ses i sammenhæng med, hvorvidt retssikkerhedsbetragtninger peger på bestemte løsninger af den indbyrdes kompetencemæssige forde-

ling mellem centralenheden og de lokale enheder.

Der findes som tidligere nævnt udskrivningskontorer i følgende byer:

Tåstrup	(1. kreds)
Roskilde	(2. kreds)
Svendborg	(3. kreds)
Århus	(4. kreds)
Aalborg	(5. kreds)
Rønne	(6. kreds)
Sønderborg	(7. kreds).

Det skal ikke her diskuteres, hvorvidt det vil være hensigtsmæssigt at flytte ét eller eventuelt flere kontorer til andre byer, idet dette blandt andet må bero på en nærmere analyse af de værnepligtiges bopælsforhold, der dels ikke foreligger, og som dels bedst vil kunne foretages af en kommende styrelse under den praktiske samlede sessionstilrettelæggelse. Spørgsmålet er alene, hvorvidt det vil være hensigtsmæssigt at nedlægge ét eller flere kontorer og således udvide oplandet for allerede eksisterende kredskontorer.

Udskrivningsvæsenets væsentligste og mest ressourcekrævende arbejde er sessionsbedømmelsen af de værnepligtige. I årene 1975 til 1978 bedømte sessionerne i hele landet følgende antal værnepligtige (i tallene indgår førstegangsmødende, tidligere forbigåede eller for tiden tjenstudygtige, samt værnepligtige, der har begæret sig undersøgt påny):

Session	Samtlige bedømte pr. session	Samtlige bedømte pr. år
7501	22.938	
7502	22.054	54.992
7601	28.714	
7602	26.529	55.243 x)
7701	28.647	
7702	25.644	54.291 x)
7801	23.005	
7802	21.536	44.541

x) i 1976 og 1977 blev behandlet 1% fødselsårgang.

Sessionsresultatet for 1978 fordeler sig således på de enkelte kredse:

1. kreds	13.207	=	29,7%
2. kreds	5.722	=	12,8%
3. kreds	3.771	=	8,5%
4. kreds	8.181	=	18,4%
5. kreds	8.400	=	18,9%
6. kreds	402	=	0,9%
7. kreds	4.858	=	10,8%

lait	44.541	=	100,0%
------	--------	---	--------

Det er karakteristisk, at i området vest for Storebælt er 3. og 7. kreds sammenlagt lidt "større" end 4. og 5. kreds hver for sig såvel hvad angår befolkningsunderlag, jfr. ovenfor under pkt. 3.4.1.2., som sessionsresultatet. 3. og 7. kreds er som tidligere nævnt i dag underlagt samme chef. De her fremlagte tal synes - alt andet lige - at tale for at sammenlægge 3. og 7. kreds og derved bringe disse kredse op på en størrelse, der svarer til størrelsen for henholdsvis 4. og 5. udskrivningskreds.

Efter styringskomiteens opfattelse findes der heller ikke i de trafikale forhold at være hindringer for den foreslåede sammenlægning af de områder, der nu er 3. og 7. kreds.

Sammenfattende skal styringskomiteens flertal derfor foreslå, at de nuværende 3. og 7. udskrivningskredse sammenlægges til et i administrativ henseende samlet område, der vil skulle sessionsbetjenes fra et lokalkontor (Sønderborg), eventuelt med støtte fra et udsendt sessionshold fra Sjælland, såfremt dette skulle vise sig nødvendigt eller hensigtsmæssigt.

Et mindretal i styringskomiteen (fuldmægtig K.E.U. Christensen og overassistent M. Korsskov Pedersen) finder, at nedlæggelse af et selvstændigt værnepligts-afdelingskontor i det fynske område vil medføre en væsentlig forringelse af den service, der igennem mange år er opbygget overfor de værnepligtige, ligesom man finder, at den tillid mellem de fynske værnepligtige og administrationen, der blandt andet er skabt gennem traditionen og et indgående lokalkendskab, vil lide stor skade.

Den omstændighed, at der i det fynske område findes et stort antal uddannelsescentre - blandt andet universitetet, teknikum, seminarier m.m. - medfører et øget behov for de værnepligtige til at rette henvendelse til værnepligtsadministrationen.

Det er mindretallets opfattelse, at kontakten mellem de fynske værnepligtige og administrationen vil blive meget besværlig,

hvis administrationsn skal foregå fra en anden landsdel.

De personalemæssige konsekvenser af den foreslåede sammenlægning vil blive omtalt senere under pkt. 3.4.2.5.

Sjælland og to Iland/Falster betjenes i dag fra to kreds-kontorer beliggende henholdsvis i Tåstrup og Roskilde. 1. udskrivningskreds, der allerede i dag betjener lige ved en trediedel af de værnepligtige, og som iøvrigt varetager en række fællesfunktioner for det samlede udskrivningsvæsen, har af disse grunde et stort administrativt apparat, der ved en beskeden udvidelse vil have tilstrækkelig kapacitet til at varetage den samlede sessionsafholdelse m.v. i området Sjælland og Lolland/Falster.

Der er alene af den grund fordele forbundet med at inddrage kontoret i Roskilde under 1. kreds, ligesom Roskildekontorets nære beliggenhed ved Tåstrup set fra de værnepligtiges synspunkt (servicehensynet) gør dette ubetænkeligt.

Styringskomite en foreslår derfor, at 2. udskrivningskreds integreres i 1. udskrivningskreds og dermed bliver del af det område, der efter reformens gennemførelse vil skulle sessionsbetjenes af værnepligtsstyrelsens sessionsafdeling.

Med disse forslag mener styringskomiteen dels at have formet en organisationsmodel, der på den ene side ikke kaster vrage på et i mange henseender velfungerende administrationsapparat, men som på den anden side i højere grad end i dag giver øgede muligheder for en effektiv styring af varetagelsen af de opgaver, der i henhold til værnepligtslovgivningen påhviler udskrivningsvæsenet.

Som flere gange nævnt i det tidligere, er et af formålene med reformen ved en ophævelse af de eksisterende kredsgrænser at give plads for en smidig og i flere områder mere hensigtsmæssig sessionstilrettelæggelse. Det bemærkes derfor, at når de her fremsatte forslag er baseret på den nuværende inddeling af landet i kredsområder er dette alene begrundet i anskuelighedshensyn.

3.4.2.3. Stedlig Kompetence.

I forbindelse med reformens gennemførelse forestiller styringskomiteen sig, at de enkelte lokaler vil få tildelt et virkeområde, der som udgangspunkt er sammenfaldende med de eksisterende kredse (med de ændringer, der følger af de foreslåede sammenlægninger af henholdsvis 1. og 2. kreds og 3. og 7. kreds).

Efterhånden som en nærmere analyse måtte vise behovet herfor, vil det kunne komme på tale at foretage justeringer i denne inddeling. Dette vil ske således, at et lokalkontor vil blive pålagt at afholde session i en kommune, der hidtil har været sessionsbehandlet fra et andet lokalkontor. Af EDB-mæssige årsager vil sådanne justeringer ikke komme til at omfatte mindre administrative enheder end en kommune.

En sådan fleksibilitet, som her skitseret, vil åbne mulighed for en stadig hensyntagen til ændringer i befolkningskoncentrationerne landet over.

Fastlæggelsen af et lokalkontors virkeområde i det nye system er således ikke tænkt at skulle være stationær, men undergivet en løbende hensigtsmæssighedsvurdering.

3.4.2.4. Saglig kompetence og opgavefordeling.

Værnepligtsadministration har altid forudsat og forudsætter stadig en løbende registrering af de værnepligtige (kartoteksføring). Tidligere skete denne registrering udelukkende manuelt, i dag sker registreringen i vidt omfang ved et samarbejde mellem indenrigsministeriets sekretariat for personregistrering (CPR) og I/S Datacentralen af 1959. Den stadige tilgang af nye værnepligtsårgange sker ved halvårlige udtræk fra CPR af unge mænd efter bestemte udtrækskriterier.

Dette EDB-system styres af 1. udskrivningskreds og er indrettet således, at der er direkte kommunikation imellem hver enkelt udskrivningskreds og Datacentralen. Hver udskrivningskreds fører med andre ord kartotek over de i kredsen bosatte værnepligtige.

Et sådant system med selvstændige værnepligtskartoteker er nødvendigt i en organisation bestående af sideordnede forvaltningsenheder, hvorimod der ved reformens gennemførelse meget vel kunne ske en sammenlægning af de enkelte kartoteker til ét kartotek omfattende samtlige værnepligtige i landet. Hvorvidt dette vil være hensigtsmæssigt beror alene på, i hvilket omfang værnepligtsadministrationen skal centraliseres - eller om løsningen af de enkelte opgaver mest hensigtsmæssigt fortsat vil skulle ske i lokalerne.

Det fremgår således at ovenstående, at løsningen af opgaver

vedrørende sessionsbehandlingen i videste forstand forudsætter en hurtig og direkte adgang til kartoteker. En ordning, hvorefter kartoteksføringen sker centralt, mens opgaverne forudsættes løst lokalt, vil være administrativt uhensigtsmæssig og vil i bedste fald nødvendiggøre dobbelt kartoteksføring medmindre der tilvejebringes et terminalsystem, hvor lokalenheden direkte vil kunne aflæse de til udførelsen af den enkelte funktion nødvendige data. De oprindelige forslag for reform af udskrivningsvæsenet indeholdt en terminalløsning af registerproblematikken, men styringskomiteen har ikke ment, uden yderligere økonomiske beregninger at kunne tiltræde en terminalløsning, hvor talen alene er om at gennemføre en begrænset reform, der ikke omfatter f.eks. den samlede udsættelseskompetence, såvel med hensyn til sessionsmødet som med hensyn til indkaldelse til forsvaret/civilforsvaret samt fordelingskompetencen.

Styringskomiteen har nøje overvejet fordele og ulemper ved en centralisering af de eksisterende kartoteker. Der er for styringskomiteen ingen tvivl om, at en centralisering vil kunne ske - den fornødne arkivplads forudsat tilstede -, og styringskomiteen er af den opfattelse, at en sådan centralisering vil indebære visse administrativt: gevinster i retning af forenkling af forretningsgangen.

På den anden side vil en centralisering af kartotekerne være ensbetydende med, at: lokalerhederne vil blive reduceret til rene sessionsafholdelseskontorer, idet - som nævnt - enhver anden værnepligtsadministration forudsætter tilstedeværelsen af et kartotek. Personalemæssigt vil en sådan organisationsform medføre, at lokalerhederne alene ville skulle bemands med det nødvendige sessionspersonale, hvilket ville gøre disse enheder meget sårbare i tilfælde af f.eks. sygdomsforfald blandt personalet.

Valget står herefter imellem at lade lokalerhederne være registerførende (og dermed lade en række værnepligtsopgaver administrere lokalt (f.eks. udsættelse med session)), eller at centralisere kartotekerne og dermed reducere lokalerhederne til kontorer alene til varetagelse af sessionsafholdelsen.

Styringskomiteen er nået til den konklusion, at det samlede udskrivningsvæsen vil være mest handlekraftigt, såfremt de enkelte lokalerheder får adgang til at føre kartotek over de i det pågældende område hjemmehørende (bosatte) værnepligtige og dermed

at varetage en række derpå beroende værnepligtsopgaver. Der kan i den forbindelse peges på administration af udsættelsesadgangen, helbredsspørgehæfter, tilladelser til fornyet sessionsbehandling etc., jfr. ovenfor pkt. 3.4.1.3.

Derimod vil det - som nævnt - ud fra retssikkerhedsbetragtninger fortsat være hensigtsmæssigt at samle afgørelser af retlig karakter i værnepligtsstyrelsen.

Den lokale organisation foreslås således indtil videre varetaget af kontorer i Aalborg, Århus, Sønderborg og Rønne (foruden af værnepligtsstyrelsen) og med den saglige kompetence dels at varetage sessionsafholdeisen i et nærmere af værnepligtsstyrelsen fastlagt område, dels at forestå løsningen af en række værnepligtsopgaver i det omfang, det bestemmes af værnepligtsstyrelsen, og under hensyn til, at lokalenhederne er registerførende.

3.4.2.5. Personalebehov.

Personalebehovet efter reformens gennemførelse vil først og fremmest afhænge af, hvor mange værnepligtige der vil skulle behandles på en session (et sessionshalvår), sammenholdt med hvor stort et sessionsmandskab der vil være behov for til varetagelse af de enkelte led i sessionsbehandlingen.

Sessionsbehandlingen består af følgende elementer:

- introduktion
- psykoteknisk prøve
- retning af prøvehæfterne
- høreprøve (audiometerprøve)
- farvesansprøve
- måling af højde og vægt
- synsprøve
- lægeundersøgelse
- kommissionsbehandling (tildeling af vedtegninger, vejledning om det videre værnepligtsforløb og den værnepligtiges trækning af lodtrækningsnummer) .

Til varetagelse af de her opregnede funktioner kræves ud fra den erfaring, der gennem mange år er gjort udover sessionsoffi 3-ren og det folkevalgte medlem som et minimum:

1. formanden for sessionskollegiet (udskrivningschefen)

2. en sessionssekretær
3. en prøvesbiller og -retter
4. en audiometerdiagramtager
5. en sessionsmedhjælper, der dels skal bistå 3, dels foretage måling og vejning, samt iøvrigt bistå sessionskommissionen, samt
6. en sessionslæge.

Denne i princippet faste funktionsdeling hindrer naturligvis ikke, at den enkelt13 sessionsmedarbejder medvirker ved andre funktioner, såfremt tiden iøvrigt tillader det.

Et sådant sessionshold vil kunne sessionsbehandle 35 - 40 værnepligtige pr. dag afhængig af, hvorvidt sessionen træder sammen på hjemstedet eller rejser ud til de enkelte sessionssteder. Med et arbejdsår på ialt 200 sessionsdage, vil et sessionshold kunne behandle $\text{—} \times 200 = 7.500$ værnepligtige pr. år. Således udregnet, ville der i 1978 have været behov for ialt 6 sessionshold.

Fordelt mellem det østlige og det vestlige Danmark (i forhold til Storebælt), ville der i 1978 have været behov for 3 sessionshold i hvert område, idet dog 3 hold på Sjælland - Lolland/Falster ville have repræsenteret en vis overkapacitet. Dette giver mulighed for, at et hold fra Sjælland assisterer ved sessionsbehandlingen på Fyn.

I oversigten over sessionsresultatet indgår forskellige kategorier af værnepligtige. Dels møder en del værnepligtige flere gange på den samme session (begærer sig undersøgt påny), dels er mange af årets sessionsmødende værnepligtige, der tidligere har fået meddelt udsættelse med sessionsmødet, eller er blevet forbi gået på en tidligere session (f.eks. til indhentelse af lægeerklæring).

Navnlig udsættelsesproblematikken medfører store forskydninger i antallet af sessionsrødende set i forhold til det antal, der kunne forventes i relation til den pågældende fødselsårgang. F.eks vil meddelte udsættelser til værnepligtige fra en stor fødselsårgang repræsentere et stort "efterslæb" de følgende år, hvor der måske - taget alene efter fødselsårgangen - kun skulle være mødt et relativt lille antal værnepligtige på session. Men antallet af udsættelser er endvidere ikke kun en lineær funktion af det samlede antal sessionspligtige unge, således at kapacitetsberegninger

over f.eks. et nødvendigt personale kunne grundes på opgørelsen over nogle fødselsårgange forøget med en vis procentandel. Ændringer i de unges uddannelsesmønstre, ændringer i arbejdsmarkedsforhold og forskydninger i de økonomiske konjunkturer er nogle af de mange faktorer, der spiller ind på de værnepligtiges tilbøjelighed til at søge - eller undlade at søge - udsættelse med session (tilsvarende forhold gør sig gældende med hensyn til udsættelse med indkaldelse til forsvaret/civilforsvaret).

Set over en længere årrække vil udsættelserne i sig selv derimod ikke ændre de prognoser over det forventede antal sessionsmødende, der kan udledes af opgørelser over fødselsårgangene, idet udsættelsestallene ikke repræsenterer en reel fra- eller tilgang i fødselstallene, i modsætning til opgørelser over døde, ind- og udvandrere, unge, der aftjener værnepligt som konstabler (og derfor ikke møder på session), etc.

Sammenfattende er således prognoser over antallet af værnepligtige, der skal møde på session de nærmeste år, som baseres på opgørelser over fødselsårgange, behæftet med betydelig usikkerhed, hvorimod fødselstallene (justeret med reelle tal over fra- og tilgange), kan danne grundlag for en langsigtet vurdering af udskrivningsvæsenets kapacitetsbehov. Selvstændig betydning på lang sigt har udsættelserne alene derved, at administrationen af udsættelsesinstituttet selvsagt kræver en vis kontormæssig indsats.

I de kommende 10 år skal sessionsbehandles unge født mellem 1961 og 1970. Ifølge Statistisk Årbog (tabel 18) fødtes de pågældende år:

1961	39.175 drenge
1962	39.849 drenge
1963	42.286 drenge
1964	43.006 drenge
1965	44.151 drenge
1966	45.412 drenge
1967	41.791 drenge
1968	38.491 drenge
1969	36.867 drenge
1970	36.382 drenge
eller i gennemsnit: 40.741 drenge.	

(Fra 1971 til 1975 fødtes i gennemsnit: 37.583 drenge).

Af Statistisk Årbog (tabel 26) kan udledes, at der ud af 1.000 personer i løbet af de første 19 leveår (frem til sessions-tidspunktet) er døde ca. 15 personer (tallene fra 1975).

Af Statistisk Årbog (tabel 17) kan udledes, at der i 1975 var en overskud af udvandrere i alderen mellem 0 og 20 år på ialt 1.422 mænd (drenge).

Forsvarets rekruttering har på forespørgsel oplyst, at der siden 1974 har meldt sig ca. 4.000 unge, ikke sessionsbehandlede, til optagelsesprøve med henblik på konstabeltjeneste. Heraf har ca. 2/3 bestået prøven og har således aftjent værnepligt som konstabel (bortset fra et mindre, ikke oplyst, antal unge, der har afbrudt konstabeltjenesten og, for nogles vedkommende, dermed er blevet sessionspligtige).

Der kan herefter opstilles følgende beregning over det antal værnepligtige, der må formodes i gennemsnit at skulle på session over en kommende 10-årig periode:

fødselsårgang	40.741
- døde	<u>671</u> ($15 \times \frac{40.741}{1.000}$)
	40.070
- udvandrere	<u>1.422</u>
	38.648
- konstabler	<u>2.600</u> (ca.-tal)
	36.048
+ b.s.u.	<u>2.964</u> (1975-tal) x)
Ialt	<u><u>39.012</u></u>

x) b.s.u. ("begærer sig undersøgt påny"). Dette tal er en opgørelse over de værnepligtige, der, f.eks. på grund af utilfredshed med en allerede meddelt tjenstydgtighedsvedtegning, ønsker sig bedømt påny, og som derfor repræsenterer det samme tidsforbrug på sessionen som en ikke tidligere bedømt værnepligtig. Løvrigt knytter der sig stor usikkerhed til dette tal, der svinger meget fra år til år (i 1977: 1.446).

Det er ovenfor anført, at et sessionshold over en periode af 200 dage vil kunne sessionsbehandle (ca.) 7.500 værnepligtige, således at de nævnte 6 sessionshold ialt i samme periode vil kunne sessionsbehandle ($6 \times 7.500 =$) 45.000 værnepligtige. Prognosen synes derfor at vise, at sessionsbehandlingen i en kommende 10-årig periode - selv med en betydelig usikkerhed i de i beregningerne indgåede tal - vil kunne varetages af ialt 6 sessionsmandskaber fordelt over landet.

En gennemgang af sessionsresultaterne fra de seneste 5 år viser, at der i området vest for Storebælt (lokalenhederne) i gennemsnit er sessionsbehandlet 57% af samtlige værnepligtige, mens der i området øst for Storebælt er sessionsbehandlet 42% (på Bornholm sessionsbehandles knap 1% af samtlige værnepligtige).

Under anvendelse af disse procentsatser vil det betyde, at der i gennemsnit i de kommende 10 år skal sessionsbehandles ca. 22.200 værnepligtige pr. år vest for Storebælt, medens resten, eller ca. 16.800, skal sessionsbehandles øst for Storebælt. Fordelt på de enkelte sessionshold (og forudsat, at de enkelte sessionshold alene varetager sessionsbehandlingen indenfor områderne henholdsvis vest og øst for Storebælt), vil det betyde, at et sessionshold i Jylland i gennemsnit over en periode af 200 dage vil skulle sessionsbehandle 37 værnepligtige pr. dag, mens et tilsvarende hold på Sjælland i samme periode skal behandle 28 værnepligtige i gennemsnit pr. dag.

Sammenfattende er styringskomiteen af den opfattelse, at 6 sessionshold (som et minimum bestående af 6 x 5 administrativt uddannede medarbejdere + 6 sessionslæger) vil kunne varetage sessionsbehandlingen i det fremtidige system.

Ved vurderingen af en kommende værnepligtsstyrelses behov for personale (udover det personale, der, som redegjort ovenfor, skal varetage sessionsafholdeisen (= 18 medarbejdere incl. 3 sessionslæger) tages udgangspunkt i bemanningen i 1. udskrivningskreds, idet værnepligtsstyrelsen forudsættes opbygget ved denne kreds. Da samtlige 1. udskrivningskreds' nuværende arbejdsopgaver tænkes videreført i værnepligtsstyrelsens regi, er det rimeligt at antage, at værnepligtsstyrelsen - i det mindste - skal bemannes med et antal medarbejdere svarende til 1. kreds' nuværende varigt tilknyttede administrationsmedarbejdere. Dette personale udgør i dag, jfr. bilag 8, 37 medarbejdere (fordelt med 33 heltids og 4 deltidsmedarbejdere).

Fra den 1. januar 1979 er indført et helbredsspørgehæfte, der udsendes til samtlige førstegangsmødende (samt enkelte andre) værnepligtige. De allerede nu indhøstede erfaringer viser, at behandlingen af disse hæfter kræver et betydeligt timeforbrug. Da de her opstillede bemanningsplaner, der bygger på erfaringer indhøstet før indførelsen af de nævnte hæfter, tør man ikke udelukke, at det vil vise sig nødvendigt at råde over et større personale.

Som tidligere nævnt vil værnepligtsstyrelsen blandt andet få til opgave at have indseende med det samlede udskrivningsvæsen, samt få delegeret ikke-departementale opgaver fra indenrigsministeriet. Selvom varetagelsen af disse funktioner og udførelsen af dette merarbejde kun med usikkerhed lader sig omsætte i et timeforbrug, finder styringskomiteen det næppe realistisk at forestille sig, at disse opgaver vil kunne varetages af mindre end 2 heltidsansatte medarbejdere.

Sammenfattende; kan værnepligtsstyrelsens personalebehov opgøres således:

3 sessionshold (adm.pers.)	15 medarbejdere
3 sessionslæger	3 medarbejdere
Varigt tilknyttet adm.pers.	<u>29 medarbejdere</u> x) xx)
Ialt	47 medarbejdere x)

x) heraf 4 medarbejdere med halvt timeforbrug.

xx) Det varigt tilknyttede administrationspersonale er i dag ved 1. udskrivningskreds - Styrelsen for civil værnepligt beskæftiget med følgende opgaver i hovedtrækkene: administrationen af civil værnepligt (9 - heraf 2 på deltid), værnepligtsnævnets sekretariatsfunktioner (2), fællesfunktioner (skrivning, telefonpasning etc.) (3), øvrige opgaver i udskrivning skredsen (13 - heraf 2 på deltid), jfr. ovenfor pkt. 3.4.I.3.).

De 3 lokalerheder vil, som nævnt, skulle bemændes med mindst 3 x 5 medarbejdere til varetagelse af sessionsafholdeisen 200 dage om året, samt 3 sessionslæger. Herudover vil hver lokalerhed efter styringskomiteens forslag, som ovenfor nævnt, få til opgave at varetage alle de med sessionsbehandlingen (forberedende og opfølgende) forbundne administrative funktioner, der forudsætter eller har til følge en registrering (bortset fra visse retlige afgørelser, jfr. ovenfor p k t. 3.3., der foreslås henlagt til værnepligtsstyrelsen). Varetagelsen af de nævnte opgaver vil efter styringskomiteens opfattelse kræve 5 heltidsansatte medarbejdere ved hver lokalerhed, eller ialt 15 medarbejdere.

Lokalerhedernes personalebehov kan skønsmæssigt opgøres således:

3 sessionshold (adm.pers.)	15 medarbejdere
3 sessionslæger	3 medarbejdere
Varigt tilknyttet adm.pers.	<u>15 medarbejdere</u>
Ialt	33 medarbejdere.

På Bornholm varetages sessionsafholdeisen af udskrivningschefen (kommandanten) samt 2 administrationsmedarbejdere (heraf 1 på deltid). I det følgende forudsættes den bornholmske ordning videreført uændret.

Udskrivningsvæsenets samlede personalebehov kan herefter opgøres således:

Værnepligtsstyrelsen	47 medarbejdere	x)	y)
Lokalenhederne excl. Bornholm	33 medarbejdere		y)
Bornholm (adm.pers.)	<u>2 medarbejdere</u>	xx)	yy)
Ialt	82 medarbejdere		

x) heraf 4 medarbejdere med halvt timeforbrug

xx) heraf 1 medarbejder med halvt timeforbrug

y) heraf 3 sessionslæger, eller ialt 6 sessionslæger, jfr. dog nedenfor under yy)

yy) sessionslægearbejdet på Bornholm kan formentlig videreføres med en løst tilknyttet, honorarlønnet læge.

Det varigt tilknyttede administrationspersonale vil efter forslaget udgøre 46 medarbejdere (heraf 5 på deltid).

Personale, beskæftiget med sessionsafholdelse, udgør mindst 30 medarbejdere. I udskrivningsvæsenet skal således efter forslaget ialt beskæftiges mindst 71 heltidsansatte samt 5 deltidsansatte med ikke-lægelig uddannelse og 6 læger. Som opregnet i bilag 8 er udskrivningsvæsenet i dag normeret med ialt 89 heltidsansatte medarbejdere og 7 læger eller ialt 96 heltidsansatte, hvortil kommer 5 deltidsansatte. Reformen vil således efter forslaget kunne betyde en reduktion i antallet af normerede heltidsstillinger på indtil 18. Det bemærkes dog herved, at der i kraft af en tilbageholdende ansættelsespolitik i de seneste år har været et antal vakancer i udskrivningsvæsenet. Finansloven for 1979 forudsætter, at der i dette finansår vil være en forventet gennemsnitlig beskæftigelse på 87 heltidsansatte i udskrivningsvæsenet.

Som nævnt i bilag 8 er der i det nuværende udskrivningsvæsen ialt beskæftiget 120 medarbejdere (varigt tilknyttet personale, sessionslæger, samt timelønnede). Reformens gennemførelse vil betyde en samlet reduktion af medarbejderstaben med ca. 38.

	Ansatte pr. 1. juli 1978	Ansatte efter forslaget
A. Varigt tilknyttet admini- strationspersonale		
1 ^o Tjenestemænd	36	
2 ^o HK-ansatte	44	
3 ^o AC-ansatte	5	
	85	76
B. Sessionslæger	10	6
C. Løst timelønnet personale	25	0
	120	82
Forskel		38

Styringskomiteen ønsker at understrege, at alle de foranstående opstillinger er behæftet med en vis usikkerhed, idet det - før det nye system er indarbejdet - næppe vil være muligt mere præcist, end her sket, at udtale sig om det fremtidige personalebehov. Styringskomiteen forudsætter, at det, når det nye system har fungeret en vis tid, vil være nødvendigt at justere personaltallene.

Styringskomiteen skal i den forbindelse bemærke, at reformens gennemførelse i en overgangsperiode formentlig vil kræve personale til nødvendiggjorte flytninger, ajourføring af sammenlagte kartoteker etc. I forbindelse med tilbageholdenhed ved genbesættelse af ledigblevne stillinger, vil det derfor formentlig være muligt at foretage den nødvendige tilpasning af personalets omfang gennem naturlig afgang på grund af alder. I det tilfælde, at det vil blive nødvendigt at afskedige personale, skal styringskomiteen pege på, at en reduktion af det timelønnede, løst tilknyttede personale - alt andet lige - vil få de mindst indgribende sociale følger.

Styringskomiteen finder, at stillingen som chef for lokalenheden i et kommende system vil forudsætte den samme grad af erfaring og uddannelse, som i dag er en nødvendighed for at bestride stillingen som udskrivningschef. Da styringskomiteen må mene, at det arbejdsmæssige indhold af stillingen som chef for en lokal-

enhed ganske svarer til det arbejdsmæssige indhold som udskrivningschef, synes der efter komiteens opfattelse at være grund for at opretholde stillingens nuværende lønmæssige placering og stillingsbetegnelse.

Styringskomiteen forudsætter endvidere, at udskrivningsvæsenets øvrige medarbejdere lønmæssigt placeres på en måde, der står i rimeligt forhold til chefen for lokalenheden (udskrivningschefen).

Styringskomiteen anbefaler endelig, at de implicerede personaleorganisationer bliver inddraget i forhandlingerne om den fremtidige personalenormering i udskrivningsvæsenet også i forbindelse med gennemførelsen af betænkningens forslag.

3.5. Behovet for sessionsofficerer.

På baggrund af den her skitserede organisation af udskrivningsvæsenet mener styringskomiteen på nuværende tidspunkt, at der vil være behov for 3 sessionsofficerer i det jysk/fynske område, 3 sessionsofficerer i det sjællandske område, samt 1 sessionsofficer på Bornholm.

Herudover må der knyttes 2 afløsende sessionsofficerer til henholdsvis det jysk/fynske og det sjællandske område.

Det samlede behov udgør således 11 sessionsofficerer.

3.6. Udsættelse. Værnepligtsnævnets kompetence.

Værnepligtsnævnet er hjemlet i værnepligtslovens § 9, stk.4.

Nævnet beskæftiget sig efter de gældende regler med følgende sagstyper:

- afgør, hvorvidt personer, der har gennemgået uddannelse i fremmed stats forsvar, helt eller delvist kan fritages for uddannelse i det danske forsvar (VPL § 2, stk. 1),
- afgør, som anden instans, sessionernes afgørelser om udelukkelse fra tjeneste i forsvaret (VPL § 3, stk. 1, 1. og 2. punktum),
- meddeler udsættelse med aftjening af værnepligt og fritagelse for aftjening af værnepligt efter reglerne i værnepligtslovens §§ 27 og 28,

- afgør sager efter § 4, stk. 1, i loven om værnepligtens opfyldelse ved bi.standsarbejde i udviklingslandene.

Værnepligtsnævnet er med andre ord formelt en sammenblanding af et 1. instansorgan og et 2. instansorgan. Kvantitativt må det imidlertid erkendes, at nævnet kun i meget få tilfælde i forhold til den samlede sagsmængde optræder som 2. instans.

Styringskomiteen har drøftet, om den skulle stille forslag om en lovændring, der ville muliggøre at henlægge yderligere følgende sagstyper fra indenrigsministeriet og forsvarsministeriets departementer til værnepligtsnævnet:

- rekursager om udsættelse med session.
- rekursager om udsættelse med indkaldelse til forsvaret, civilforsvaret og civilt arbejde.

De to forslag, der under alle omstændigheder ville have nødvendiggjort en reform af værnepligtsnævnets arbejdsgang, ville sikre, at der fæstner sig en mere ensartet praksis ved afgørelser af ansøgninger om udsættelse med session og udsættelse med indkaldelse til de forskellige værnepligtsformer, end tilfældet er under gældende ret.

Forslagene ville endvidere harmonere med anbefalingen i betænkning nr. 743/1975 om planlægning i centraladministrationen og betænkning nr. 621/1971 om centraladministrationens organisation af, at der foretages en omfattende udlægning af konkrete sager fra departementerne.

Forsvarets repræsentanter i styringskomiteen har imidlertid ikke kunnet medvirke til de nævnte forslag, da de vil indebære, at en myndighed uden for forsvaret - i højere grad end det er tilfældet efter gældende ret, jfr. herved værnepligtslovens § 29, sammenholdt med § 9, stk. 5 - får afgørende indflydelse på opfyldelsen af forsvarets styrkemål for værnepligtige og dermed på forsvarschefens ansvarsområde.

På denne baggrund har styringskomiteen ikke ment at kunne stille forslag om at ændre værnepligtsnævnets kompetence i den nævnte retning.

IV. Sammenfatning af betænkningens forslag.

1. Der oprettes en styrelse ("indenrigsministeriets værnepligtsstyrelse") til varetagelse af de med bedømmelse og udskrivning af værnepligtige forbundne opgaver således:
 - a. Styrelsen opbygges med 1. udskrivningskreds - Styrelsen for civil værnepligt som grundstamme. Forslaget medfører således ikke oprettelse af nye administrative organer.
 - b. Værnepligtsstyrelsen får til opgave
 - 1) at forestå sessionsafholdelsen øst for Storebælt, og eventuelt på dele af Fyn,
 - 2) iøvrigt at forestå den samlede ledelse af sessionsafholdelsen i hele landet gennem afdelingskontorer,
 - 3) at administrere civil værnepligt,
 - 4) at varetage værnepligtsnævnets sekretariatsfunktioner, samt
 - 5) at varetage øvrige opgaver efter indenrigsministeriets nærmere bestemmelse.
 - c. Der etableres 3 afdelingskontorer vest for Storebælt foreløbig med sæde henholdsvis i
Sønderborg
Århus
Aalborg.
 - d. Afdelingskontoret i Sønderborg skal indtil videre dække 3. og 7. kreds' nuværende område.
Afdelingskontoret i Århus skal indtil videre dække 4. kreds' område.
Afdelingskontoret i Aalborg skal indtil videre dække 5. kreds' område.
 - e. Kontorerne i de nuværende 2. og 3. udskrivningskreds nedlægges.

f. Værnepligtsstyrelsen fremkommer med indstilling om hvorvidt og i bekræftende fald i hvilket omfang den bornholmske lokalenheds kontormæssige opgaver eventuelt kan henlægges til en anden lokal statsmyndighed.

2. Værnepligtsstyrelsen foretager den nærmere opgavefordeling mellem sig og de lokale enheder, dog således, at afgørelser af overvejende retlig karakter træffes af værnepligtsstyrelsen mens opgaver af overvejende servicebetonet art henlægges til lokalenhederne.

Afgørelse af følgende spørgsmål henlægges til værnepligtsstyrelsen:

- om en person er værnepligten undergivet,
- om en person i henhold til værnepligtslovens § 11, jfr. §§ 36 - 37, er forpligtet til at fremstille sig til bedømmelse for session eller en udskrivningschef,
- om en person af grunde, der ikke vedrører tjenstdygtigheden og ikke henhører under § 8, stk. 2, d) har krav på, at værnepligten for ham bortfalder.

3. Sessionen sammensættes af

- sessionslederen (udskrivningschefen)
- sessionsofficeren
- et kommunalbestyrelsesmedlem
- sessionslægen

således at hvert medlem har een stemme i afgørelser, dog skal sessionslægens stemme være udslaggivende ved stemmelighed i tjenstdygtighedsspørgsmål, mens sessionslederen i andre afgørelser har den udslaggivende stemme ved stemmelighed.

V. Afsluttende bemærkninger.

Idet styringskomiteen hermed afgiver foranstående betænkning, anser den hermed sit arbejde for afsluttet.

Asger Arnberg	K.E.U. Christiansen	P.K. Hansen
Louis Anker Heegaard (formand)	J. Jelstrup	J.C. Krieger
J.U. Moos	Aage Munkgaard	Henrik Nielsen
C.J. Pedersen	M. Korsskov Pedersen	
	Mogens Bjørnbak-Hansen	Bent Klinte
	Kjeld Olsen	

B I L A G

B E R E T N I N G

fra

den af indenrigsministeriet nedsatte arbejdsgruppe vedrørende
udarbejdelse af nyt regulativ for bedømmelse af de værneplig-
tiges tjenstdygtighed.

1978.

I. Arbejdsgruppens nedsættelse, kommissorium og sammensæt-

n in<

De af indenrigsministeriet den 4. marts 1971 nedsatte FOUSHIP- og Regulativudvalg afgav i 1975 en betænkning om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligtige (nr. 746/1975). I denne betænkning fremsatte udvalgene blandt andet forslag om revision af bedømmelsesregulativet, af FOUSHIP-klassificeringssystemet og forslag til ændringer af sessionsbehandlingen m.v.

På baggrund af den udvikling inden for værnepligtsområdet, som havde fundet sted siden udformningen af regulativudvalgets forslag, herunder blandt andet ændringerne som følge af gennemførelse af fordelingsfritagelsessystemet i marts 1975, nedsatte indenrigsministeriet den 5. oktober 1976 en arbejdsgruppe, der havde til opgave dels med udgangspunkt i det af regulativudvalget stillede forslag, dels i den udvikling inden for værnepligtsområdet, som havde fundet sted siden udformning af regulativudvalgets forslag, at udarbejde udkast til nyt regulativ for bedømmelse af de værnepligtiges tjenstdygtighed, som skulle træde i stedet for det regulativ, som er indeholdt i indenrigsministeriets cirkulære nr. 172 af 22. december 1954.

I forbindelse hermed skulle arbejdsgruppen ligeledes tage stilling til, hvilke ændringer i de gældende regler, der bør gennemføres i konsekvens af det foreslåede regulativs ikrafttræden, og arbejdsgruppen skulle tage stilling til, på hvilken måde man i fremtiden mest hensigtsmæssigt kan indhente de for sessionsbehandlingen nødvendige helbredsoplysninger.

Arbejdsgruppen fik følgende sammensætning:

Sessionslæge A. Eisborg, 1. udskrivningskreds- styrelsen for civil værnepligt,
sessionslæge Kaj Hansen, 5. udskrivningskreds,
kommandør kaptajn P.K. Hansen, Forsvarskommandoen,
fuldmægtig Bent Klinte, indenrigsministeriet, formand,
udskrivningschef Aage Munkgaard, 1. udskrivningskreds-
styrelsen for civil værnepligt,
generallæge Svend Trier, Forsvarskommandolægen.

Som sekretær for arbejdsgruppen udpegedes:

Fuldmægtig Birgit Skjærlund, indenrigsministeriet.

II. Arbejdsgruppens overvejelser.

A. Bestemmelser for bedømmelse af helbredsmangler.

Arbejdsgruppen har i sit arbejde taget udgangspunkt i den af regulativudvalget udarbejdede fortegnelse over helbredsmangler, betænkning 746/1975, bilag 6 underbilag 3). Arbejdsgruppen har endvidere lagt til grund, at det på et sessionslægemøde den 22. november 1975 blev besluttet, at de i regulativudvalgets udkast til fortegnelse over helbredsmangler anførte samlegrupper ikke skulle anvendes i et nyt system, men at alle helbredsmangler skal angives med en talkode i WHO's sygdomsklassifikation.

Arbejdsgruppens formand drøftede på et møde i december 1976 med overlæge C.J. Møllenbach, sundhedsstyrelsen, hvorvidt sundhedsstyrelsen vil kunne stå inde for den af regulativudvalget udarbejdede fortegnelse over helbredsmangler, eller om denne med henblik på eventuelle korrigeringer og ajourføringer burde forelægges sundhedsstyrelsen til udtalelse.

Overlæge Møllenbach mente ikke, at der var noget til hinder for, at karakterlisten anvendes ved bedømmelsen af de værnepligtige i den af regulativudvalget udarbejdede udformning, for så vidt angår de lidelser, hvor karakterbedømmelsen er overladt til sessionslægens skøn, det vil sige at lægen kan bedømme den værnepligtiges lidelse inden for karakterrammerne 0-1, 0-2, 0-3 eller 0-4. Overlæge Møllenbach fandt det imidlertid rigtigst - i det omfang arbejdsgruppen fandt, at der var behov herfor - for sundhedsstyrelsen at forelægge de tilfælde, hvor fortegnelsens karakterliste alene giver mulighed for anvendelse af karakteren 0, eller hvor lægen er afskåret fra at bedømme en lidelse med karakteren 0. For så vidt angår karakterliste vedrørende syn og hørelse var det Møllenbachs opfattelse, at der næppe var noget behov for at lade disse karakterer nyvurdere.

På baggrund heraf foretog arbejdsgruppen en gennemgang af fortegnelsen over helbredsmangler, og fandt, at det for det store flertal af helbredsmanglers vedkommende, hvor listen giver sessionen mulighed for at anvende samtlige karakterer mellem 0 og 4, eventuelt 5, ikke var nødvendigt at indhente sundhedsstyrelsens udtalelse. Det blev heller ikke fundet nødvendigt at forelægge for sundhedsstyrelsen spørgsmålet om refraktions-

anomaliers og høretabs betydning for tjenstdygtigheden, da dette spørgsmål allerede af regulativudvalget er drøftet indgående mod sundhedsstyrelsens sagkyndige. Om bedømmelse af hørelse henvises til pkt. C nedenfor.

Arbejdsgruppen forelagde den herefter tilbageværende del af fortegnelsen over helbredsmangler for sundhedsstyrelsen, og man spurgte specielt, hvorvidt den anførte vurdering af fortegnelsens nr. 019 (alle tilfælde med tidligere påvist udskillelse af tuberkelbaciller) ikke burde begrænses til de seneste 5 år. Den for sundhedsstyrelsen forelagte fortegnelse er optaget som bilag 1 til denne redegørelse.

T skrivelse af juli 1977 tilbagesendte sundhedsstyrelsen den fremsendte fortegnelse påført bekræftende svar ud for de lidelser, hvor der ikke fra sundhedsstyrelsens side skønnedes at være indvendinger mod den anførte vurdering. Sundhedsstyrelsen udtalte endvidere, at for så vidt angår det særligt rejste spørgsmål inden for fortegnelsens nr. 019 er 5 års karenstid tilstrækkelig, dog forudsat at dagældende har gennemgået relevant antituberkuløs kemoterapeutisk behandling.

På baggrund heraf skal arbejdsgruppen foreslå, at den af regulativudvalget udarbejdede fortegnelse over helbredsmangler anvendes som karakterliste ved bedømmelse af de værnepligtiges tjenstdygtighed, herunder s. ledes at tilfælde med tidligere påvist udskillelse af tuberkelbaciller (019) altid bedømmes med karakteren 0. Arbejdsgruppen har fundet, at det vil være vanskeligt administrativt at skulle bedømme følger tilstande efter tuberkulose på baggrund af de ofte udokumenterede eller mangelfulde oplysninger, der vil kunne indhentes om den behandling, som en værnepligtig har gennemgået, og det foreslås derfor, at der i de nævnte tilfælde - som det sker efter det gældende regulativ - gives karakteren 0.

Det foreslås, at fortegnelsen over helbredsmangler optages som bilag til det nedenfor under pkt. H omtalte udkast til cirkulære under betegnelsen "Bestemmelser for bedømmelse af helbredsmangler".

Arbejdsgruppen skal samtidig anbefale, at der løbende foretages en vurdering af den foreslåede karakterliste enkeltbestemmelser med henblik på foretagelse af eventuelle korrigeringer.

B. Bedømmelse af farvesans.

Regulativudvalget foreslog i sin betænkning, at der på sessionen indføres bedømmelse af de værnepligtiges farvesans. Arbejdsgruppen skal foreslå, at dette forslag nu gennemføres særligt af hensyn til bedømmelse af de værnepligtiges egnethed til tjeneste i søværnet. Arbejdsgruppen foreslår, at der ved bedømmelsen af farvesans på sessionerne anvendes Boströms II farvesanstavler, idet arbejdsgruppen finder, at en bedømmelse ved hjælp af disse farvesanstavler vil give tilstrækkelig sikker bedømmelse af farvesansen. Arbejdsgruppen finder i lighed med regulativudvalget, at bedømmelsen af de værnepligtiges farvesans ikke skal influere på fastsættelse af den værnepligtiges tjenstdygtighed. Det foreslås, at resultatet af den fortagne bedømmelse af farvesansen registreres således, at der i tilfælde, hvor den værnepligtige findes at have normal farvesans, på bedømmelseskortet anføres betegnelsen "sikker", og at der i tilfælde hvor værnepligtige findes at have nedsat farvesans anføres betegnelsen "usikker".

Arbejdsgruppen har udarbejdet udkast til Bestemmelser for bedømmelsen af de værnepligtiges farvesans. Der henvises til bilag 2 til denne redegørelse. Disse bestemmelser foreslås optaget som bilag til Cirkulære om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligtige, jfr. nedenfor under pkt. H.

C. Bedømmelse af hørelse.

Regulativudvalget fremsatte i sin betænkning (746/1975) udkast til bestemmelser for bedømmelsen af de værnepligtiges hørelse.

Udkastet indeholder forslag om, at der som grundlag for vurderingen af de værnepligtiges tjenstdygtighed skal foreligge et audiogram optaget med luftledning. Ved optagelse af audiogrammet foreslås foretaget målinger på frekvenserne 250, 500, 1000, 2000, 4000 og 8000 Hz med indledende screening svarende til 20 db efterfulgt af måling med større lydstyrke på frekvensen, der ikke er omfattet af 20 db.

I anledning af en brevveksling mellem overlæge Ole Bentzen, Statens Hørecentral i Århus og generallæge S. Trier, har man i arbejdsgruppen drøftet spørgsmålet om det ønskelige i, at der

på sessionerne foretages målinger på 6000 Hz og om hvilken betydning et konstateret høretab (herunder isolerede høretab) på 6000 Hz bør tillægges i henseende til de værnepligtiges tjenstdygtighed.

På baggrund af den usikkerhed, som den nævnte drøftelse skabte i arbejdsgruppen, anmodede arbejdsgruppen i januar 1978 sundhedsstyrelsen om en udtalelse om, hvorvidt der siden afgivelse af betænkningen nr. 746/1975 er sket en sådan ændring af vurderingen af høretab (herunder isolerede høretab) på 6000 Hz, at det må anses for ønskeligt, om der til grund for bedømmelsen af de værnepligtiges tjenstdygtighed foretages måling på denne frekvens, og i bekræftende fald, hvorledes høretab på 6000 Hz bør bedømmes.

Sundhedsstyrelsen udtalte i skrivelse af 21. marts 1978, efter at spørgsmålet havde været forelagt for styrelsens konsulent i øresygdomme, at de seneste års udvikling inden for audiologien har gjort det ønskeligt ved audiogramoptagelser at foretage målinger af hørelsen også ved 3000 og 6000 Hz.

Arbejdsgruppen holdt på denne baggrund et møde med sundhedsstyrelsen, om udformning af nye bestemmelser for bedømmelse af værnepligtiges hørelse, og arbejdsgruppen foreslår på grundlag heraf, at der på sessionerne også foretages målinger på 3000 Hz og på 6000 Hz. Det foreslås samtidig, at konstaterede høretab bedømmes som det fremgår af de af arbejdsgruppen udarbejdede Bestemmelser for bedømmelse af værnepligtiges hørelse. Der henvises til bilag 2. Bestemmelserne, der i en skrivelse af 27. juni 1978 er tiltrådt af sundhedsstyrelsen, foreslås optaget som bilag til det nedenfor under pkt. H omtalte udkast til cirkulære.

Et af arbejdsgruppens medlemmer, sessionslæge Kaj Hansen, har ikke fundet de foreslåede hørebestemmelser acceptable, og har derfor afgivet en særudtalelse herom, jfr. bilag 8.

For så vidt angår grundlaget for bedømmelsen af de værnepligtiges hørelse finder arbejdsgruppen, at der må indhentes speciallægeerklæringer i alle tilfælde, hvor det på sessionen optagne audiogram medfører hørekarakteren 3 eller en lavere karakter. Dette bør ligeledes ske i tilfælde, hvor resultatet af prøven er usikkert og hvor dette ikke entydigt kan bekræftes ved en ny prøve. En egentlig speciallægeerklæring vil dog ikke være fornøden når der f.eks. i en foreliggende skolelægejournal foreligger en speciallægeerklæring, der viser tilsvarende bedømmelse af hørelsen som det på sessionen foretagne audiogram.

D. Syn.

Arbejdsgruppen har ikke fundet at burde stille forslag, om ændring af det af regulativarbejdsgruppen udarbejdede udkast til bestemmelse om bedømmelsen af de værnepligtiges syn, idet man har lagt til grund, at dette af regulativudvalget har været forhandlet med sundhedsstyrelsens sagkyndige, samt at sundhedsstyrelsen overfor arbejdsgruppen har tilkendegivet, at dette udkast vil kunne lægges til grund uden yderligere forelæggelse for sundhedsstyrelsen. Arbejdsgruppen skal derfor foreslå, at de af regulativudvalget foreslåede bestemmelser nu sættes i kraft. Der henvises til bilag 2, som foreslås optaget som bilag til det nedenfor under pkt. H omtalte udkast til cirkulære

E. Procedure for indhentelse af oplysninger om de værnepligtiges helbred.

Betænkning nr. 746/1975 indeholder forslag om, at der søges tilvejebragt så mange oplysninger om den enkelte værnepligtige, som muligt, inden han møder på sessionen, hvilket blandt andet vil kunne indebære, at antallet af værnepligtige, der forbigås med henblik på fremskaffelse af lægeerklæringer m.v. kan reduceres. Regulativudvalget og styringskomiteen vedrørende rationalisering af udskrivningsvæsenet foreslog således, at der i god tid inden sessionsbehandlingen til de værnepligtige udsendes et spørgehæfte, hvori de værnepligtige opfordres til at give en række for sessionsbehandlingen relevante oplysninger, herunder især oplysninger om tidligere sygdomme m.v. Betænkningen indeholder forslag til udformning af et sådant spørgehæfte.

Der blev på sessionen i foråret 1975 afholdt et forsøg af 1 måneds varighed i 1.-5. og i 7. udskrivningskreds med det af regulativudvalget og styringskomiteen foreslåede helbredsspørgshæfte. Resultaterne af dette forsøg blev drøftet på et møde mellem repræsentanter for indenrigsministeriet, forsvarsministeriet, udskrivningsvæsenet og sessionslægerne den 22. november 1975. Der forelå på dette møde udkast til alternative udformninger af helbredsspørgshæftet, og det drøftedes, hvorvidt man i det hele taget skulle anvende et spørgehæfte til brug ved indhentelse af oplysninger om de værnepligtiges helbred forud for sessionerne.

Resultatet af drøftelserne på dette møde blev, at der på Sessionen i efteråret 1976 skulle afholdes endnu et forsøg med det foreslåede helbredsspørgehæfte. Dette forsøg skulle strække sig over hele sessionsperioden, og der skulle under forsøget registreres detaljerede oplysninger om resultatet af dette. Det blev endvidere besluttet, at man skulle forsøge at foretage en meningsmåling blandt de sessionsbehandlede værnepligtige i efteråret 1976 i samarbejde med Militær Psykologisk Tjeneste. Denne meningsmåling skulle dels gå på de værnepligtiges mening om anvendelse af et helbredsspørgehæfte og dels på deres mening om sessionsbehandlingen iøvrigt.

Resultaterne af forsøget med anvendelse af et helbredsspørgehæfte forelå i januar 1977, og resultatet af den foretagne meningsmåling forelå i en rapport fra Militær Psykologisk Tjeneste i marts 1977.

Af udskrivningskredsene bsvarelsen af de spørgsmål, der blev stillet dem i forbindelse med afholdelse af forsøget med helbredsspørgehæfterne fremgår det, at en del af udskrivningskredsene har fundet hæftet for omfattende i den foreliggende form. En del af kredsene har endvidere angivet, at arbejdet med anvendelse af helbredsspørgehæfterne har betydet et betydeligt merarbejde for udskrivningsvæsenet. Der blev dog også givet udtryk for, at tanken om udsendelse af et spørgehæfte forud for sessionen er værdifuld, og at der bør arbejdes videre hermed.

Af resultatet af Militær Psykologisk Tjenestes meningsmåling blandt de værnepligtige fremgår det, at en stor del af de værnepligtige har givet udtryk for tilfredshed med forinden sessionsbedømmelsen at have lejlighed til at udfylde et spørgehæfte, og det fremgår endvidere af rapporten, at samtaler med de mødende værnepligtige har vist samme tendens. Det fremgår endvidere, at de værnepligtige generelt set har fundet helbredsspørgehæftet letatforstå.

På baggrund af disse undersøgelser, samt af arbejdsgruppens overvejelser om hvorledes indhentelse af oplysninger til brug for sessionsbedømmelsen mest hensigtsmæssigt kan foregå, foreslår arbejdsgruppen, at der i fremtiden udsendes et spørgehæfte til samtlige værnepligtige inden disse skal møde på session, indeholdende spørgsmål dels om de værnepligtiges helbred, dels om personlige forhold, som det er af betydning at have kendskab til forud for sessionsbehandlingen. På grundlag af de oplysning-

ger, der gives i haftet skal udskrivningskredsene indhente eventuelle yderligere oplysninger om den pågældende fra langer, sygehuse m.v. Arbejdsgruppen har herved lagt vægt på, at det fra de værnepligtiges side i forbindelse med arbejdet i FOUSHIP- og Regulativudvalgene blev tilkendegivet, at de ønskede en mere omfattende sessionsbedømmelse. Arbejdsgruppen er imidlertid enig med regulativudvalget om, at en øget lægelig indsats ikke bør fordeles ligeligt på alle sessionsmødende, idet behovet for lægelig undersøgelse af og samtale med den enkelte værnepligtige afhænger af dennes helbredstilstand, hvorfor det må anses for væsentligt, at en betydelig del af sessionslægens tid anvendes på de værnepligtige, om hvis tjenstdygtighed der kan være tvivl. Arbejdsgruppen har endvidere lagt vægt på, at der fra de værnepligtiges side i forbindelse med forsøget på sessionen i efteråret 1976 er tilkendegivet tilfredshed med at de forinden sessionsbehandlingen havde haft lejlighed til at fremkomme med oplysninger om deres helbredstilstand forud for mødet på sessionen, samt på at forsøget med anvendelse af helbreds-spørgehæfter viste, at det vil være muligt at nedbringe antallet af forbigåede værnepligtige, ved anvendelse af et helbredsspørgehæfte forud for sessionen.

Arbejdsgruppen har gennemarbejdet det under forsøget anvendte helbredsspørgehæfte, og foreslår på baggrund heraf, at der foretages en del ændringer i dette. Arbejdsgruppens forslag til helbredsspørgehæfte er optaget som bilag 3 til denne redegørelse.

Helbredsspørgshæftets indledning har arbejdsgruppen søgt forenklet og forkortet således at de værnepligtiges forståelse af denne skulle blive bedre. Vedrørende det problem, som er rejst for arbejdsgruppen i indenrigsministeriets skrivelse af 18. februar 1977 med hensyn til, om der bør gives de værnepligtige tilsagn om diskretion for så vidt angår de oplysninger, som foreligger om dem forud for sessionsmødet, skal arbejdsgruppen foreslå, at der i indledningen til helbredsspørgehæftet henvises til de almindelige regler i lægeloven og i tjenstemandsloven om tavshedspligt, idet arbejdsgruppen finder, at disse regler vil være dækkende for det personale, som skal benytte de afgivne oplysninger.

Arbejdsgruppen foreslår, at der ved anvendelse af spørgehæftet indhentes oplysninger om de værnepligtiges helbred og om en række personlige forhold til brug ved sessionsbehandlingen. Disse spørgsmål er samlet i et særligt afsnit forud for helbreds-spørgsmålene. Spørgsmålene om de værnepligtiges skolegang, har dels betydning i forbindelse med indhentelse af skolelægeoplysninger, dels ved registrering af de værnepligtiges skoleuddannelse på bedømmelseskortet, (jfr. afsnit G). Spørgsmålet om hvilken idræt den værnepligtige dyrker, er begrundet i, at det ved bedømmelsen af de afgivne helbredsoplysninger vil kunne være af betydning, om den værnepligtige trods visse helbreds-mangler er i stand til at dyrke idræt, og i bekræftende fald hvilken.

Arbejdsgruppen har endvidere foretaget en gennemgang af de lægelige spørgsmål i spørgehæftet, og har herunder dels forsøgt at begrænse antallet af disse mest muligt, dog således, at besvarelsen af de foreslåede spørgsmål giver tilstrækkeligt grundlag for bedømmelse af, om der skal indhentes yderligere oplysninger forud for sessionsmødet, dels forsøgt at gøre hæftet så enkelt at udfylde, at det kan forventes, at de værnepligtige vil være i stand til at besvare hæftet uden større besvær.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at der på hver side i helbredsspørgehæftet yderst i højre margen henvises til de relevante numre i WHO's sygdomsklassifikation. Dette skulle gøre arbejdet med anvendelse af helbredsspørgehæftet sammen med sygdomsklassifikationen lettere.

Arbejdsgruppen foreslår endvidere, at der som en hjælp for de værnepligtige ved besvarelsen af helbredsspørgehæftet indføjes en stikordsliste bagest i hæftet.

Med hensyn til adressering af hæfterne til de værnepligtige er det for arbejdsgruppen af Datacentralen af 1959 I/S oplyst, at hæftets for- og bagside vil kunne trykkes i endeløse baner, således at de værnepligtiges adresser, og den udskrivningskreds, hvortil den værnepligtige hører, vil kunne udskrives af Datacentralen ved hjælp af de oplysninger om de sessionsmødepligtige værnepligtige, som Datacentralen er i besiddelse af. Når sådan påskrift har fundet sted, vil hæfternes "indmad" kunne sættes ind mellem for- og bagsiden, og hæfterne vil være klar til udsendelse i rudekuverter. Det vil endvidere være muligt at påføre navn og adresse på den udskrivningskreds, hvortil hæftet skal returneres, på bagsiden af dette. Hæftet kan således returneres til kredsene i medsendte rudekuverter.

F. Procedure for udsendelse af helbredsspørgehæfter.

Tanken med den foreslåede helbredsspørgehæfte er, at dette skal udsendes til samtlige værnepligtige inden disse skal møde på session, således at helbredsspørgehæfterne vil kunne returneres til udskrivningskredsene og behandles her, inden sessionsbehandlingen.

Da helbredsspørgehæfterne inden sessionsbehandlingen skal gennemgås dels af medarbejdere i udskrivningskredsene dels af sessionslægen, og da der forinden sessionen skal kunne indhentes eventuelle supplerende helbredsoplysninger om de værnepligtige, er det ønskeligt, at helbredsspørgehæfterne udsendes til de værnepligtige i god tid forud for sessionstidspunkt.

Problemerne omkring tilrettelæggelsen af proceduren for udsendelse af helbredsspørgehæfter har været drøftet med repræsentanter for 1. udskrivningskredsstyrelsen for civil værnepligt. På baggrund heraf, skal arbejdsgruppen foreslå, at den fremtidige fremgangsmåde ved udsendelse af helbredsspørgehæfter tilrettelægges på følgende måde for så vidt angår en efterårssession:

I uge 9 fremstilles af Datacentralen optagelsesblanketsæt, og sidst i uge 11 udsendes ved Datacentralens foranstaltning hæftet "Session og indkaldelse" og det spørgeskort, hvor de værnepligtige anmodes om at give oplysning om ønsker som udsættelse med session af hensyn til igangværende uddannelse m.v. Helbredsspørgehæftet udsendes i uge 13, og der rykkes for besvarelser af helbredsspørgehæftet i uge 17. De udfyldte helbredsspørgehæfter vil således kunne forventes modtaget i udskrivningskredsen fra slutningen af april måned.

For at opnå, at de værnepligtige, der agter at søge udsættelse med session ikke rykkes for indsendelse af helbredsspørgekort, skal arbejdsgruppen foreslå, at de værnepligtige anmodes om at returnere spørgeskortet inden for 4 uger mod 6 uger under forsøget i 1976, og at svarfristen for helbredsspørgehæftet bliver 3 uger, mod 2 uger under forsøget 1976.

De tilsvarende terminer for en forårssession foreslås at være følgende:

Optagelsesblanketsæt fremstilles ved Datacentralens foranstaltning i uge 35. Hæftet "Session og indkaldelse" og spørgeskort udsendes sidst i uge 37. Helbredsspørgehæftet udsendes i uge 39, og der rykkes for besvarelserne i uge 43.

Grunden **til**, at arbejdsgruppen for forårssessionens vedkommende foreslår, at udsendelserne påbegyndes en måned senere og altså tættere på sessionens begyndelse end for efterårssessionens vedkommende er, at det for udskrivningsvæsenet formentlig er ønskeligt, at efterårssessionen er kommet igang, forinden man begynder forberedelsen af forårssessionen med udsendelse af helbredsspørgehæfter m.v.

Arbejdsgruppen har overvejet, hvorvidt man bør foreslå, at helbredsspørgehæfterne bør udsendes sammen med hæftet "Session og indkaldelse" eller om det bør ske ved en selvstændig udsendelse. Arbejdsgruppen har i den forbindelse lagt til grund, at en samlet udsendelse af dette materiale forudsætter, at der foretages en manuel gennemgang af dette, inden det lægges i kuverter til de værnepligtige, idet der er anført personnummer både på spørgekortet og på helbredsspørgehæftet. Arbejdsgruppen er bekendt med, at anførelse af personnummer på dette materiale er nødvendigt for udskrivningskredsens behandling af dette, idet en del værnepligtige ved tilbagesendelse kan tænkes at ville undlade at anføre CPR-nummer.

Arbejdsgruppen har endvidere overvejet, hvorvidt man bør foreslå, at der foretages løbende udsendelser af helbredsspørgehæfterne til de værnepligtige eller om udsendelse bør ske samlet til alle de værnepligtige, der skal møde på én session. Arbejdsgruppen er af den opfattelse, at udsendelsen bør ske samlet, idet det fra 1. udskrivningskreds er oplyst, at en løbende udsendelse af spørgehæfter vil skulle tilrettelægges således, at helbredsspørgehæfterne udsendes først til de værnepligtige, der skal møde tidligst på sessionen. Dette forudsætter, at kommunekoderne lægges ind på de bånd i Datacentralen, som benyttes ved adresseudskrifter, idet det ikke ellers vil være muligt at udsende helbredsspørgehæfterne i den rigtige rækkefølge baseret dels på de værnepligtiges personnummer, dels på deres bopæl. Det bemærkes i den forbindelse, at tidspunktet for en værnepligtigs møde på session er afhængig dels af hans fødselsdato dels af hans bopæl. Inddelingen efter bopæl er af særlig betydning på de rejsende sessioner. Endvidere forudsætter en løbende udsendelse, at de bånd, som Datacentralen benytter sig af, ajourføres i det centrale personregister med hensyn til adresser forud for hver udsendelse. En løbende ud-

sendelse vil derfor medføre, at de omtalte bånd skal ajourføres flere gange i forbindelse med udsendelse til en sessionsperiode.

Arbejdsgruppen har overvejet, om også værnepligtige, der absolut intet fejler skal opfordres til at returnere spørgehæftet til udskrivningskredsen, og er kommet til det resultat, at samtlige værnepligtige bør opfordres til at returnere helbredsspørgehæftet i udfyldt stand, også selv om de kan angive, at de intet fejler. Baggrunden herfor er, at man i modsat fald ikke er i stand til fra udskrivningsvæsenets side at konstatere, hvorvidt undladelse af at tilbagesende helbredsspørgehæftet skyldes, at de værnepligtige ikke har helbredsmangler af betydning for udskrivningen, eller om den skyldes almindelig undladelse heraf.

En oversigt over proceduren for udsendelse af helbredsspørgenhæfter sammenholdt med den procedure, der fulgtes på sessionen i efteråret 1976 er optaget som bilag 4 til denne redegørelse.

Såfremt enkelte værnepligtige undlader at tilbagesende helbredsspørgehæftet forud for sessionen finder arbejdsgruppen det hensigtsmæssigt, at disse værnepligtige på sessionen, inden lægeundersøgelsen bliver bedt om at udfylde et helbredsspørgehæfte.

G. Bedømmelseskort.

På baggrund af forslaget om indførelse af et helbredsspørgehæfte, har arbejdsgruppen udarbejdet udkast til et bedømmelseskort til erstatning af det eksisterende helbredskort. Dette bedømmelseskort skal bruges ved sessionernes registrering af de helbredsmangler, og øvrige oplysninger, der registreres på sessionerne. Baggrunden herfor er, at der ved indførelsen af et helbredsspørgehæfte, ikke længere vil være nogen begrundelse for, at lade de værnepligtige besvare helbredsspørgsmål på sessionen. Arbejdsgruppen har gennemgået det eksisterende helbredskort og har foreslået dette ændret, således som det fremgår af bilag 5.

Arbejdsgruppen skal foreslå, at betegnelsen helbredskort ikke længere anvendes, men at betegnelsen på det foreslåede kort bliver bedømmelseskort, hvilket skulle hindre forvekslinger mellem helbredsspørgehæftet og det "gamle" helbredskort.

Det foreslåede bedømmelseskort er opbygget således, at sessionslægen på bedømmelseskortets øverste fløj skal angive de værnepligtiges lidelser opdelt i de af FOUSHIP- og Regulatorudvalgene foreslåede 4 kategorier og angive WHO-kode og karakteren for de enkelte helbredsmangler. I "kassen" yderst til højre på bedømmelseskortets øverste fløj skal angives den samlede karakter for hver af de 4 kategorier af helbredsmangler. Disse karakterer tænkes overført til de rubrikker på bedømmelseskortets midterste fløj, der er benævnt 10a, 10b, 10c og 10d. Denne overførelse foreslås foretaget af sessionslægen. Sessionslægen vil endvidere skulle udfylde felterne om de værnepligtiges syn og hørelse, og føre karaktererne ned i rubrik 11 på bedømmelseskortets midterste fløj. Oplysninger om de værnepligtiges intelligens tænkes således som det er tilfældet i dag, inden den værnepligtig møder hos sessionslægen, påført af prøvelederen på 5. linie på kortets 2. halvdel. Karakteren for intelligens tænkes ført ned i rubrik 11 af sessionslægen.

Bedømmelseskortet er endvidere udformet således, at oplysningerne på bedømmelseskortets midterste fløj 2. afdeling 1. og 2. linie (vægt, skoleklasse m.v.) kan udfyldes af sessionsmedhjælperne forinden den værnepligtige møder for sessionskommissionen. Felterne 12, 14, 15, 16, 17 18 og 19 tænkes udfyldt af sessionen.

Endelig foreslås bedømmelseskortet udformet således, at sessionslægen på bedømmelseskortets nederste fløj kan anføre oplysninger i tilfælde, hvor det viser sig ønskeligt at indhente supplerende helbredsoplysninger om den værnepligtige.

Arbejdsgruppen skal endelig foreslå, at der til udskrivningskredsene udsendes instruktion om anvendelse af bedømmelseskortene forinden anvendelsen af disse påbegyndes.

Med hensyn til sessionslægens meddelelse til udskrivningsvæsenets øvrige personale om, hvilke oplysninger, der ønskes indhentet forud for sessionsbehandlingen på grundlag af de i spørgehæftet afgivne oplysninger, skal arbejdsgruppen foreslå, at der anvendes et kort i lighed med de statistikbilag, der af udskrivningskredsene anvendtes i forsøget med anvendelse af helbredsspørgeskemaer på sessionen i efteråret 1976.

H. Cirkulære om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligtige.

Arbejdsgruppen har gennemgået det som bilag 8 i betænkning nr. 746/1975 optagne udkast 2 til Cirkulære om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligtige, der er tænkt at skulle træde i stedet for indenrigsministeriets cirkulære nr. 172 af 22. december 1954 indeholdende regulativ for bedømmelse af de værnepligtiges tjenstdygtighed. Arbejdsgruppen foreslår en række ændringer i det nævnte udkast som følge af de ændrede forudsætninger, som er indtruffet siden betænkningens afgivelse, herunder især det i marts 1975 gennemførte ordelingsforordningssystemet. Det af arbejdsgruppen udarbejdede udkast til cirkulære er optaget som bilag 6 til denne redegørelse.

Nedenfor er givet en række kommentarer til nogle af de ændringer, som arbejdsgruppen foreslår foretaget i forhold til det af FOUSHIP- og Regulativudvalgene udarbejdede udkast til cirkulære.

Ad 1. Indledning:

Arbejdsgruppen har ikke forslag til ændringer af dette afsnit

Ad 2. Indhentelse og vurdering af oplysninger om de værnepligtige inden sessionsmødet.

Arbejdsgruppen foreslår, at overskriften ændres, således at den også dækker bestemmelserne om vurdering af de indhentede oplysninger.

Afsnittets bestemmelser om anvendelse af et helbredsspørgeskema er ændret i overensstemmelse med den ovenfor foreslåede procedure omkring udsendelse af helbredsspørgeskemaer.

Arbejdsgruppen skal endvidere foreslå, at det klart af teksten fremgår, at sessionslægen alene kan indstille til sessionen om en værnepligtig og erklæres tjenstdygtig (TU) uden at skulle give personligt møde på sessionen.

Ad 3. Undersøgelserne på sessionen og sessionslagens bedømmelse af den værnepligtige.

Arbejdsgruppen skal foreslå, at bestemmelserne for gennemførelse af de prøver og målinger (intelligensprøve, høreprøve, synsprøve, måling af højde og vægt og farvesansprøve) og for sessionslagens bedømmelse af de værnepligtige, som foreslås foretaget på sessionen, optages som bilag til cirkulæret. Det af arbejdsgruppen udarbejdede udkast hertil (se bilag 2) er omtalt ovenfor.

Arbejdsgruppen har ikke fundet, at den foreslåede bestemmelse i det af FOUSHIP- og Regulativudvalgene udarbejdede cirkulærudkast om, at sessionen bør forbigå værnepligtige, hos hvem der findes helbredsmangler, som vel ikke umiddelbart frembyder hindring for gennemførelse af værnepligtstjenesten, men som efter deres art og grad må befrygtes at ville udvikle sig således, at de bliver en hindring for tjenesten, er i overensstemmelse med de gældende bestemmelser i værnepligtsloven om forbigåelse af værnepligtige på sessionerne. Under henvisning hertil, samt til at der ikke skønnes at være behov for en bestemmelse af dette indhold foreslås, at denne bestemmelse ikke medtages i cirkulæret.

Ad 4. Klassifikationssystemet og dets anvendelse.

Arbejdsgruppen har foreslået, at hver forekommende helbredsmangel, der registreres i helbredsprofilen - og i kapacitetsprofilen for så vidt angår hørelse og syn - angives ved en trecifret talkode i WHO's sygdomsklassifikation, således at de af FOUSHIP- og Regulativudvalgene foreslåede samlegrupper undgås, jfr. bemærkningerne ovenfor under punkt A.

Arbejdsgruppen har på baggrund heraf foreslået formuleringen af pkt. 4 ændret. Man skal samtidig foreslå, at det i forbindelse med cirkulærets ikrafttræden nøje oplyses for udskrivningskredsene, hvorledes WHO's sygdomsklassifikation bør anvendes, samt hvorledes de forekommende helbredsmangler bør registreres.

For så vidt angår bemærkningerne til karakteren 1 skal arbejdsgruppen foreslå disse ændret, således at formuleringen "den værnepligtige kun kan anvendes til hjemmeværnet" ændres til "men som dog ikke udelukker tjeneste i hjemmeværnet". Man skal endvidere foreslå, at bemærkningerne til anvendelse af karakteren 1 ændres således, at ordene "eller i civilforsvaret uden for civilforsvarskorpset" udgår, idet der ikke på sessionerne finder udskrivning sted til denne tjeneste.

FUOSHIP- og Regulativudvalgene har i det i betænkningen indeholdte cirkulæreudkast foreslået, at sessionen ved fastsættelsen af tjenstdygtighedsvedtegningen i særlige tilfælde, hvor der foreligger helbredsmangler i mere end en kategori, efter et skøn kan fastsætte en lavere tjenstdygtighedsvedtegnings end den af den laveste hovedkarakter bestemte, idet en samtidig begrænsning af flere af en værnepligtiges evner i enkelte tilfælde vil kunne have en indbyrdes forstærkende virkning. Arbejdsgruppen har på baggrund af dette forslag drøftet, hvorledes en sådan skønsmæssig nedsættelse af den værnepligtiges tjenstdygtighedsvedtegnings vil kunne indpasses i det foreslåede sessionssystem, herunder hvorvidt der bør indføres en "T-faktor", der skal registrere en sådan skønsmæssig nedsættelse, således at der for en værnepligtig, der f.eks. som laveste karakter i hver af de fem kategorier har karakteren 3, men som af sessionen skønnes at burde have en lavere tjenstdygtighedsvedtegnings, anføres en "T-faktor", som i det konkrete tilfælde skulle være A.2. Det er imidlertid oplyst for arbejdsgruppen, at en sådan ordning vil være uforenelig med det EDB-system, der er etableret i forsvarskommandoen, idet de kontrolforanstaltninger, som skal tilsikre, at der ikke opstår kodningsfejl og lignende vil blive forstyrret herved.

På denne baggrund skal arbejdsgruppen foreslå, at der indføres et system, således at der efter sessionens skøn, i tilfælde, hvor samtidig begrænsning af flere af den værnepligtiges evner har en indbyrdes forstærkende virkning, efter sessionens skøn kan fastsætte en lavere hovedkarakter i en af de berørte kategorier. Ved indkodning af karakteren for disse kategorier, vil de værnepligtiges tjenstdygtighedsvedtegnings være en logisk følge af de karakterer, der er anført som hovedkarakterer under helbeds- og kapacitetsprofilen. Arbejdsgruppen har formuleret sit udkast til cirkulære i overensstemmelse hermed.

For så vidt angår de af FOUSHIP- og Regulativudvalgene i betænkningens udkast til cirkulære foreslåede tjenstdygtighedsvedtegninger, skal arbejdsgruppen foreslå, at de i forbindelse med ikrafttræden af kgl. anordning af 6. juni 1975 indførte tjenstdygtighedsvedtegninger bibeholdes, under hensyntagen til, at disse er fastsat dels med henblik på det eksisterende fordelingsfritagelsessystem, dels på baggrund af den politiske beslutning, hvorefter Tx-vedtegningen (svarende til den af FOUSHIP- og Regulativudvalgene foreslåede tjenstdygtighedsvedtegning T1) burde udgå.

Arbejdsgruppen skal således foreslå, at værnepligtige, der som laveste karakter i tjenstdygtighedsprofilen har karakteren 3 udskrives som ubetinget tjenstdygtig (T), at værnepligtige, der som laveste karakter i tjenstdygtighedsprofilen har karakteren 2 udskrives som betinget tjenstdygtige (B), at værnepligtige, der som laveste karakter i tjenstdygtighedsprofilen har karakteren 2, og som af sessionen alene skønnes tjenstdygtig til garnisonstjeneste udskrives med tjenstdygtighedsvedtegningen, betinget tjenstdygtig til garnisonstjeneste (B:Gt), og at vedtegningen betinget tjenstdygtig til tjeneste i hjemmeværnet (B:Hv) gives til værnepligtige, der i tjenstdygtighedsprofilen har karakteren 1 eller 0, og som af sessionen skønnes tjenstdygtige til hjemmeværnstjeneste (B:Hv)• Værnepligtige, der i tjenstdygtighedsprofilen har karakteren 0 eller 1, og som ikke udskrives med tjenstdygtighedsvedtegningen B:Hv erklæres tjenst-
dygtige (TU).

Ad 5. Udskrivningen.

Arbejdsgruppen har overvejet, hvorvidt det bør anbefales, at ønsketidsbegrebet opretholdes, idet man er bekendt med, at det er vanskeligt at imødekomme de værnepligtiges ønsker om et bestemt mødetidspunkt, i tilfælde hvor dette ikke er begrundet i hensyn til afslutning af studier eller lignende, idet der ved fordelingen af de værnepligtige dels skal tages hensyn til ønsker med hensyn til mødetidspunkt og mødested fra værnepligtige, der har givet afkald på frinummerchancen, dels skal tages hensyn til de spærretidsvedtegninger, som er tildelt visse værnepligtige på sessionerne. Det er ved en

undersøgelse, der er foretaget i forsvarskommandoen på foranledning af arbejdsgruppens overvejelser, konstateret, at der for et repræsentativt udsnit af værnepligtige, ikke er anvendt ønsketidsvedtegning i noget talmæssigt stort omfang. Det er endvidere konstateret, at ønsketidsvedtegninger fortrinsvis har kunnet opfyldes i tilfælde, hvor det ønskede mødetidspunkt er faldet sammen med tidspunktet for udløbet af en spærretidsvedtegning. Da arbejdsgruppen ikke skønner, at de bestemmelser i værnepligtsloven, der vedrører muligheder for de værnepligtige for at fremsætte ønsker om et bestemt mødetidspunkt, omfatter det eksisterende ønsketidsvedtegningsystem, skal arbejdsgruppen foreslå, at der ikke i fremtiden meddeles værnepligtige ønsketidsvedtegninger, men alene spærretidsvedtegninger, der fastsættes i overensstemmelse med de regler, der gælder for meddelelse af udsættelse med indkaldelse, jfr. § 26 i lov om værnepligt, lovebekendtgørelse nr. 15 af 20. januar 1970.

Bestemmelserne i § 7 i kgl. anordning nr. 305 af 20. juni 1975 anvendes så at sige ikke på sessionerne, og arbejdsgruppen foreslår derfor, at det i forbindelse med en kommende revision af værnepligtsloven overvejes at lade den tilsvarende bestemmelse i værnepligtslovens § 18 udgå.

Med hensyn til mødestedsvedtegningsystemet skal arbejdsgruppen foreslå, at det der er anført i FOUSHIP- og Regulativudvalgenes udkast til cirkulære om mødestedsvedtegning ændres således at der ikke ved fortolkningen af denne bestemmelse kan opstå tvivl om, hvorvidt der ved meddelelse af mødestedsvedtegning til en værnepligtig er givet bindende løfte om indkaldelse til dette bestemte tjenestested. Det ønskes herved præciseret, at forsvarskommandoen alene er forpligtet til i videst muligt omfang at imødekomme sådanne ønsker. Nødvendigheden af denne præcisering skyldes blandt andet at det i forbindelse med den gennemførte fordelingsfritagelsesordning er besluttet at værnepligtige, der givet afkald på frinummerchancen i første række skal have opfyldt ønsker om mødetid og mødested.

Det foreslås at mødestedsvedtegningen forbeholdes de værnepligtige, der kan dokumentere et behov herfor.

Arbejdsgruppen skal endvidere foreslå, at værnepligtige der gives tjenstdygtighedsvedtegningen B:Gt og B:Hv ikke meddeles nogen mødestedsvedtegning, idet værnepligtige, der er udskrevet som betinget tjenstdygtige til garnisonstjeneste, alene vil blive indkaldt til denne specielle tjenestegren, hvor de efter at have gennemgået grunduddannelsen vil blive fordelt på tjenestesteder så vidt muligt i overensstemmelse med deres ønsker og idet værnepligtige, der er udskrevet som betinget tjenstdygtige til hjemmeværnstjeneste, alene vil blive anvendt til denne tjeneste.

Arbejdsgruppen skal endelig foreslå, at der i cirkulæret indføjes bestemmelser om, at oplysning om fordelingsfritagelsessystemet skal gives de værnepligtige på sessionerne. Arbejdsgruppen har i den forbindelse bemærket sig, at der i et samarbejde mellem indenrigsministeriet, forsvarsministeriet og udskrivningsvæsenet vil blive udarbejdet en forretningsorden for sessionerne, hvoraf det vil komme til at fremgå, hvilke opgaver de enkelte medlemmer af sessionerne bør varetage.

I. Anordning om det værnepligtige mandskabs tjenstdygtighed og det udskrevne mandskabs fordeling.

Som bilag 7 er optaget et af arbejdsgruppen udarbejdet udkast til ændring af anordning nr. 305 af 20. juni 1975 om det værnepligtige mandskabs tjenstdygtighed og det udskrevne mandskabs fordeling. De foreslåede ændringer er alene begrundet i de forslag, som arbejdsgruppen er fremkommet med ovenfor. Med hensyn til forslaget om indføjelse af et nyt stk. 5 i § 3 kan det bemærkes, at det i FOUSHIP- og Regulativudvalgets udkast til cirkulære er foreslået, at såfremt en værnepligtig nægter at medvirke til sessionsbehandlingen, og det ikke er muligt ved senere sessionsmøde at få ham til at medvirke, kan karaktererne i tjenstdygtighedsprofilen fastsættes skønsmæssigt på grundlag af de for sessionen foreliggende oplysninger. En sådan bestemmelse vil kunne fastsættes med hjemmel i § 19 i værnepligtsloven.

Arbejdsgruppen er enig i hensigtsmæssigheden af gennemførelse af en sådan bestemmelse, og skal samtidig foreslå, at der indføjes en hjemmel hertil i anordning om det værnepligtige mandskabs tjenstdygtighed og det udskrevne mandskabs fordeling.

BILAG

Anordning om det værnepligtige mandskabs tjenstdygtighed og det udskrevne mandskabs fordeling.

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:

I henhold til §§ 19 og 23, jfr. § 7, stk. 4, i lov om værnepligt jfr. lovbekendtgørelse nr. 15 af 20. januar 1970 fastsættes herved følgende regler for bedømmelsen af det værnepligtige mandskabs tjenstdygtighed, for den lodtrækning, som skal finde sted på sessionen, og for det udskrevne mandskabs fordeling.

Kapitel I.

Regler for bedømmelsen af de værnepligtiges tjenstdygtighed.

§ 1. Enhver værnepligtig er forpligtet til på sessionen at underkaste sig lægeundersøgelse. Ved denne undersøgelse må den værnepligtige være afklædt, medmindre dette findes unødvendigt til godtgørelse af den pågældendes udygtighed til al tjeneste.

Stk. 2. De værnepligtige er ligeledes forpligtede til at underkaste sig undersøgelser af anden art; som måtte blive fastsat i henhold til værnepligtslovens § 7, stk. 4.

§ 2. Med hensyn til svagheder eller sygdomme, som en værnepligtig påstår eller formodes at lide af, og hvis tilstedeværelse eller grad ikke kan bestemmes af sessionen, gælder følgende:

1) Påstanden eller formodningen bør så vidt muligt bekræftes ved erklæring fra læger, fra andre kompetente personer, eller såfremt det ikke på anden måde er muligt at sandsynliggøre tilstedeværelse af en svaghed eller sygdom, ved afholdelse af forhør i medfør af retsplejelovens § 1018. Sessionen afgør

efter samråd med sessionslægen og eventuelt andre sessionen tilforordnede sagkyndige i ethvert tilfælde, hvilken betydning der kan tillægges fremkomne bevisligheder, jfr. indenrigsministeriets cirkulære af 8. november 1978 om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligtige.

2) Fremlægges der ikke fyldestgørende bevisligheder for svagheden eller sygdommen, kan sessionen, såfremt forholdene gør det muligt, pålægge den værnepligtige at møde påny ved samme session medbringende de fornødne bevisligheder.

3) Sessionen kan pålægge den, der får udsættelse med udskrivningen (værnepligtslovens § 11), eller som forbigås (værnepligtslovens § 14), ved sit næste møde for sessionen at tilvejebringe bevisligheder for svagheden eller sygdommen. Tilsvarende pålæg kan gives værnepligtige, der efter de derom gældende regler får udsættelse med indkaldelsen, eller som erklæres for tiden tjenstdygtige.

§ 3. Når lægeundersøgelsen og eventuelle undersøgelser af anden art af en værnepligtig er endt, meddeler lægen (eventuelt de øvrige sagkyndige) de nødvendige oplysninger om forefundne svagheder eller sygdomme og udtaler sig om, hvorvidt den værnepligtige skønnes ubetinget tjenstdygtig eller betinget tjenstdygtig (eventuelt betinget tjenstdygtig til garnisonstjeneste eller til hjemmeværnet) eller tjenstudygtig, eller om han bør forbigås (værnepligtslovens § 14) eller erklæres for tiden tjenstudygtig eller bør gives pålæg i

medfør af § 2. Sessionens medlemmer kan forlange yderligere oplysninger af lægen (eventuelt de øvrige sagkyndige), inden sessionen foretager den endelige bedømmelse af den værnepligtige.

Stk. 2. Svagheder eller sygdomme, der sandsynligvis kan hæves inden modedagen, er ikke til hinder for, at en værnepligtig anses for tjenstdygtig.

Stk. 3. Den som udebliver fra sessionen med lovligt forfald, kan kun behandles, når sessionen efter samråd med lægen (eventuelt de øvrige sagkyndige) mener, at der foreligger tilstrækkelige bevisligheder til, at han kan erklæres for stedse uegnet til al tjeneste i forsvaret.

Stk. 4. Hvis en værnepligtig i modstrid med sessionslægens eller eventuelt andre sagkyndiges udtalelse af sessionen erklæres for tjenstdygtig eller for stedse uegnet til tjeneste i forsvaret, skal der afgives indberetning herom til indenrigsministeriet med de erklæringer, der kan tjene til oplysning om sagen.

Stk. 5. Såfremt en værnepligtig nægter at medvirke til sessionsbehandlingen, og det ikke er muligt ved senere sessionsmøde at formå ham til at medvirke, kan tjenstdygtighedsvedtegningen fastsættes skønsmæssigt på grundlag af de for sessionen foreliggende oplysninger.

§ 4. Sessionen giver enhver, der udskrives, en *tjenstdygtighedsvedtegning*. Denne vedtegning angiver, om den værnepligtige er ubetinget tjenstdygtig (T) eller betinget tjenstdygtig (B) til tjeneste i forsvaret/civilforsvarskorpset. Værnepligtige, der alene er betinget tjenstdygtige til garnisonstjeneste, gives vedtegningen B:Gt, og værnepligtige, der er betinget tjenstdygtige til tjeneste i hjemmeværnet kan gives vedtegningen B:Hv.

§ 5. Sessionen giver enhver, der udskrives med vedtegningen T eller B, en mødestedsvedtegning eller en fordelingsvedtegning.

Stk. 2. En *mødestedsvedtegning* angiver den værnepligtiges ønske om indkaldelse til et bestemt tjenestested. Vedtegningen forbeholdes værnepligtige, der kan dokumentere et særligt behov herfor.

Stk. 3. En *fordelingsvedtegning* angiver den værnepligtiges **ønske om indkaldelse til et bestemt tjenestested i forsvaret eller til civilforsvarskorpset og/eller inden for et geogra-**

fisk område og meddeles den værnepligtige, der ikke kan opnå en mødestedsvedtegning.

§ 6. Sessionen kan give en værnepligtig, der udskrives som egnet til tjeneste en *sperretidsvedtegning*, der angiver det tidligste tidspunkt inden for den til sessionsperioden svarende *normale indkaldelsesperiode*, på hvilket den værnepligtige kan møde til tjeneste.

Stk. 2. Den normale indkaldelsesperiode er for værnepligtige, der er udskrevet på en forårssession, det første kalenderår efter sessionsåret. For værnepligtige, der er udskrevet på en efterårssession, er den normale indkaldelsesperiode perioden fra den 1. juli i det første kalenderår efter sessionsåret til den 30. juni i det andet kalenderår efter sessionsåret.

§ 7. Værnepligtige, der over for sessionen udtaler ønske om at blive indkaldt til at af tjene værnepligten ved forsvaret eller civilforsvaret, gives vedtegningen 0. Sådanne værnepligtige henvises til at rette henvendelse til fordelingsmyndigheden med henblik på over for denne skriftligt at give afkald på muligheden for at opnå fritagelse for normal værnepligtstjeneste.

§ 8. Når en værnepligtig ønsker sig udskrevet til tjeneste i forsvaret/civilforsvarskorpset trods svaghed eller sygdom, der i almindelighed ville være en hindring for udskrivning, kan der tages hensyn til en sådan begæring, når den forefundne fejl ikke er en afgjort hindring for udførelsen af tjenesten. Han udskrives som betinget tjenstdygtig (B) eller som betinget tjenstdygtig til garnisonstjeneste (B:Gt), og der gives ham vedtegninger som i §§ 4, 5, 6 og 7.

§ 9. Enhver, der udskrives, trækker et lodtrækningsnummer. Såfremt en værnepligtig nægter selv at trække et lodtrækningsnummer, trækkes dette på hans vegne ved sessionens foranstaltning.

§ 10. De nærmere regler vedrørende de i §§ 4–7 nævnte vedtegninger samt det i § 9 nævnte lodtrækningsnummer fastsættes af **indenrigsministeren** efter forhandling med **forsvarsministeren**.

§ 11. Enhver, der findes for stedse uegnet til al tjeneste i forsvaret/civilforsvarskorpset, erklæres for tjenstdygtig (TU).

§ 12. Såfremt en tidligere udskrevet værnepligtig i medfør af værnepligtslovens § 12, stk. 1, 2), fremstiller sig til fornyet bedømmelse, og han ikke tilbagevises eller erklæres tjenstdygtig, vil den pågældendes tjenstdygtighedsvedtegning uden hans samtykke alene kunne ændres til en lavere tjenstdygtighedsvedtegning.

Kapitel II.

Fordelingen af det udskrevne mandskab.

§ 13. Ved fordelingen af de værnepligtige til indkaldelse i forsvaret/civilforsvarskorpset må ud over bestemmelserne i værnepligtslovens § 22 følgende iagttages:

1) Værnepligtige, der er udskrevet med tjenstdygtighedsvedtegningen T eller B, og som har givet afkald på muligheden for at opnå fritagelse for normal værnepligtstjeneste, jfr. § 7, fordeles uanset tjenstdygtighedsvedtegning og lodtrækningsnummer forlods så vidt muligt i overensstemmelse med deres ønsker om særligt mødetidspunkt og mødested.

2) Værnepligtige, der er udskrevet med tjenstdygtighedsvedtegningen B:Gt, og som har givet afkald på muligheden for at opnå fritagelse for normal værnepligtstjeneste, fordeles uanset lodtrækningsnummer forlods til garnisonstjeneste så vidt muligt i overensstemmelse med deres ønsker om særligt mødetidspunkt.

3) Værnepligtige, der ved en tidligere fordeling har modtaget meddelelse om, at de skal indkaldes til normal værnepligtstjeneste, indkaldes forlods, såfremt de er til rådighed for indkaldelse i det aktuelle indkaldelseshalvår.

4) De øvrige værnepligtige fordeles således, at ubetinget tjenstdygtige (T) udtages

fremfor betinget tjenstdygtige (B), der igen udtages fremfor værnepligtige med vedtegningen B:Gt og således, at de lavere lodtrækningsnumre inden for hver af disse tjenstdygtighedsvedtegninger udtages fremfor de højere.

5) Af de udskrevne værnepligtige udtages under iagttagelse af foranstående regler først de for tjenestegrene nødvendige værnepligtige med særlig uddannelse (livsstilling).

6) Herefter fordeles de øvrige værnepligtige i videst muligt omfang i overensstemmelse med deres vedtegninger, idet der dog drages omsorg for, at de enkelte tjenestegrene i forsvaret og civilforsvarskorpset efter behov får tildelt mandskab med de særligt krævede vedtegninger og uddannelser (livsstillinger), der så vidt muligt svarer til tjenestens tarv.

7) Værnepligtige, der er udskrevet med tjenstdygtighedsvedtegning T eller B, kan anvendes ved garnisonstjeneste fremfor værnepligtige med tjenstdygtighedsvedtegning B:Gt.

§ 14. Hvis afgang indtræder, efter at fordelingen har fundet sted, kan afgang - før eller efter mødedagen - erstattes ved indkaldelse af andre udskrevne værnepligtige. Ved udtagelsen af erstatningsmandskab vil der i videst muligt omfang være at gå frem efter reglerne i § 13.

§ 15. De ovenfor angivne regler for fordelingen vil inden for værnepligtslovens rammer kunne fraviges i det omfang, omstændighederne måtte gøre dette påkrævet, hvilket navnlig vil være tilfældet, såfremt antallet af de udskrevne i væsentlig grad måtte afvige fra forsvarets og civilforsvarets behov.

Kapitel III.

Slutningsbestemmelser

§ 16. Denne anordning træder i kraft den 1. januar 1979. Samtidig ophæves anordning nr. 305 af 20. juni 1975

Givet på Amalienborg, den 8. november 1978

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R

/ Knud Enggaard

BILAG 3

Cirkulære om sessionsbehandling, bedømmelse og udskrivning af værnepligtige.

Efter stedfunden forhandling med forsvarsministeriet fastsættes hermed følgende bestemmelser for bedømmelsen af værnepligtiges tjenestdygtighed. Bestemmelserne, træder i stedet for indenrigsministeriets cirkulære nr. 172 af 22. december 1954 indeholdende regulativ for bedømmelse af de værnepligtiges tjenestdygtighed, indenrigsministeriets bestemmelser af 6. februar 1963 for fastsættelse af gruppevedtegninger ved bedømmelse og udskrivning af mandskab til tjeneste i forsvaret samt indenrigsministeriets instruks af 14. marts 1967 for bedømmelsen af de værnepligtiges hørelse.

1. Indledning.

Som led i sessionsbehandlingen af de værnepligtige foretages en række prøver, målinger m. v. som beskrevet i afsnit 3.

Endvidere foretager sessionslægen en undersøgelse og bedømmelse af den værnepligtige og afgiver indstilling til sessionen om, hvorvidt den værnepligtige bør udskrives, erklæres tjenstdygtig eller forbigåes. Der henvises til afsnit 3 og 4.

Udskrivningen, der varetages af sessionen, er beskrevet i afsnit 5.

Som bilag til cirkulæret er optaget bestemmelser for bedømmelsen af de værnepligtiges hørelse, intelligens, syn og farvesans (bilag I), samt bestemmelser for bedømmelse af helbredsmangler (bilag 2).

2. Indhentelse og vurdering af oplysninger om de værnepligtige inden sessionsmødet.

Inden de værnepligtige skal møde på sessionen, udsendes der til dem et spørgehæfte,

indeholdende en række spørgsmål om helbredsmangler m. v. De værnepligtige opfordres til at returnere spørgehæftet senest 3 uger efter modtagelsen.

På grundlag af de besvarede spørgehæfter tager sessionslægen stilling til hvilke yderligere oplysninger, der skal indhentes om den enkelte værnepligtige. Disse oplysninger, der indhentes ved udskrivningskredsens foranstaltning, inden den værnepligtige møder på sessionen, kan bestå i meddelelse fra den værnepligtiges almindeligt benyttede læge, fra speciallæger, sygehuse, skolelæger m. v.

På grundlag af de indhentede oplysninger indstiller sessionslægen til sessionen om den værnepligtige bør erklæres tjenstdygtig (TU) uden at skulle give personligt møde, eller om den værnepligtige skal tilsiges til session.

3. Undersøgelserne på sessionen og sessionslægens bedømmelse af den værnepligtige.

De værnepligtige, der møder på session, gennemgår følgende prøver og målinger:

- 1) Farvesansprøve.
- 2) Høreprøve.
- 3) Intelligensprøve.
- 4) Måling af højde og vægt.
- 5) Synsprøve.

Sessionslægens bedømmelse af den enkelte værnepligtige baseres på de i spørgehæftet givne oplysninger, andre foreliggende oplysninger m. v. og resultaterne af de ovennævnte prøver og målinger samt på samtale med og en undersøgelse af den værnepligtige.

På det herefter foreliggende grundlag afgiver sessionslægen indstilling til sessionen om, hvorvidt den værnepligtige kan endeligt ses-

sionsbehandles, eller om han bør forbigås til et senere sessionshalvår. Afgørelsen af om en værnepligtig kan endeligt sessionsbehandles, eller om han bør forbigås, træffes af sessionen.

En værnepligtig bør forbigås, såfremt sessionen ikke anser de foreliggende oplysninger for tilstrækkelige til, at den værnepligtiges tjenstdygtighed kan endeligt bedømmes. Såfremt sessionen anser det for muligt inden for samme sessionsperiode at tilvejebringe fornødne oplysninger til endelig bedømmelse af den værnepligtiges tjenstdygtighed, kan der gives den værnepligtige et pålæg om inden en nærmere angiven dato påny at møde på sessionen.

Endelig kan værnepligtige, hos hvem der findes helbredsmangler, der efter deres art og grad må antages at kunne bedres, forbigås.

Forbigåede værnepligtige er berettigede til at blive endeligt sessionsbehandlet inden udgangen af kalenderåret efter det år, i hvilket de er mødt på session. Dog kan værnepligtige, der når de møder på session påny ikke kan endeligt behandles, fordi der ikke foreligger fornøden dokumentation for helbredsmangler, forbigås til den første sessionsperiode i det følgende kalenderår.

Sessionen kan pålægge forbigåede værnepligtige til brug ved næste sessionsmøde selv at fremskaffe dokumentation for påståede eller konstaterede lidelser, ligesom sessionen gennem vedkommende udskrivningskreds selv kan indhente sådan dokumentation.

Med hensyn til dokumentation for angivne eller formodede helbredsmangler kan sessionen frit skønne over, hvorvidt der bør fremskaffes dokumentation fra sygehus, speciallæge, alment praktiserende læge eller skolelæge, ligesom sessionen kan skønne over, hvorvidt det må anses for mest hensigtsmæssigt, at den værnepligtige selv pålægges at fremskaffe den fornødne dokumentation eller om dokumentationen skal fremskaffes af udskrivningsvæsenet, jfr. dog bilag 1 om bedømmelse af værnepligtiges hørelse. Tingsvidne bør kun anvendes, såfremt det ikke på anden måde er muligt at sandsynliggøre tilstedeværelse af en helbredsmangel.

4. Klassificeringssystemet og dets anvendelse.

Ved bedømmelsen af de værnepligtige, der endeligt sessionsbehandles, anvendes det i

det følgende beskrevne bedømmelses- og klassificeringssystem, således at sessionen for hver endeligt bedømt værnepligtig fastsætter en tjenstdygtighedsprofil og en tjenstdygtighedsvedtegning.

Tjenstdygtighedsprofilen består af en helbred>rofil og en kapacitetsprofil. I helhedsprofilen henføres samtlige konstaterede helbredsmangler til følgende kategorier:

- 1) Helbredsmangler, der påvirker evnen til at bære, løfte, skubbe, trække eller sidde i ubekvem stilling.
- 2) Helbredsmangler, der påvirker armenes, hændernes og fingrenes funktionsevne.
- 3) Helbredsmangler, der påvirker evnen til at stå, gå, løbe eller benytte almindeligt fodtøj.
- 4) Øvrige helbredsmangler.

I kapacitetsprofilen registreres oplysninger om:

- 1) Høreevne.
- 2) Intelligens.
- 3) Synsevne.

For hver forekommende helbredsmangel, der registreres i helbredsprofilen - og i kapacitetsprofilen for så vidt angår hørelse og syn - angives helbredsmanglens talkode i WHO's sygdomsklassifikation som hovedregel med en trecifret talkode.

Af de som bilag 2 til dette cirkulære optagne bestemmelser for bedømmelse af helbredsmangler fremgår i hvilken grad de hyppigst forekommende helbredsmangler påvirker den værnepligtiges tjenstdygtighed, idet der enten ud for en enkelt diagnose er anført en karakter eller et karakterinterval i skalaen 0-5. Der er endvidere givet vejledning om karakterernes anvendelse. I tilfælde hvor en helbredsmangel ikke er opført i fortegnelsen over helbredsmangler, anvendes efter sessionslægens skøn en af karaktererne 0-5. Karaktererne 0-5 har følgende betydning:

- 0: Helbredsmangler, der medfører, at den værnepligtige er uegnet til al tjeneste i forsvaret.
- 1: Helbredsmangler, der medfører en meget væsentlig nedsættelse af funktionsevnen eller kræver en meget væsentlig hensyntagen, men som ikke udelukker tjeneste i hjemmeværnet.
- 2: Helbredsmangler, der medfører en væsentlig nedsættelse af funktionsevnen eller kræver en så væsentlig hensyntagen, at

den værnepligtige kun kan anvendes i et begrænset antal funktioner i det militære forsvar og civilforsvarskorps.

- 3: Helbredsmangler, der medfører nogen nedsættelse af funktionsevnen, men som ikke kræver væsentlig hensyntagen.
- 4: Helbredsmangler, der kun medfører en ringe nedsættelse af funktionsevnen, og som ikke kræver særlig hensyntagen.
- 5: Ingen helbredsmangler eller helbredsmangler, der ikke medfører nogen nedsættelse af funktionsevnen, og som ikke kræver nogen hensyntagen.

Den laveste af de ud for ovennævnte 4 kategorier af helbredsmangler anførte karakterer føres som hovedregel ud som hovedkarakter for kategorien.

Dog kan der for den enkelte kategori efter sessionens skøn i enkelte tilfælde fastsættes en lavere hovedkarakter i tilfælde, hvor der foreligger flere helbredsmangler, der hver for sig nedsætter tjenstdygtigheden, og hvis samtidige tilstedeværelse har indbyrdes forstærkende virkning.

I tilfælde, hvor samtidig begrænsning af flere af den værnepligtiges evner har en indbyrdes forstærkende virkning, kan der efter sessionens skøn fastsættes en lavere hovedkarakter i en af de berørte kategorier.

Såfremt der ikke under den enkelte kategori forekommer nogen helbredsmangel, der nedsætter eller påvirker den værnepligtiges funktionsevne eller kræver særlig hensyntagen, registreres intet kodenummer fra WHO's sygdomsklassifikation og ingen enkeltkarakter, men alene kategoriens hovedkarakter, der i så fald er 5.

De ved de i afsnit 3 omtalte prøver og målinger konstaterede resultater med hensyn til hørelse, intelligens og syn anføres ud for kapacitetsprofilens kvaliteter ligeledes med karakterer fra 0-5. For de enkelte kvaliteter anvendes de i bilag 1 og 2 anførte karakter-skalaer.

Såfremt en værnepligtig nægter at medvirke til sessionsbehandlingen, og det ikke er muligt ved et senere sessionsmøde at formå ham til at medvirke, kan karaktererne i tjenstdygtighedsprofilen fastsættes skønsmæssigt på grundlag af de for sessionen foreliggende oplysninger.

5. Udskrivningen.

De i tjenstdygtighedsprofilen i skalaen 0-5 anførte karakterer danner grundlag for sessionens fastsættelse af den værnepligtiges tjenstdygtighedsvedtegning og dermed for sessionens afgørelse af den værnepligtiges egnethed.

Der findes følgende . tjenstdygtighedsvedtegninger:

Ubetinget tjenstdygtig (T): Vedtegningen gives til værnepligtige, der som laveste karakter i tjenstdygtighedsprofilen har karakteren 3.

Betinget tjenstdygtig (B): Vedtegningen gives til værnepligtige, der som laveste karakter i tjenstdygtighedsprofilen har karakteren 2.

Betinget tjenstdygtig til garnisonstjeneste (B:Gt): Vedtegningen gives til værnepligtige, der som laveste karakter i tjenstdygtighedsprofilen har karakteren 2, og som af sessionen alene skønnes tjenstdygtig til garnisonstjeneste.

Betinget tjenstdygtighed til tjeneste i Hjemmeværnet (B:Hv): Vedtegningen kan gives til værnepligtige der i tjenstdygtighedsprofilen har karakteren 1 eller til værnepligtige, der i tjenstdygtighedsprofilen har karakteren 0, og som af sessionen skønnes tjenstdygtig til hjemmевærnstjeneste.

Værnepligtige, der i tjenstdygtighedsprofilen har karakteren 0, eller værnepligtige, der i tjenstdygtighedsprofilen har karakteren 1, og som ikke af sessionen udskrives med vedtegningen betinget tjenstdygtig til hjemmевærnet, erklæres tjenstudygtige (TU).

Efter at sessionen har taget stilling til de værnepligtiges tjenstdygtighed, fastsættes med de i det følgende nævnte undtagelser for samtlige værnepligtige, bortset fra de værnepligtige, der er erklæret for tjenstudygtige (TU), en mødesteds-/eller fordelingsvedtegning.

Vedtegningerne fastsættes på sessionen på baggrund af en samtale med den værnepligtige.

Mødestedsvedtegning angiver det tjenestested, hvortil en værnepligtig - hans egnethed forudsat - så vidt muligt vil blive bestemt til at møde.

Vedtegningen forbeholdes værnepligtige, der kan dokumentere et særligt behov herfor. Som eksempel herpå kan nævnes værneplig-

tige, der er gift eller lever i fast samlivsforhold. Det er forudsat, at mødestedsvedtegnin-
g først meddeles, efter at den værnepligtige på sessionen er blevet vejledet om de foreliggende muligheder for indkaldelse og udførligt har redegjort for og begrundet sit ønske. Da vedtegningen indebærer en væsentlig begrænsning af fordelingsmyndighedens mulighed for at placere den værnepligtige, er det af største vigtighed, at der udvises mådehold ved anvendelsen af mødestedsvedtegnin-
g.

Værnepligtige med tjenstdygtighedsvedtegnin-
g B:Gt og B:Hv meddeles ikke mødestedsvedtegnin-
g.

Forud for hver sessionsperiode fastsættes, hvilke tjenestesteder, der i sessionsperioden kan registreres som mødesiidsvedtegnin-
g.

*Fordelingsvedtegnin-
g* meddeles til de værnepligtige, der ikke opfylder betingelserne for at opnå en mødestedsvedtegnin-
g. Vedtegningen angiver - den værnepligtiges egnethed forudsat - hans primære og sekundære ønske om indkaldelse til et bestemt tjenestested/et bestemt geografisk område. Også denne vedtegnin-
g forudsætter, at den værnepligtige på sessionen vejledes nærmere om sine muligheder for aftjening af værnepligt samt om vedtegningens indhold og konsekvenser. Konsekvenserne af vedtegningen vil blive, at den værnepligtige søges indkaldt i overensstemmelse med sit primære ønske, og såfremt dette ikke kan opfyldes i overensstemmelse med sit sekundære ønske. Kan heller ikke dette opfyldes, vil han blive søgt placeret bedst muligt.

Værnepligtige med tjenstdygtighedsvedtegnin-
g B:Gt og B:Hv meddeles hverken mødesteds- eller fordelingsvedtegnin-
g.

Forud for hver sessionsperiode fastsættes, hvilke tjenestegrene og geografiske områder, der i sessionsperioden kan registreres som fordelingsvedtegnin-
g.

*Spærretidsvedtegnin-
g* angiver det tidligste tidspunkt indenfor den til sessionsperioden svarende normale indkaldelsesperiode, til

hvilket den værnepligtige kan indkaldes. Den værnepligtiges mødetidspunkt indenfor den normale indkaldelsesperiode kan ikke udskydes længere end til udgangen af det år, i hvilket den værnepligtige fylder 26 år. For fastsættelsen af vedtegningen gælder iøvrigt samme regler som for meddelelse af udsættelse med indkaldelse, jfr. § 26 i lov om værnepligt, lovbekendtgørelse nr. 15 af 20. januar 1970.

Spærretidsvedtegnin-
g fastsættes alene, såfremt den værnepligtige på grundlag af den på sessionen modtagne vejledning fremsætter ønske herom.

6. Orientering om det videre værnepligtsforløb.

Alle værnepligtige, der udskrives på sessionen, skal af sessionen orienteres om fordelingsfritagelsessystemet (lodtrækningsnum-
mer, frivillig værnepligt, tvangsindkaldelse m. v.), jfr. indenrigsministeriets vejledning til værnepligtige om det videre værnepligtsforløb.

7. Ikrafttræden.

Cirkulæret træder i kraft den 1. januar 1979.

Cirkulærets bestemmelser anvendes på værnepligtige, der sessionsbedømmes efter cirkulærets ikrafttræden den 1. januar 1979, dog således, at reglerne i indenrigsministeriets cirkulære af 22. december 1954 indeholdende regulativ for bedømmelse af de værnepligtiges tjenstdygtighed fortsat anvendes ved eventuelle senere bedømmelser af tjenstdygtigheden for værnepligtige, der er blevet bedømt af en session inden den 1. januar 1979.

Ved bedømmelse af værnepligtige, der før den 1. januar 1979 af en session er blevet forbigået til efter dette tidspunkt, anvendes nærværende cirkulæres bestemmelser, medmindre den værnepligtige ønsker sig bedømt efter reglerne i ovennævnte cirkulære af 22. december 1954.

Indenrigsministeriet, den 8. november 1978.

KNUD ENGBAARD.

Louis Heegaard.

Bilag 1.

Bestemmelser for bedømmelsen af de værnepligtiges hørelse, intelligens, syn og farvesans.

1. Bedømmelse af de værnepligtiges hørelse.

A. Audiometerprøver.

Som grundlag for vurderingen af de værnepligtiges hørelse skal foreligge et audiogram optaget med luftledning. Ved optagelsen af audiogrammet foretages måling på frekvenserne 500, 1000, 2000, 3000, 4000, 6000 og 8000 Hz. Der foretages indledningsvis screening svarende til 20 db.

For frekvenser, som ikke kan opfattes med en signalstyrke på 20 db, gives en signalstyrke, som den værnepligtige kan høre, hvorefter signalstyrken reduceres med intervaller på 5 db indtil den værnepligtige ikke hører tonen. Styrken af den svagest hørte tone noteres på en audiogramblanket. Målingerne foretages om muligt i et lydisoleret rum.

B. Supplerende undersøgelser.

Prøven kan gentages i tilfælde, hvor det skønnes fornødent.

I alle tilfælde, hvor det optagne audiogram medfører hørekarakteren 3 eller lavere karakter, jfr. afsnit 3, eller i tilfælde, hvor resultatet af prøven er usikkert og ikke entydigt kan bekræftes ved fornyet prøve, f. eks. i tilfælde af utilstrækkelig medvirken fra den værnepligtige, eller fordi optagelsen ikke er foretaget i et efter forholdene tilstrækkeligt lydisoleret rum, kan høretabet kun vurderes endeligt af sessionslægen, når der foreligger oplysninger om en ørelæges bedømmelse af tilstanden, herunder årsagen til høretabet, jfr. afsnit 3.

C. Vurdering af høretab.

Ved vurderingen anvendes det nedenfor under b. anførte, såfremt en ørelæge har skønnet, at høretabet alene skyldes følger af lidelser i øregang og mellemøre. I alle andre tilfælde anvendes det nedenfor under a. anførte.

Ved vurderingen af høretab på frekvenserne 3000, 4000, 6000 og 8000 Hz anvendes følgende beregningsmåde:

Høretabet målt i db for hver af de nævnte frekvenser sammenlægges og summen divideres med 4.

Såfremt den værnepligtige ikke kan opfatte en tone, der gives med audiometerets højeste signalstyrke, beregnes høretabet for den pågældende frekvens som 10 db større end den højeste signalstyrke.

a. Høretab, som ikke af en ørelæge er skønnet alene at være en følge af lidelser i øregang eller mellemøre, vurderes således:

Hørekarakter 5: Intet høretab (normal screening ved 20 db).

Hørekarakter 4: Høretab på eet eller begge ører på højst 25 db for frekvenserne 500, 1000 og 2000 db og et gennemsnitligt høretab på højst 45 db for frekvenserne 3000, 4000, 6000 og 8000 Hz.

Hørekarakter 3: Høretab på bedste øre højst som angivet for hørekarakter 4. Høretab på dårligste øre højst 40 db for frekvenserne 500, 1000 og 2000 Hz og et gennemsnitligt høretab på højst 55 db for frekvenserne 3000, 4000, 6000 og 8000 Hz.

Hørekarakter 2: Høretab på bedste øre højst som angivet for hørekarakter 4. Høretab på dårligste øre højst 50 db for frekvenserne 500, 1000 og 2000 db og et gennemsnitligt høretab på højst 65 db for frekvenserne 3000, 4000, 6000 og 8000 Hz.

Hørekarakter 1: Høretab på bedste øre højst 30 db for frekvenserne 500, 1000 og 2000 Hz og et gennemsnitligt høretab på højst 60 db for frekvenserne 3000, 4000, 6000 og 8000 Hz. Høretab på dårligste øre højst 60 db for frekvenserne 500, 1000 og 2000 Hz og et gennemsnitligt høretab på højst 75 db for frekvenserne 3000, 4000, 6000 og 8000 Hz.

Hørekarakter 0: Høretab større end for hørekarakter 1 angivet.

b. Høretab, der af en ørelæge er skønnet alene at være en følge af lidelser i øregang eller mellemøre, vurderes således:

Hørekarakter 5: Intet høretab (normal screening ved 20 db).

Hørekarakter 4: Høretab på eet eller begge ører på højst 40 db for frekvenserne 500, 1000 og 2000 Hz.

Hørekarakter 3: Høretab på bedste øre højst som angivet for hørekarakter 4. Høretab på dårligste øre højst 50 db for frekvenserne 500, 1000 og 2000 Hz.

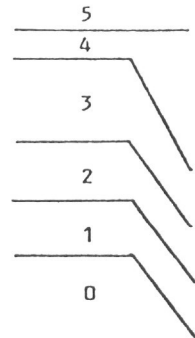
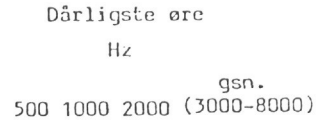
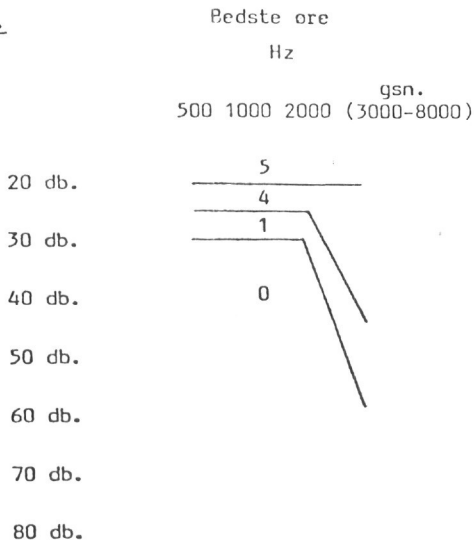
Hørekarakter 1: Høretab på bedste øre højst som angivet for hørekarakter 4. Høretab på dårligste øre over 50 db for frekvenserne 500, 1000 og 2000 Hz.

Hørekarakter 0: Høretab på bedste øre over 40 db for frekvenserne 500, 1000 og 2000 Hz.

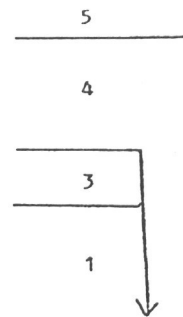
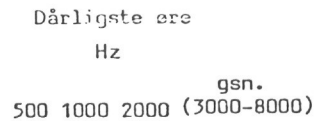
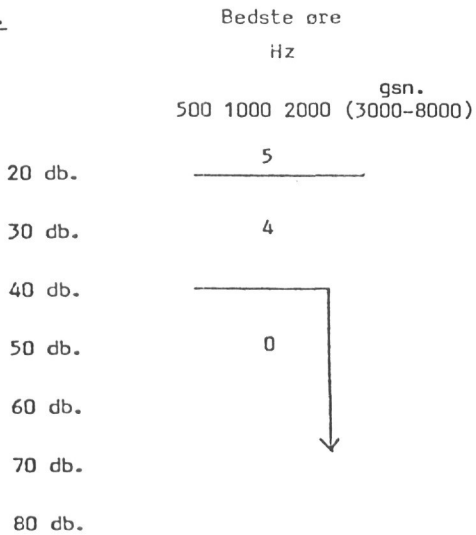
Høretab for frekvenserne 3000, 4000, 6000 og 8000 Hz, der ikke medfører, at den værnepligtige skal bedømmes efter a., giver ikke anledning til nedsættelse af hørekarakteren til 3 eller lavere.

Den nævnte anvendelse af hørekaraktererne kan gengives således:

a.



b.



2. Bedømmelse af de værnepligtiges intelligens.

Antallet af løste opgaver ved den psyko-tekniske prøve omsættes til en karakter i tjenstdygtighedsprofilen efter følgende karak-terskala:

Antal løste opgaver	Karakter
78-35.....	5
34-28.....	4
27-22.....	3
21-16.....	2
15-1.....	1
0.....	0

Såfremt en værnepligtig har undladt at løse opgaver eller har løst el efter hans ud-dannelsesniveau usædvanligt ringe antal op-gaver, kan intelligenskarakteren fastsættes skønsmæssigt. I så fald anføres i stedet for antal løste opgaver talkoden 99. Man bør dog søge at få den værnepligtige til at med-virke ved sessionsbehandlingen, og der kan i tilfælde, hvor den værnepligtige ikke har medvirket, gives ham pålæg om at møde på session påny.

3. Bedømmelse af de værnepligtiges syn.

Den almindelige synsprøve på sessionen, der danner grundlag for bedømmelsen af de værnepligtiges syn, udføres i 6 meters synsaf-stand (lysvej) fra en synstavle, der er kon-strueret til denne afstand. Kun når synsstyr-ken er under 6/60 må aflæsningsafstanden reduceres. I så fald anføres synsstyrken som en brøk, hvis tæller angiver afstanden i me-ter, hvorfra det tal eller bogstav, der på tav-len er beregnet til læsning i 60 meters af-stand, læses, og hvis nævner anføres med den givne liniebetegnelse »60«, f. eks. 3/60 eller 1/60.

Såfremt sessionslægen skønner, at den

værnepligtige simulerer, vil dette kunne un-dersøges ved at sammenligne resultatet af prøven på 6 meters afstand med en supple-rende prøve med spejlaflæsning, det vil sige med spejl i 3 meters afstand (6 m. lysvej) - hvis spejlaflæsning er til rådighed.

Sessionslægen bør være opmærksom på, at nærsynede ved at knibe øjnene sammen kan opnå en bedre synsstyrke end synsstyrken uden sammenkniben, og at det er den sidst-nævnte, der danner det normale grundlag for synsprøvevurderingen.

Ved bedømmelsen anvendes følgende ka-rakterskala:

	Højre	Venstre	
Synskarakter 5	mindst 6/9	mindst 6/9	uden korrektion
<u>Synskarakter 4</u>	mindst 6/9	mindst 6/18	uden korrektion
Synskarakter 3	mindst 6/12	mindst 6/24	evt. med korrektion
Synskarakter 2	mindst 6/12	mindst 6/60	evt. med korrektion
eller.....	mindst 6/60	mindst 6/12	evt. med korrektion
Synskarakter 1	mindst 6/18	mindst 6/60	evt. med korrektion
eller.....	mindst 6/60	mindst 6/18	evt. med korrektion
Synskarakter 0	ringere end synskarakter 1.		

4. Bedømmelse af de værnepligtiges farvesans.

Undersøgelsen af de værnepligtiges farve-sans foretages ved anvendelse af farvesans-tavler. Ved brugen af disse farvesanstavler anvendes dagslys, om fornødent en speciel dagslysbelysning, hvor lyskilden skal have den af fabrikken anbefalede emission.

Resultatet af farvesansundersøgelsen regi-

streres på bedømmelseskortet ved anvendelse af følgende betegnelser, men indgår ikke i kapacitetsprofilen og influerer således ikke på den værnepligtiges tjenstdygtighed:

SIK: Normal farvesans

USIK:Nedsat farvesans.

Bestemmelser for bedømmelse af helbredsmangler

WHO-kode-nummer	Diagnosebetegnelse	Vurdering	Vejledning
I. Infektionssygdomme og parasitære sygdomme.			
011	Lungetuberkulose (tuberculosis pulmonum).	0	Alle tilfælde med aktuel påvist udskillelse af tuberkelbaciller.
019	Følgetilstande efter tuberkulose (tuberculosis, sequelae).	0 0-1 0-4 3-4	Alle tilfælde med tidligere påvist udskillelse af tuberkelbaciller. Tilfælde med nedsat lungefunktion. Andre tilfælde uden tegn på aktivitet. Ophelet primærkompleks, inaktivt i mere end 5 år.
044	Følgetilstande efter akut polio (poliomyelitis acuta, sequelae).	0-4	Afhængig af graden.
135	Boeck's sarkoid (sarcoidosis Boeck)	0-1 0-4	Tilfælde med symptomer inden for de seneste 3 år. Tilfælde uden symptomer, herunder røntgenologiske forandringer, inden for de seneste 3 år.
000-136	Infektionssygdomme og parasitære sygdomme (morbi infectiosi et parasitarii)	0	Kroniske bacillebærere.
II. Svulster.			
140-199	Ondartede svulster (neoplas-mata maligna).	0	
200-209	Svulster i lymfatisk og bloddannende væv (neoplas-mata telae lymphaticae et haematopoieticae).	0	
210-228	Godartede svulster (neoplas-mata benigna).	0-2 0-4	Tilfælde med indskrænket arbejdsevne. Andre tilfælde.

WHO-kode-nummer	Diagnosebetegnelse	Vurdering	Vejledning
-----------------	--------------------	-----------	------------

III. Endokrine sygdomme, ernæringssygdomme og stofskiftesygdomme.

240	Atoksisk (simpel) struma (struma diffusa non toxica).	0	Tilfælde med kompression af lufttrør.
		0-2	Tilfælde, der kræver vedvarende behandling.
		0-4	Andre tilfælde.
242	Tyreotoksikose med eller uden struma (thyreotoxicosis cum sive sine struma)	0	Tilfælde, der kræver behandling.
		0-2	Andre tilfælde.
250	Sukkersyge (diabetes mellitus).	0	Glucosuria renalis uhinderlig.
257	Forstyrrelse i testiklens indre sekretion (dysfunctio testicularis).	0	Tilfælde, der kræver vedvarende behandling.
		0-1	Andre tilfælde med ændringer af sekundære køns karakterer.
		2-4	Andre tilfælde.
258	Funktionsforstyrrelse i flere endokrine kirtler og andre sygdomme i disse (insufficiencia polyglandularis et morbi alii systematis endocrini). (Dværgvækst).	0	Højde 146 cm eller mindre.
		1	Højde 147-151 cm.
		0	Tilfælde, der kræver vedvarende behandling.
277	Fedme uden angivelse af endokrin ætiologi (adipositas, causa endocrina non indicata).	0-4	Andre tilfælde.
		0-4	Bør i almindelighed ikke medføre 0, men såfremt der foreligger meget høj grad af fedme, der hindrer almindelig arbejdsdygtighed, kan 0 dog gives.

IV. Sygdomme i blod og bloddannende organer.

286	Koagulationsforstyrrelser (defectus coagulationis).	0-1	Tilfælde med kliniske symptomer.
		0-4	Andre tilfælde.

V. Psykiske lidelser m. v.

295	Skizofreni (schizophrenia).	0	
-----	-----------------------------	---	--

WHO-kode-nummer	Diagnosebetegnelse	Vurdering	Vejledning
296	Affektive psykoser (maniodepressiv psykose) (psychoses affectivae (psychosis manio-depressiva)).	0	Tilfælde, der kræver vedvarende behandling.
299	Psykose (ikke entydigt klassificeret)(psychosis).	0-2 0-1 0-4	Andre tilfælde. Tilfælde med varighed over 2 år og med indvirkning på arbejdsevnen. Andre tilfælde.
300	Neuroser (neuroses).	0-1 0-4	Tilfælde med varighed mere end 2 år og med indvirkning på arbejds- og tilpasningsevnen. Andre tilfælde.
301	Depressioner af ikke-psykotisk karakter, se kap. XV. Personlighedsforstyrrelser (dissordines personalitatis) herunder karakterneuroser og persona immatura.	0-1 0-4	Tilfælde med varighed mere end 2 år og med gentagne sociale tilpasningsvanskeligheder. Andre tilfælde.
302	Seksuelle afvigelser (deviationes sexuales).	0-1 0-4	Tilfælde med psykiske komplikationer. Andre tilfælde.
303	Alkoholisme (alcoholismus).	0-3	
304	Afhængighed af farmaka (dependentia. e pharmacis).	0-3	
306	Symptomer fra nervesystemet, som ikke kan klassificeres andetsteds (symptomata definita systematis nervosi alibi non classificabilis).	0-4	
306.09	Stammen (balbutio).	0-4	
306.10	Orddøvhed (dysphasia infantilis).	0-4	
306.11	Ordblindhed (dyslexia infantilis).	0-4	

WHO-kode-nummer	Diagnosebetegnelse	Vurdering	Vejledning
306.69	Bestående ufrivillig vandladning (enuresis).	0 1-4	Hyppig. Andre tilfælde.
310	Sinke stadium og åndssvaghed i letteste grad (intelligentia subnormalis levis. Inferioritas intellectualis).	0-2	Bedømmelsen afhængig af intelligensprøveresultaterne og andre foreliggende oplysninger, herunder samtale med den værnepligtige.
315	Ikke nærmere specificeret åndssvaghed (retardatio mentalis non specificata. Oligophrenia).	0	

VI. Sygdomme i nervesystem og sanseorganer.

340	Dissemineret sklerose (sclerosis disseminata).	0	
345	Epilepsi (epilepsia).	0 0-2 0-4	Tilfælde med anfald inden for de sidste 5 år trods behandling. Tilfælde uden anfald inden for de sidste 5 år med behandling. Tilfælde uden anfald inden for de sidste 5 år uden behandling.
346	Migræne (hemicrania).	0-4	
361	Betændelse i øjenlågsrand (blepharitis).	3-4	
363	Betændelse i hornhinde (keratitis).	0-1 2-4	Gentagne eller sværere tilfælde. Lettere tilfælde.
360-369	Inflammatoriske øjensygdomme (morbi inflammatorii oculi).	0-4	Hertil henføres betændelse i regnbuehinde, synsnerve, årehinde og nethinde.

WHO-kode-nummer	Diagnosebetegnelse	Vurdering	Vejledning
370	Refraktionsanomalier (anomaliae refractionis).	0—4	Nærsynethed (myopi), myopisk astigmatisme eller disse refraktionsanomalier tilsammen og ligeledes langsynethed (manifest hypermetropi), hypermetropisk astigmatisme eller disse refraktionsanomalier tilsammen på mindst 8 dioptrier medfører synskarakter 1, blot anomalien er til stede på eet øje. Nærsynethed (myopi), myopisk astigmatisme eller disse refraktionsanomalier tilsammen og ligeledes langsynethed (manifest hypermetropi), hypermetropisk astigmatisme eller disse refraktionsanomalier tilsammen på 10 dioptrier eller over medfører synskarakter 0, blot anomalien er til stede på eet øje. Mindre refraktionsanomalier gives synskarakter afhængig af synsstyrken med eller uden korrektion. Se vejledning herom.
371	Uklarhed af hornhinde (opacitas corneae).	0—4	Afhængig af synssvækkelsen.
373	Skelen (strabismus).	0—4	Afhængig af synssvækkelsen.
376	Nethindeløsning (ablatio, amotio retinae).	0	Også hvis nethindeløsning er opereret med godt resultat.
379	Blindhed (amaurosis).	0	Ensidig blindhed medfører også 0.
380	Betændelse i det ydre øre (otitis externa).	2—4	
381	Mellemørebetændelse uden mastoidit (otitis media, mastoiditide non indicata).	0	Tilfælde med trommehindedefekt og vedvarende udflod inden for det sidste år og tilfælde behandlet med myringoplastik.
		1—2	Tilfælde med trommehindedefekt uden udflod.
		3—4	Andre tilfælde.
382	Mellemørebetændelse med mastoidit (otitis media cum mastoiditide).	0	Tilfælde med trommehindedefekt og vedvarende udflod inden for det sidste år og tilfælde behandlet med myringoplastik.
		1—2	Tilfælde med trommehindedefekt uden udflod.

WHO-kode-nummer	Diagnosebetegnelse	Vurdering	Vejledning
		3-4	Andre tilfælde.
386	Otosklerose (otosclerosis).	0	
387	Andre sygdomme i øre og processus mastoideus (alii morbi auris et processus mastoidei).	0-4	Afhængig af høretabet. Hertil henføres DNA (Degeneratio nervi acustici).
388	Døvstumhed (surdomutitas).	0	
389	Anden døvhed (surditas alia).	0-4	Afhængig af høretabet.

VII. Sygdomme i kredsløbsorganer.

390	Gigtfeber uden oplysning om hjertesygdom (febris rheumatica (morbo cordis non indicato)).	0	Tilfælde med recidiv eller symptomer inden for de seneste 5 år.
		0-3	Andre tilfælde.
391	Gigtfeber med hjertesygdom (febris rheumatica activa cum morbo cordis).	0	
393-398	Kroniske, rheumatiske hjertesygdomme (morbi chronici rheumatici cordis).	0	
401	Godartet blodtryksforhøjelse af ukendt årsag (hypertensio arterialis essentialis benigna).	0	Tilfælde, der kræver vedvarende behandling.
454	Åreknuder i underekstremiteter (varices venarum extremitatum inferiorum).	0-4 0-1	Andre tilfælde. Tilfælde med hudforandringer.
455	Hæmorrider (tumores hæmorrhoidales).	0-4 0-4	Andre tilfælde.
456	Åreknuder med anden oplyst lokalisation (varices venarum, loco alio indicato), (varicocele).		

WHO-kode-nummer	Diagnosebetegnelse	Vurdering	Vejledning
		1-4	

VIII. Sygdomme i åndedrætsorganer.

491	Kronisk bronkit (bronchitis chronica).	0	Hyppigt recidiverende tilfælde eller tilfælde, der kræver vedvarende behandling.
		1-3	Andre tilfælde.
492	Udvidelse af lunger (emphysema pulmonum).	0-1	Tilfælde med nedsat lungefunktion.
		2-3	Andre tilfælde.
493	Astma (asthma).	0	Hyppigt recidiverende tilfælde, der kræver vedvarende behandling.
		1-4	Andre tilfælde.
502	Kronisk svælgkatar og næsesvælgkatar (pharyngitis et nasopharyngitis chronica).	0-4	
503	Kronisk bihulebetændelse (sinusitis chronica).	0-2	Tilfælde, der har krævet otologiske indgreb inden for de sidste 2 år.
		1-3	Andre tilfælde.
504	Skæv næseskillevæg (deviatio septi nasi).	2-4	
507	Høfeber, høsne (rhinitis allergica).	0-1	Tilfælde, der kræver vedvarende behandling.
		1-4	Andre tilfælde.
512	Spontan luftansamling i lunge- sæk (pneumothorax spontaneus).	0-1	Tilfælde med recidiv.
		0-2	Andre tilfælde.

IX. Sygdomme i fordøjelsesorganer.

521	Sygdomme i tænders hårde væv (morbi adamantinae, dentini et cementi dentium).	2-4	Herunder hel eller delvis tandmangel.
-----	---	-----	---------------------------------------

WHO-kode-nummer	Diagnosebetegnelse	Vurdering	Vejledning
531	Sår i mavesæk (ulcus ventriculi).	0	
532	Sår på tolvfingertarm (ulcus duodeni).	0	
535	Mavekatar (gastritis et duodenitis).	0-3 2-4	Tilfælde der kræver vedvarende diæt eller anden behandling. Andre tilfælde.
550	Lyskebrok uden oplysning om tarmslyng (hernia inguinalis, incarceration non indicata).	0-2	
564	Forstyrrelser i tarmfunktioner (functiones laesae intestini).	0-3 1-4	Tilfælde, der kræver vedvarende diæt eller anden behandling. Andre tilfælde.
568	Bughindesammenvoksninger, adhærencer (adhaesiones peritonei).	0-3	
570	Akut og subakut leverbetændelse (levernekrose) (hepatitis acuta et subacuta (necrosis hepatis)).	0	Tilfælde med bestående nedsat leverfunktion.
571	Levercirrhose, skrumpeliver (cirrhosis hepatis).	0-4 0	Andre tilfælde (ophelede).

X. Sygdomme i urin- og kønsorganer.

580	Akut nyrebetændelse (glomerulonephritis (nephritis) acuta).	0 0-3	Tilfælde inden for de seneste 3 år. Andre tilfælde.
581	Nefrotisk syndrom, nefrose (syndroma nephroticum, nephrosis).	0	
582	Kronisk nyrebetændelse (glomerulonephritis (nephritis) chronica).	0	

WHO-kode-nummer	Diagnosebetegnelse	Vurdering	Vejledning
590	Infektiøse sygdomme i nyrer herunder øvre urinveje (morbi infectiosi renum).	0-1 0-4	Tilfælde med recidiv inden for de seneste 3 år. Andre tilfælde.
591	Hydronefroze (hydronephrosis).	0-1	
592	Sten i nyre og urinleder (nephrolithiasis et ureterolithiasis).	0-1 0-2 0-4	Gentagne stenafgang eller bestående stendannelse. Andre tilfælde inden for de seneste 2 år. Andre tilfælde for mere end 2 år siden.
603	Vandbrok (hydrocele).	1-4	

XII. Sygdomme i hud og underhud.

692	Eksem og kontaktdermatitis (eczema et dermatitis contactus).	0-4	
696	Psoriasis og lignende tilstande (psoriasis et conditiones similes).	0-4	
698	Kløe og beslægtede tilstande (pruritus et conditiones relatedae).	0-4	
700	Ligtorne og hård hud (clavus et callositas).	1-4	
703	Sygdom i negle (morbi unguium).	1-4	
706	Sygdom i talgkirtler (morbi glandularum sebacearum).	0-2 3-4	Sværere tilfælde med gentagen dannelse af bylder. Andre tilfælde.
708	Nældefeber (urticaria).	0-4	Herunder Quinckes ødem.

WHO-kode-nummer	Diagnosebetegnelse	Vurdering	Vejledning
XIII. Sygdomme i knogler, bevægelsessystem og bindevæv.			
712	Leddegigt og beslægtede sygdomme (Arthritis rheumatoides et morbi relati).	0-2	
713	Slidgigt og beslægtede tilstande (Osteo-arthritis et conditiones relatae).	0-3	
717	Anden gigt uden for leddene. (Rheumatismus alius non articularis).	1-4	Herunder lumbago uden ischias samt torticollis.
722	Forbruskninger (osteocondrosis) (Scheuermann, Osgood-Schlatter, Calvé-Legg-Perthes).	0	Lokaliseret til hofted.
		0	Scheuermanns sygdom i lænde- og nederste brysthvirvler.
		0-4	Andre tilfælde.
724	Sygdomme i bruskskiver og ledbrusk (Morbi meniscorum et alii morbi cartilaginis articuli).	0-1	Tilfælde med vedvarende symptomer, herunder væsentligt sekundært muskelsvind.
		0-4	Andre tilfælde.
725	Sygdomme i brusk mellem ryghvirvler (Diskusprolaps) (Morbi disci intervertebralis).	0	Opererede tilfælde og tilfælde med neurologiske udfaldssymptomer.
		0-2	Andre tilfælde.
727	Stift led (Ankylosis articuli).	0	Tilfælde i skulder, albue, håndled, hofte, knæ, ankel eller storetås grundled.
		0-4	Andre tilfælde.
731	Betændelse i ledkapselhinde, slimsæk og seneskede (Synovitis, bursitis et tendovaginitis).	0-4	
735	Rygskævhed (Curvatura columnae vertebralis).	0	Tilfælde, der kræver korsetbehandling eller brug af specialsyet tøj.
		0-4	Andre tilfælde.
736	Platfod (Pes planus).	0-2	Tilfælde, der kræver brug af specialsyet ortopædisk fodtøj, samt andre sværere tilfælde.

WHO-kode-nummer	Diagnosebetegnelse	Vurdering	Vejledning
		2-4	Andre tilfælde.
XIV. Medfødte misdannelser.			
744	Medfødte misdannelser i øje (Maleformationes congenitae oculi).	0-4	Herunder nystagmus congenitus. Vurderingen kan være ringere end svarende til en eventuel synssvækkelse.
745	Medfødte misdannelser i øre, ansigt og hals (Maleformationes congenitae auris, faciei et colli).	0-4	
746	Medfødte misdannelser i hjerte (Maleformatio congenita cordis).	0	
749	Hareskår og ganespalte (Cheilognathopalatoschisis).	0	Bestående hareskår eller ganespalte.
		0-4	Andre tilfælde.
752	Medfødte misdannelser i kønsorganer (Maleformationes congenitae organorum genitalium).	0-4	
753	Medfødte misdannelser i urinveje (Maleformationes congenitae viarum urinarium).	0	Mangel af en nyre.
		0-4	Andre tilfælde.
754	Medfødt hælfod (Talipes congenitus).	0	Tilfælde, der kræver brug af specialsyet
		0-3	fødtøj. Andre tilfælde.
755	Andre medfødte misdannelser af ekstremiteterne (Aliae maleformationes congenitae extremitatum).	0-1	Forkortning af et ben mere end 3 cm.
		2-4	Forkortning af et ben indtil 3 cm.
		0-4	Andre tilfælde.
756	Andre misdannelser i knogler og muskler (Aliae maleformationes congenitae ossium et musculorum).	0-4	

WHO-kode-nummer	Diagnosebetegnelse	Vurdering	Vejledning
-----------------	--------------------	-----------	------------

XV. Symptomer og mangelfuldt definerede tilstande.

780–789	Symptomer fra angivet organsystem eller organ (Symptomata systematis sive organi definiti).	0–4	Hertil henføres f. eks.: tachycardi, lipotymi, arthralgi, hyperhidrose, albuminuri, nystagmus
790–796	Ufuldstændigt oplyste sygdomme (Morbi male definiti).	0–4	Hertil henføres f. eks.: nervøsitet af ikke-psykotisk karakter, asteni, depression, hovedpine

XVI. Traumer, forgiftninger, anden voldelig legemsbeskadigelse (beskadigelsens natur).

800–829	Knoglebrud (Fracturae).	0–4	
830–839	Ledskred (Luxatio articuli).	0–4	
840–849	Forvridning og overrivning af ligamenter i led. (Distorsio articuli et ruptura ligamenti).	0–4	
850–854	Intrakranielle læsioner (laesiones traumaticae intracraniales).	0–4	
859–869	Læsion af organer i hals, bryst- og bughule samt bækken (Laesio traumatica organorum colli, thoracis, abdominis, pelvis).	0–4	
870–898	Åbent sår og vævssønderrivning (Vulnus, laceratio).	0–4	
900–904	Karlæsioner (Laesio traumatica vasorum).	0–4	
905–909	Læsion af sene og muskel (Laesio traumatica tendennis et musculi).	0–4	
910–918	Overfladisk læsion (Laesio superficialis).	0–4	
920–929	Kvæstelse med intakt hudoverflade (Contusio sine laceratione)		

WHO-kode-nummer	Diagnosebetegnelse	Vurdering	Vejledning
cutis).		0-4	
930-939	Fremmedlegeme, ført ind gennem naturlige legemsåbninger (Corpus alienum orificia naturalia insertum).	0-4	
940-949	Forbrænding og ætsning (Ambustio et corrosio).	0-4	
950-959	Læsion af nerve og rygmarv (Lasio traymatica nervi et medullae spinalis).	0-4	
960-979	Skadelige virkninger af lægemidler.	0-4	
980-989	Toksisk virkning af stoffer, som hovedsagelig stammer fra ikke-medicinske præparater.	0-4	
990-999	Andre skadelige virkninger.	0-4	

Arbejdsgruppen vedr.
uddannelsesregistre.

4. udkast.
(Februar 1978)

BILAG

Redegørelse om de eksisterende uddannelsesregistre samt disses mulige anvendelse af fordelings- og udskrivningsmyndighederne.

På et møde i indenrigsministeriet den 21. april 1977 vedrørende værnepligtsudvalgets skitse til nye udsættelsesregler besluttedes det at lade en arbejdsgruppe udarbejde en oversigt over de uddannelsesregistre, der findes i Danmarks Statistik og andre steder, samt undersøge mulighederne for at lade fordelings- og udskrivningsmyndighederne få adgang til oplysninger herfra.

Undervisningsministeriet påtog sig at lede arbejdet, og gruppen fik følgende sammensætning:

Fuldmægtig Bo Fremming, undervisningsministeriet,
Fuldmægtig Niels Hald, undervisningsministeriet,
Major O. Rasmussen, forsvarskommandoen,
Udskrivningschef Aage Munkgaard, styrelsen for civil værnepligt,
Fuldmægtig Torben Steffensen, indenrigsministeriet.

Herudover havde undervisningsministeriet anmodet Danmarks Statistik om at lade sig repræsentere i gruppen, hvilket institutionen imidlertid ikke ønskede. Uden således at være direkte repræsenteret i arbejdsgruppen deltog dog kontorchef Henrik Munck, Danmarks Statistik, i gruppens 1. møde i juli 1977.

På dette møde modtog arbejdsgruppen en redegørelse om de uddannelsesregistre, der findes eller er under opbygning i Danmarks Statistik. (Der henvises her til vedlagte bilag om uddannelsesstatistikregistre udarbejdet af Danmarks Statistik dateret den 7. juli 1977).

Danmarks Statistik opbygger årligt 5 elevregistre, hvorfra oplys-

ningerne senere overføres til et integreret elevregister. De 5 del (elev)registre omfatter følgende områder:

1. Skoler og kurser, der omfatter alle skoler og kurser, der giver undervisning fra og med 8. klasse til 3.G.
2. Lærlinge, der omfatter alle skoler med lærlingeuddannelser.
3. EFG m.v., der omfatter alle skoler med EFG-uddannelser, tekniske eksamensuddannelser, handelsuddannelser, sociale uddannelser, sundhedsuddannelser samt søfartsuddannelser.
4. Videregående uddannelser, der omfatter alle institutioner med videregående uddannelser.
5. Frie skoler m.v., der omfatter alle efterskoler, højskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler, søfartsskoler m.v.

Disse registre er opbygget således, at de i princippet indeholder samme kategorier af oplysninger. Disse oplysninger vedrører den enkelte elev/studerende (køn, alder, bopælskommune m.v.) samt dels den pågældendes forudgående uddannelse (såvel skoleuddannelse som en eventuel anden uddannelse), dels aktuelle uddannelsesoplysninger (påbegyndelsestidspunkt, studieretning, beståede studietrin samt afgangstidspunkt med oplysning om afgangsårsagen).

Registrene er baseret på en årlig tælling, der normalt afholdes 1. oktober. Forud for denne har de forskellige uddannelsesinstitutioner fra Danmarks Statistik modtaget såvel tilgangs- som bestandsskemaer, der refererende til tællingsdagen henholdsvis skal udfyldes og ajourføres. Medens institutionen selv skal opføre oplysninger om alle nytilkomne elever/studerende siden sidste tællingsdag på tilgangsskemaet, udskriver Danmarks Statistik maskinelt bestandsskemaet på grundlag af oplysningerne om de elever/studerende, der var tilmeldt institutionen sidste år. Institutionen skal herefter blot ajourføre bestandsskemaet med oplysninger om nuværende studietrin, eventuelt studieskift eller med afgangsoplysninger, hvis eleven/den studerende har forladt institutionen.

I Danmarks Statistik fejlsøges det indkomne materiale, og herunder sikrer man sig også, at samme elev/studerende ikke står tilmeldt samme studium ved flere institutioner. Efter en maskinel behandling af materialet udkøres en række standardtabeller til brug for

artikler i Statistiske Efterretninger samt til de respektive ressortministerier. Endelig overføres oplysningerne fra de enkelte delregistre til det integrerede elevregister med henblik på en ajourføring af dette.

Ud over de registre, der findes i Danmarks Statistik, eksisterer der registre på de enkelte uddannelsesinstitutioner. Disse registre, der er opbygget i forskellig form - der findes både manuelle og maskinelle registre - indeholder ud over de oplysninger, der skal afgives til Danmarks Statistik, oplysninger, der er af særlig interesse for den pågældende uddannelse (f.eks. læremesterens navn, adresse m.v. i forbindelse med lærlinguddannelserne). Derimod er undervisningsministeriet ikke i besiddelse af sådanne registre, idet den ovenfor beskrevne indsamlingsprocedure samt registeropbygningen i første halvdel af 1970'erne blev overført til Danmarks Statistik.

Herudover er der opbygget et register til brug for Statens Uddannelsesstøtte. Dette register indeholder oplysninger om de uddannelsessøgendes studiemæssige placering, men set i relation til fordelings- og sessionsmyndighedernes behov lider dette register af den mangel, at det kun omfatter uddannelsessøgende, der modtager uddannelsesstøtte. Registeret indeholder således kun oplysninger om en del af de uddannelsessøgende og vil følgelig ikke kunne anvendes til det her omtalte formål. Endvidere er et register under opbygning for de studerende ved de videregående uddannelsesinstitutioner, hvor der tilstræbes en registrering af deres studiemæssige forløb. Registeret er imidlertid ikke etableret på nuværende tidspunkt og lider i øvrigt set i relation til sessions- og fordelingsmyndighedernes behov for oplysninger af den mangel, at det alene omfatter studerende ved de videregående uddannelser.

Arbejdsgruppen har overvejet på hvilken måde, fordelings- og udskrivningsmyndighederne ville kunne anvende Danmarks Statistiks registre med henblik på at sikre sig, at de elever/studerende, der har opnået udsættelse som følge af en igangværende uddannelse, rent faktisk også følger denne, således at de pågældende i tilfælde af uddannelsesskift eller ophør af uddannelsen snarest vil

kunne indkaldes til normal værnepligtstjeneste eller til sessionsbehandling, hvis denne endnu ikke har fundet sted, jfr. skitsens pkt. 10 og 11.

Dette vil kunne foregå på den måde, at sessions- og fordelingsmyndighederne fra Danmarks Statistik modtog udskrifter fra de forskellige registre, hvoraf den enkelte elevs/studerendes uddannelsesmæssige placering på sidste tællingstidspunkt ville kunne aflæses. På grundlag heraf vil sessionsmyndighederne kunne rette henvendelse til de enkelte elever/studerende vedrørende disses mulighed for at kunne få udsættelse.

Denne ordning lider imidlertid af den mangel, at proceduren med indhentning af oplysninger, fejlopretning, maskinel behandling m.v. er forholdsvis tidskrævende, idet det må forudses, at oplysningerne først vil kunne foreligge omkring 9 måneder efter tællingstidspunktet. Samtidig vedrører indberetningen den periode, der ligger et år forud for tællingstidspunktet, således at der i princippet vil kunne forløbe mellem $1\frac{1}{2}$ og 2 år, før et studieskift eller en studieafbrydelse af denne vej vil komme til fordelings- og sessionsmyndighedernes kendskab. Denne sidstnævnte yderligere forsinkelse vil dog kunne afhjælpes, såfremt den ovenfor beskrevne henvendelse til den enkelte elev/studerende fra sessionsmyndighederne kun gav anledning til udsættelse, såfremt den pågældende herefter fremsendte dokumentation for, at uddannelsen forløb som planlagt. Et sådant krav om dokumentation vil imidlertid ikke kunne forkorte forsinkelsen, der skyldes behandlingen af oplysningerne.

Det er imidlertid over for arbejdsgruppen blevet oplyst, at en sådan ordning ikke vil kunne forventes at blive tiltrådt af Danmarks Statistik. Det er således blevet oplyst, at Danmarks Statistik lægger afgørende vægt på, at den individorienterede del af uddannelsesstatistikken alene anvendes til statistiske formål, og at der derfor ikke ville kunne blive tale om udlevering af oplysninger om enkeltpersoner fra Danmarks Statistiks uddannelsesregistre hverken til private eller andre offentlige myndigheder end dem, der selv i forvejen råder over de pågældende oplysninger, hvilket i dette tilfælde alene vil være den pågældende indberettende uddannelsesinstitution. Danmarks Statistiks registre er således alene oprettet med henblik på at dække statistiske formål, og regis-

trenes oplysninger vil følgelig i henhold til institutionens praksis ikke kunne anvendes til administrative formål som f.eks. den her omhandlede vedrørende mulighederne for at opnå udsættelse.

(Dette er på et tidligere stadium i behandlingen af værnepligtsudvalgets skitse - i september 1976 - meddelt indenrigsministeriet fra Danmarks Statistik, og det samme blev fra institutionen i maj 1977 meddelt undervisningsministeriet som begrundelse for, at man ikke ønskede at lade sig repræsentere i nærværende arbejdsgruppe).

I tilknytning hertil skal det oplyses, at undervisningsministeriet har meddelt arbejdsgruppen, at man derfra ikke agter at tage lov-mæssige initiativer, der enten gør det til en pligt for Danmarks Statistik eller uddannelsesinstitutionerne at afgive oplysninger til sessions- og fordelingsmyndighederne. Arbejdsgruppen har følgelig måttet konkludere, at det ovenfor beskrevne løsningsforslag ikke kan anbefales, da det ikke vil kunne gennemføres i praksis.

På baggrund heraf har arbejdsgruppen overvejet en anden form for indberetning til sessions- og fordelingsmyndighederne. Denne går ud på, at uddannelsesinstitutionerne indsender samme oplysninger til sessions- og fordelingsmyndighederne, som de i forbindelse med den årlige tælling indsender til Danmarks Statistik. Dette vil rent praktisk kunne foregå derved, at sessions- og fordelingsmyndighederne modtager en kopi af indberetningsskemaerne til Danmarks Statistik, således at proceduren ikke vil betyde merarbejde for den enkelte uddannelsesinstitution.

En sådan ordning indebærer både fordele og mangler. En fordel vil være, at sessions- og fordelingsmyndighederne vil modtage oplysningerne væsentligt tidligere, end hvis de skulle afvente Danmarks Statistiks behandling af det indsendte materiale. Her over for står, at indberetningsmaterialet ikke er fejlsøgt og som følge heraf kan være behæftet med fejl og mangler af forskellig karakter, hvilket i nogen grad vil forringe dets anvendelsesmuligheder. Endvidere kan det tænkes, at enkelte institutioner vil vægre sig ved at afgive oplysninger til andre end Danmarks Statistik, hvil-

ket kunne nødvendiggøre et lovmæssigt initiativ for at forhindre denne situation i at opstå. Undervisningsministeriet har imidlertid meddelt arbejdsgruppen, at man på nuværende tidspunkt, hvor der i offentligheden er megen debat om registre, og hvor der i visse kredse hersker en nærmest udtalt registerfrygt, ikke agter at tage nogen initiativer af lovmæssig karakter for at forhindre vægringer. Såfremt den beskrevne ordning skulle realiseres, vil ministeriet ikke gå videre end at henstille til institutionerne, at de sender en kopi af oplysningerne til sessions- og fordelingsmyndighederne. Da der eksisterer både offentlige og forskellige former for private uddannelsesinstitutioner, hvor ministeriets styreformer er varierende, vil en sådan henstilling i sig selv ikke være nok til at forhindre eventuelle vægringer.

Uanset at undervisningsministeriet ikke agter at forhindre vægringer gennem et lovgivningsmæssigt initiativ, har arbejdsgruppen forelagt foreslaget for Danmarks Statistik. Denne institution har i november 1977 meddelt arbejdsgruppen, at man ikke kan acceptere forslaget. Det anføres i svaret, at det forhold, at oplysningerne i så fald ikke udleveres fra Danmarks Statistik, men fra den enkelte uddannelsesinstitution i form af kopi af den statistiske indberetning til Danmarks Statistik, vil efter Danmarks Statistiks opfattelse kunne bidrage til at skabe unødigt usikkerhed omkring Danmarks Statistiks generelle praksis vedrørende beskyttelse af statistiske primæroplysninger og vil herigennem kunne afføde reaktioner, der vil kunne vanskeliggøre opretholdelsen af ajourføringen af Danmarks Statistiks uddannelsesregistre.

I tilknytning hertil har Danmarks Statistik peget på, at den foreslåede løsning vil indebære nogle praktiske vanskeligheder, idet indberetningerne allerede nu i et vist omfang sker maskinelt, det vil sige i form af fremsendelse af magnetbånd med de krævede oplysninger, og at denne indberetningsform fremtidig må forventes anvendt i øget omfang.

På denne baggrund har arbejdsgruppen måttet konkludere, at heller ikke dette løsningsforslag kan anbefales, da det ikke vil kunne gennemføres i praksis.

En tredje mulighed - som har været fremført fra undervisningsministeriets side - består i, at det pålægges de værnepligtige, der har opnået udsættelse, selv over for udskrivningsmyndighederne at dokumentere, at de fortsat var aktive studerende. Dette kunne f.eks. foregå ved, at de pågældende én gang årligt fremsendte en attestation fra deres uddannelsesinstitution med de relevante oplysninger. Dette kunne suppleres med en bestemmelse om, at værnepligtige, der forsømte denne indberetning straks ville blive tilsagt til session eller aftjening af værnepligt. En gennemførelse af denne ordning vil overflødiggøre spørgsmålet om sessions- og fordelingsmyndighedernes behov for at få adgang til de eksisterende uddannelsesregistre.

Undervisningsministeriets repræsentant i arbejdsgruppen har anbefalet, at dette tredje løsningsforslag realiseres, men forsvarsministeriets, indenrigsministeriets og udskrivningsvæsenets repræsentanter har anført, at en gennemførelse af dette forslag ikke vil betyde en forbedring af den nuværende ordning, hvorefter der er adgang dels til «alene at meddele udsættelse for kortvarige tidsrum, f.eks. 1 år, dels til at gøre meddelelse af udsættelse betinget af, at den værnepligtige dokumentere, at han er aktivt studerende. Den 3. løsningsmulighed vil således ikke indebære de øgede kontrolmuligheder, der har ligget til grund for forsvarsministeriets tiltræden af 1976-skitsen, som blandt andet ville have betydet at udskrivnings- og fordelingsmyndighederne blev forsynet med underretning om uddannelsesituationen for så betydningsfulde værnepligtsgrupper som f.eks. gymnasiaster og elever til højere forbedelseseksamen. Hertil kommer, at et vel tilrettelagt indberetningssystem administrativt vil være langt den fordelagtigste ordning.

Arbejdsgruppen må fælgelig konkludere, at der i dag ikke er mulighed for, at sessions- og fordelingsmyndighederne får adgang til de eksisterende uddannelsesregistre, samtidig med at der ikke i arbejdsgruppen har kunnet opnås enighed om at anbefale det tredje løsningsforslag.

Det skal tilføjes, at indenrigsministeriets og forsvarsministeriets repræsentanter har fremsat ønske om, at undervisningsministeriets ændrede holdning til register spørgsmålet nærmere tydeliggøres i

rapporten. Undervisningsministeriets repræsentant har imidlertid været af den opfattelse, at dette ikke var nødvendigt, da der er tale om registre, der henhører under Danmarks Statistik, og da der i rapporten udførligt er redegjort for denne institutions synspunkter vedrørende dette spørgsmål.

FORSVARSMINISTERIET

BILAG 5

Slotsholmsgade 10 - 1216 København K.

Telefon (01) 11 62 00

Nr..

2.Kt.K.4-17/71/ 33

DATO:

18. januar 1978

Til Indenrigsministeriet

Eft. : Forsvarskommandoen.

Emne : Reform af udskrivningsvæsenet.

Ref. : IMN skr. 2.a.KT.j.nr.1973/2002-2 af 24/6 1977.

Bilag: Forsvarskommandoens notat af 10/11 1977 vedrørende reform af udskrivningsvæsenet.

Ved ref. har Indenrigsministeriet anmodet Forsvarsministeriet om følgende:

1. En redegørelse for aktiviteterne i Forsvarskommandoen med henblik på rekruttering af "frivillige værnepligtige" til brug for en vurdering af, hvorvidt disse aktiviteter vil kunne overtages af en kommende central værnepligtsstyrelse.

2. En udtalelse om, hvorvidt Forsvarsministeriet kan tilslutte sig, at der i givet fald træffes beslutning om, at rekrutteringen af "frivillige værnepligtige" forbliver i Forsvarskommandoen, hvorimod opgaverne med hensyn til fordeling og indkaldelse af de værnepligtige overføres fra forsvarskommandoen til en kommende central værnepligtsstyrelse.

3. En konkretisering af Forsvarsministeriets betænkeligheder og krav i forbindelse med overførelse af administrationen af samtlige værnepligtige indtil mødedagen fra Forsvarsministeriet/Forsvarskommandoen til Indenrigsministeriet/ny værnepligtsstyrelse.

I den anledning har Forsvarskommandoen udarbejdet vedlagte

notat, hvortil Forsvarsministeriet har følgende bemærkninger:

Ad 1. Forsvarsministeriet kan henholde sig til Forsvarskommandoens redegørelse om aktiviteterne i Forsvarskommandoen med henblik på rekruttering af "frivillige værnepligtige".

Ad 2. Forsvarsministeriet deler Forsvarskommandoens opfattelse med hensyn til fordelingsformål og betydningen af, at rekrutteringen af "frivillige værnepligtige" forbliver en uadskillelig del af den samlede fordelingsprocedure. Som følge heraf kan Forsvarsministeriet ikke tiltræde, at der i giver fald træffes beslutning om, at rekrutteringen af "frivillige værnepligtige" forbliver i Forsvarskommandoen, medens de øvrige opgaver vedrørende fordeling og indkaldelse af værnepligtige overføres fra Forsvarskommandoen til en kommende central værnepligtsstyrelse.

Ad 3. forsvarsministeriets tilslutning til forslaget om oprettelse af en central værnepligtsstyrelse, der skal varetage opgaverne med fordeling og indkaldelse af værnepligtige, er fortsat betinget af, at der opnås en for forsvaret tilfredsstillende løsning af udsættelsesspørgsmålet.

Forsvarsministeriet ønsker et udsættelsessystem, der i langt højere grad end det nuværende er baseret på udsættelse med session, således at der ved fordelingen til indkaldelse kan rådes over en mødeklar værnepligtsmasse.

Forsvarsministeriet er fortsat af den opfattelse, at et sådant udsættelsessystem kun kan administreres tilfredsstillende, hvis udskrivningsmyndighederne får adgang til oplysninger i eksisterende og/eller kommende uddannelsesregistre, subsidiært at det pålægges uddannelsesinstitutioner inden for en meget kort frist at indberette alle uddannelsesafslutninger og -skift til værnepligtsmyndighederne. En ordning, hvorefter hver enkelt uddannelsessøgende selv er forpligtet til at indberette om sit uddannelsesforløb, anser Forsvarsministeriet for utilstrækkelig.

På baggrund af de resultater som "Arbejdsgruppen vedrørende uddannelsesregistre i forbindelse med ændring af reglerne for udsættelse med værnepligt" hidtil har opnået, synes det at stå klart, at hverken udskrivningsmyndighederne eller øvrige værnepligtsmyndigheder vil kunne få adgang til de nødvendige oplysninger om uddannelsesforhold.

På det foreliggende grundlag kan Forsvarsministeriet derfor

ikke tiltræde, at administrationen af samtlige værnepligtige indtil mødedagen overføres fra Forsvarsministeriet/Forsvarskommandoen til Indenrigsministeriet/ny værnepligtsstyrelse.

Forsvarsministeriet kan tilslutte sig det af Forsvarskommandoen anførte om mulighederne for at gennemføre en for forsvaret tilfredsstillende hvervning af "frivillige værnepligtige" under sessionsbehandlingen. Det bør således være sessionsofficeren, der har ansvaret for at orientere og vejlede de værnepligtige individuelt om forhold, der vedrører tjenesten i forsvaret, herunder den "frivillige værnepligt", og som fastsætter mødesteds- eller fordelingsvedtegninger for de værnepligtige, der udskrives og ønsker sådanne vedtegninger om indkaldelse til det militære forsvar (jf. ad. 3. b. side 8-9 i bilaget).

Forsvarsministeriet deler Forsvarskommandoens opfattelse med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt en central værnepligtsstyrelse under Indenrigsministeriet vil kunne varetage forsvarets interesser vedrørende den "frivillige værnepligt" på en for forsvaret tilfredsstillende måde; (jf. ad. 3.c. side 9 i bilaget).

P.M. V.

K.G. Konradsen / Else K. Sørensen

Notat

eventuel overflytning af opgaver fra Civilforsvarsstyrelsens
Værnepligtsafdeling til en kommende Værnepligtsstyrelse.

I den efterfølgende vurdering af spørgsmålet om eventuel overflytning af opgaver fra Civilforsvarsstyrelsens Værnepligtsafdeling til en kommende Værnepligtsstyrelse, er der - med baggrund i mødet i Styringskomiteen den 22. maj 1978 - gjort følgende forudsætninger:

- at der ikke er mulighed for at gennemføre Værnepligtsudvalget af 1973's forslag til nye udsættelsesregler.
- at administrationen af værnepligtige til Forsvaret fortsat forbliver i fuldt omfang under Forsvarskommandoen.
- at Forsvarskommandoen fortsat virker som fordelingsmyndighed, også for så vidt angår fremskaffelsen af værnepligtige til dækning af CF-korpsets behov.

I afsnit A er der endvidere gjort den forudsætning, at tjenestetiden for CF-korpsets menige uændret vil være 8 måneder, hvorimod der i afsnit B er gjort den forudsætning, at der som følge af det igangværende udvalgsarbejde om civilforsvaret vil ske en tjenestetidsnedsættelse.

A: 8 måneders tjenestetid i CF-korpset.

Det er Civilforsvarsstyrelsens opfattelse, at efter at det nu står klart, at ingen af værnepligtsmyndighederne vil kunne få adgang til uddannelsesoplysninger i eksisterende/kommende uddannelsesregistre, vil en overførsel af opgaverne med fordeling og indkaldelse af værnepligtige til CF-korpset fra Civilforsvarsstyrelsen til Værnepligtsstyrelsen ikke længere indebære de fordele, som tidligere var forudsat ved Civilforsvarsstyrelsens tilslutning til forslaget om oprettelse af en central Værnepligtsstyrelse, som blandt andet skulle varetage administrationen af samtlige værnepligtige indtil mødedagen, herunder meddele udsættelse med session

i stedet for udsættelse med indkaldelse.

Dette forhold vil yderligere blive forstærket ved, at fordelingsmyndigheds-opcaverne forbliver i Forsvarskommandoen, hvorved der ved fordeling og indkaldelse af værnepligtige til CF-korpset vil blive tale om at involvere tre instanser (Civilforsvarsstyrelsen - Værnepligtsstyrelsen - Forsvarskommandoen) mod hidtil to (Civilforsvarsstyrelsen - Forsvarskommandoen).

Det må endvidere befrygtes, at en overflytning af opgaver vedrørende fordeling og indkaldelse af værnepligtige til CF-korpset fra Civilforsvarsstyrelsens Værnepligtsafdeling til Værnepligtsstyrelsen vil have en negativ virkning på området "frivillig værnepligt". Af hensyn til det nødvendigvis "høje serviceniveau", som må være på dette onråde, er det en forudsætning, at sagsbehandlerne på området har et indgående og til stadighed ajourført kendskab til CF-korpsets tjenestesteder og uddannelsessystemer m.v., hvilket efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse bedst vil kunne opnås ved, at tjenesten som hidtil forestås ved Civilforsvarsstyrelsens foranstaltning.

Civilforsvarsstyrelsen vil videre pege på, at man nu, hvor Værnepligtsudvalget af 1973's forslag vedrørende ændret udsættelsespraksis ikke kan gennemføres, anser det for meget værdifuldt og absolut nødvendigt, at der løbende er det tættest mulige samspil mellem "brugerne" af værnepligtige (Civilforsvarsstyrelsen) og "indkalderne" (i dag Civilforsvarsstyrelsens Værnepligtsafdeling), således at der blandt andet løbende kan foretages justeringer og reguleringer i indkaldelsestallene til de enkelte kaserner. Ikke mindst efter den siden 1. april 1978 gennemførte 3. etape af værnepligtslønnen er dette af meget stor betydning, idet der er tale om endog meget store beløb, hvis der sker afvigelser fra det budgetterede "manddagsforbrug". Et merforbrug på blot 5% vil således betyde en merudgift på over 300.000 kr.

For så vidt angår spørgsmålet om administrationen af fordelingen og indkaldelserne af værnepligtige til § 31-uddannelserne, kan der i alt væsentligt (med undtagelse af området "frivillig værnepligt") anlægges de samme betragtninger som ovenfor anført vedrørende fordelingen og indkaldelserne til CF-korpset, og det er også her Civilforsvarsstyrelsens opfattelse, at det ikke vil indebære fordele at overføre opgaver fra Civilforsvarsstyrelsens Værnepligtsafdeling til Værnepligtsstyrelsen.

Ud fra de indledningsvis anførte forudsætninger må Civilforsvarsstyrelsen herefter konkludere, at man ikke længere kan gå ind for, at opgaverne med fordeling, indkaldelse og udsættelse af værnepligtige til civilforsvaret overføres fra Civilforsvarsstyrelsens Værnepligtsafdeling til Værnepligtsstyrelsen.

Civilforsvarsstyrelsen må i stedet anbefale, at den nuværende opgavefordeling, der fungerer udmærket, bibeholdes, og at det som hidtil bliver Civilforsvarsstyrelsens Værnepligtsafdeling, der - i direkte samarbejde med fordelingsmyndigheden (Forsvarskommandoen) - varetager samtlige opgaver med hensyn til fordeling og indkaldelse af værnepligtige til civilforsvaret, og som for så vidt angår administrationen af udsættelser fortsætter sin hidtidige praksis.

B: Mindre end 8 måneders tjenestetid i CF-korpset.

Efter Civilforsvarsstyrelsens opfattelse vil en nedsættelse af tjenestetiden i CF-korpset som følge af det igangværende udvalgsarbejde om civilforsvaret medføre, at der kan opstå to typer af situationer:

- a. Tjenesten i CF-korpset anses for ligeværdig med tjenesten i Forsvaret på tilsvarende måde som i dag, og som forudsat i blandt andet CF-lovens § 9.
- b. Tjenesten i CF-korpset anses ikke for ligeværdig med tjenesten i Forsvaret, og der gennemføres de heraf nødvendiggjorte ændringer i love og anordninger.

Såfremt der bliver tale om type a. vil problemstillingen være helt identisk med, hvad der er anført ovenfor under afsnit A., og konklusionen bliver som der, at Civilforsvarsstyrelsen må gå ind for, at den nuværende opgavefordeling bibeholdes, og at Civilforsvarsstyrelsens Værnepligtsafdeling uændret fortsætter med det nuværende opgavesæt.

Bliver der tale om type b., således at værnepligtige til CF-korpset ikke længere udtages sideløbende og i samme fordeling som forsvarrets værnepligtige, bliver forholdene imidlertid væsentligt vanskeligere at overskue og formentlig også noget afhængige af, om der fortsat vil skulle være tale om "frivillig værnepligt" i CF-korpset, og om der fortsat åbnes adgang for militærnægtere til at aftjene værnepligten i CF-korpset.

Alle forhold taget i betragtning må Civilforsvarsstyrelsen imidlertid umiddelbart være af den opfattelse, at det også i denne situation vil være mest rationelt at bevare de nuværende opgaver i

Civilforsvarsstyrelsens Værnepligtsafdeling, specielt hvis en eventuel tjenestetidsnedsættelse bliver af en sådan størrelsesorden, at man reelt skal administrere et system, som ligner "§ 31-systemet" (altså uden nogen form for parallelitet med Forsvaret), som, såvel i det nuværende system som i et kommende system med en Værnepligtsstyrelse, må anses for mest hensigtsmæssigt administreret af Civilforsvarsstyrelsens Værnepligtsafdeling.

Civilforsvarsstyrelsen, den 27. juni 1978

Brask Thomsen
fg.

BILAG 7

Cirkulære om forretningsgangen på sessionerne.

Formålet med sessionsbehandlingen er primært at afgøre, hvorvidt den værnepligtige er egnet til at forrette tjeneste i forsvaret/civilforsvaret eller ikke og i bekræftende fald at bedømme, hvorvidt den værnepligtige er ubetinget eller betinget tjenstdygtig samt at afgøre, til hvilken tjeneste han skønnes egnet.

For i videst muligt omfang at tilgodese dette formål bør forretningsgangen på sessionerne tilrettelægges således, at den ekspertise, der er repræsenteret ved sessionen, bliver udnyttet bedst muligt.

Med henblik herpå fastsætter indenrigsministeriet efter forhandling med forsvarsministeriet herved i medfør af § 7, stk. 1, 2. punktum, i lov om værnepligt, jfr. lovekendtgørelse nr. 15 af 20. januar 1970, følgende retningslinier for forretningsgangen på sessionerne:

I. På sessionen gennemgår den værnepligtige:

1. En skriftlig, psykoteknisk prøve.
2. En høreprøve, en synsprøve og en farvesansprøve.
3. En lægeundersøgelse, samt
4. en tjenstdygtighedsbedømmelse.

II. Sessionskommissionens opgaver vedrører navnlig følgende punkter:

1. Afgørelse af tjenstdygtighedsspørgsmålet.
2. Vejledning af den enkelte værnepligtige om værnepligtsforhold, herunder om adgangen til at melde sig til frivillig tjeneste i forsvaret/CF-korpset og om betydningen heraf.
3. Fastsættelse af vedtegninger:

- a. en tjenstdygtighedsvedtegning,
 - b. en mødestedsvedtegning eller en fordelingsvedtegning, samt eventuelt,
 - c. en spærretidsvedtegning.
4. Varetagelse af forskellige administrative funktioner (lodtrækning, udlevering af orienterende materiale, registrering af den værnepligtiges ønsker m. v.).

III. Udskrivningskredsen forestår den praktiske tilrettelæggelse af sessionen, herunder foreskrevne prøver og undersøgelser.

Lægeundersøgelsen foretages af en af indenrigsministeriet dertil beskikket læge.

På grundlag af sessionslægens indstilling og foreliggende materiale i øvrigt træffer sessionen afgørelse om, hvorvidt den værnepligtige skal udskrives, erklæres tjenstdygtig eller forbigås.

Erklæres den værnepligtige tjenstdygtig, trækker han et lodtrækningsnummer og orienteres om nummerets betydning for det videre værnepligtsforløb.

Udskrivningschefen leder som formand sessionens forhandlinger.

Den primære opgave for *det kommunalt udpegede medlem* af sessionen er at påse, at almindelige retssikkerhedshensyn iagttages i forbindelse med sessionsbehandlingen.

Fremgår det af udskrivningschefens indledende samtale med den værnepligtige, at denne i givet fald ønsker at aftjene værnepligten i *det militære forsvaret*, er det som hovedregel *sessionsofficerens* opgave at vejlede den værnepligtige om de muligheder, forsvaret kan tilbyde, herunder om tjenesten ved de forskellige våbenarter og om beliggenheden

af de tjenestesteder, der måtte have den værnepligtiges særlige interesse. Herved bør sessionsofficeren påse, at den værnepligtige informeres i tilstrækkeligt omfang til at kunne fremsætte velmotiverede ønsker om særligt mødested. Hvor forholdene taler herfor, kan officeren vejlede den værnepligtige om adgangen til at melde sig frivilligt til tjeneste i forsvaret. En uddybende orientering om adgangen hertil gives de værnepligtige, der viser interesse herfor. Sessionen bør være opmærksom på, at den værnepligtige på den ene side får forståelsen af, hvilke muligheder frivillighedsordningen indebærer for ham, og på den anden side bringes til klarhed over, at forsvarets imødekommelse af hans ønske om at forrette frivillig tjeneste forudsætter, at han giver afkald på sin frinummerceance, det vil sige på muligheden for at blive fritaget for normal værnepligtstjeneste.

Såfremt den værnepligtige fremsætter ønske om at aftjene værnepligt ved *civilforsvarskorpset*, er det som hovedregel *udskrivningschefens* opgave at orientere den værnepligtige om denne tjeneste og om beligheden af de tjenestesteder, der måtte have den værnepligtiges interesse. Hvor forholdene taler derfor, kan *udskrivningschefen* vejlede den værnepligtige om adgangen til at melde sig frivilligt til tjeneste i *civilforsvarskorpset* samt give en uddybende orientering herom til de værnepligtige, der viser interesse herfor.

Fremsætter den værnepligtige ønsker om at aftjene værnepligt ved *civilt arbejde*, er det som hovedregel *udskrivningschefens* opgave at orientere ham om denne tjenestes særlige

karakter. Ved ønsker om tjeneste ved civilt arbejde orienteres endvidere om reglerne for overførelse til civil værnepligt, der forudsætter en skriftlig ansøgning, herunder om fristen for indgivelse af en sådan og om følgerne af, at fristen overskrides.

Fremkommer den værnepligtige med ønsker om aftjening af værnepligt ved udførelse af bistandsarbejde i udviklingslande, er det som hovedregel *udskrivningschefens* opgave at orientere herom, jfr. herved indenrigsministeriets cirkulære nr. 99 af 29. april 1974.

Hvis den værnepligtige ønsker et spørgsmål nærmere uddybet, bør det sessionsmedlem, der har særlig indsigt på området, påse, at den værnepligtige modtager fornøden vejledning.

På grundlag af den førte samtale og de ønsker, der er fremsat af den værnepligtige, tildeles den enkelte vedtegninger i overensstemmelse med de regler, der gælder herom, jfr. §§ 4-7 i kgl. anordning nr. 000 af dags dato om det værnepligtige mandskabs tjenstdygtighed og det udskrevne mandskabs fordeling.

I øvrigt forudsættes det, at sessionens medlemmer træffer aftale om den indbyrdes fordeling af arbejdet med hensyn til udfyldning af kort og blanketter, i det omfang dette ikke er henlagt til sessionssekretæren.

Sessionskommissionen bør til stadighed påse, at den værnepligtige bibringes en så bred og fyldestgørende orientering om værnepligtsforhold, at han derved sættes i stand til at fremsætte sine ønsker ud fra et fyldigt kendskab til de gældende regler.

Indenrigsministeriet, den 8. november 1978.

KNUD ENGBAARD

/ Louis Heegaard

Oversigt over udskrivningsvæsenets personale pr. 1. juli 1978.

KREDS	VARIGT TILKNYTTET ADMINISTRATIONSPERSONALE					LØST PERSONALE			IALT
	TJENESTEMÆND	HK-ANSATTE		AC-ANSATTE		STUDENTER OG PENSIONISTER	SESSIONSLÆGER		
	Heltid	heltid	deltid	heltid	deltid	timelønnede	faste	midlertidige	
1. x)	10	21	2	2	2	12	1	2	52
2.	3	5	1	1		3	1		14
3.	5	2				1	1		9
4.	7	5					1	1	14
5.	7	2	1			6	1	1	18
6.	- xx)	1	1						2
7	4	2	1			3	1		11
IALT pr kolonne	36	38	6	3	2	25	6	4	120
IALT pr kateg.	36	44		5		25	10		120
IALT heltid	77						6		83
IALT deltid	8						4		12

x) Incl. personale alt overvejende beskæftiget med administration af civile værnepligtige.
Excl. personale ved udstationeringskontoret.

xx) Chefen for 6. kreds lønnes over Forsvarsministeriets budget.

BILAG 8.

	1. Antal ansatte pr. 1. april 1978	2. Antal god- kendte hel- tidsstillinger pr. 1. april 1978	3. Antal fore- slåede hel- tidsstillinger pr. 1. jan. 1979	4. Forventet gennemsnits- beskæftigelse 1979	5. Beregnet lønudgift 1979
01. I alt					10.916.900
<i>I alt helidsansatte</i>	84	96	96	87	
a. Statsstjenestemænd					4.364.900
<i>Helidsansatte</i>	38	45	45	38	
Udskrivningschef (37)	1	1	1	1	195.300
Udskrivningschef (36)	4	5	5	4	708.400
Kontorchef (36)	1	1	1	1	177.100
Kontorchef (29)	1	1	1	1	134.700
Bogholder (25)	1	1	1	1	117.600
Afdelingsleder (24)	2	2	2	2	235.900
Kontorfuldmægtig af 1. grad (22)	1	1	1	1	113.600
Kontorfuldmægtig af 1. grad (21)	3	3	3	3	317.600
Kontorfuldmægtig af 2. grad (18)	10	10	10	10	978.600
Overassistent (15)	5	5	5	5	446.600
Overassistent (12)	0	0	1	1	82.800
Assistent (9)	9	12	11	8	644.800
Assistent (7)	0	3	3	0	-
<i>Regulerede tillæg</i>					135.800
<i>Pensionstilskud m. v.:</i>					
ATP					10.900
 <i>Lønmodtagernes garantifond</i>					900
<i>Diverse lønudgifter</i>					64.300
b. Overenskomstansatte					5.347.300
<i>Helidsansatte</i>	46	51	51	49	
Fuldmægtig, sekretær (A.C.) ¹⁾	2	2	2	2	196.700
Fast sessionslæge (A.C.) ⁴⁾	7	7	7	7	1.007.200
Kontorfunktionær (H.K.) ³⁾	37	42	42	40	3.496.100
<i>Delidsansatte</i>					
Fuldmægtig, sekretær (A.C.) ²⁾	1.560 t			2.080 t	104.400
Kontorfunktionær (H.K.)	7.325 t			7.065 t	279.300
Student	2.160 t			2.880 t	100.600
<i>Regulerede tillæg</i>					42.300
<i>Pensionstilskud m. v.:</i>					
Tilskud til pensionskasser					30.100
ATP-bidrag					14.400
Lønmodtagernes garantifond					1.100
<i>Diverse lønudgifter</i>					75.100
c. Andet personale					1.204.700
<i>Delidsansatte</i>					
Midlertidig sessionslæge (A.C./F.A.S.)	1.017 t			1.227 t	154.200
Medhjælp ved sessionen (særlige aftaler)	19.640 t			19.425 t	660.700
Rengøringspersonale (K.A.F.)	5.364 t			5.364 t	169.900
Budtjeneste (særlig aftale)	300 t			300 t	3.600
<i>Pensionstilskud m. v.:</i>					
Tilskud til pensionskasser					82.100
ATP-bidrag					5.500
Lønmodtagernes garantifond					600
<i>Diverse lønudgifter</i>					128.100

